

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_232167

UNIVERSAL
LIBRARY

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاغِبُونَ
أَلَا أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

1951

مطبعه سفیها کتبستان کازمین
در خیابان ولیعصر قزوین

۱۹۷۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَلَّمَ مُوسَىٰ بِكَلِمَاتٍ وَجَعَلَ لِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْكِتَابَ وَالصَّلَاةَ عَلَىٰ آلِهِ لِقَاءِ سَيِّمِ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ بُشِيرًا وَنَذِيرًا وَرَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ مُبَارَكًا وَسِرَاجًا مُّثِيرًا وَ السَّلَامُ عَلٰى اٰئِمَّةِ الدِّينِ وَاَوْلِيَائِهِمُ اللَّهُ الْمُهْتَدِينَ هـ اما بعد
میکوینند: ماسی محمد قاسم علی کلیمی بن حافظ سید مبارک علی صاحب عفی اللہ عنہما

پہوں ایں اقول: طیفہ را زید و شعور بذکر و ذکر صاحب دلائل و اولیاء اللہ رغبت بسیار است و طبع ایں نیازمند استماع حالات بزرگان خیلے مانوس و مسرور ہے باشد ہذا دیر آں
سادت اقران کہ عاتقہ صدی سیر دم است برے آں۔ ہوا استفاضہ طالبان حقیقی اتفاق
طبع ایں ادراک موسوم بکتابات کلیمی کہ ہر ورقش دفترے از معرفت کردگار است افتاد
بر سطح از حال حضرت ایشان میگوید۔ بدانکہ حضرت شیخ الاسلام و المسلمین المتخلق
باخلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فانی فی اللہ باقی باللہ حضرت شیخ کلیم اللہ صاحب
شاہجہاں آبادی حقیقی قدس سرہ العزیز بن حضرت شیخ نور اللہ مہندیس رحمۃ اللہ علیہ
در اوائل عمر از کتب درسیہ فقہ و حدیث فارغ شدہ بتلاش مرشد اعظم کتبہ اللہ زادہ

شرفاً و تعظیماً شدند حضرت شیخ الاسلام شیخ یحیی مدنی خشتی قدس سره موافق الهام غیبی در سبک
خود آورده در مبلغ مدت نهمت حقانی و فیض سبحانی مشرف و ممتاز فرموده باز تقطیبت
شنا جہاں آباد سر فر از کرده و ایس بہند و ستان فرمودند حضرت ایشان موافق ارشاد
مرشد نجستہ بنیاد شنا جہاں آباد در اقدم سیمت ازوم خود بار دیگر شرف بخشیدہ در ہدایت
خلق اللہ و اعلاء کلمتہ اللہ تادم و ایسین کوشش مبلغ بکار بردند و اتقائے ظاہری و
باطنی سجدے رسانیدہ بودند:

از تصانیف حضرت ایشان بسیار کتبہاست اما اسماء کتب شستہرہ خاص و عام
تبرکاً بحیطہ تحریرے آیند اول تفسیر کلیمی کہ مطبوع گردیدہ بزبان عرب برگزیدہ و پسندیدہ جمیع
مذہب است دوم عشرہ کاملہ سوم سوار اسبیل چہارم کنگول پنجم مکتوبات کلیمی - و این
ہمہ کتب در علم تصوف حجت نام دارند ششم کتاب رد و افضل کہ در جواب اہل تشیع تصنیف
فرمودہ اند لائق مطالعہ است ہفتم نسخہ متبرکہ مر قعہ کہ حضرت ایشان در عملیات اورا
و نوافل رقعہ رقعہ تحریر فرمودہ بسیار مجرب است:

۱۰۷۰

حضرت ایشان بتاریخ بست و چہارم شہر جادی الثانی در سنہ یک ہزار و شصت و ہجرت
از عالم روحانی بعالم جسمانی رونق افروز شدند چنانچہ تاریخ تولید شدہ است حضرت خواجہ شیخ
از لفظ غنی برے آید تا ہشتاد و یک سالہ رحلت در نہ حضرت خواجہ شیخ حسن محمد
حق نبوش حضرت ایشان در دادند بتاریخ حضرت مدینۃ المعرفتہ و الحقیقت و العرفان
و چیل و یک در جواب لبیک اجابت بکہ شیخ یحیی مدنی خشتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشان
جاودانی گردیدند مادہ تاریخ ابا خلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فارانی فی اللہ
کلیم اللہ عارف پاک بودہ

خبر و گفتا کہ ذات پاک بودہ

بیرسیدم چو تاریخ و صالت

بر رخے از اولاد حضرت ایشان میگوید کارکنان قضا و قدر ہر دو پلہ ترازو اولاد ایشان
مساوی وزن و ہم بہ بیا فرید یعنی پسران و دختران تبعاً و مساوی بودند۔ از فرزندان
سہ فرزند داشت اول صاحبزادہ ابوسعید جلال الدین حامد دوم صاحبزادہ محمد
فضل اللہ سوم صاحبزادہ محمد احسان اللہ و از دختران سہ دختر اول حضرت بی بی زہرا
دوم حضرت بی بی فخر النساء سوم حضرت بی بی زینب الحیمۃ عرف بی بی مصری کہ حضرت
ایشان ایشان بسیار نظر التفات مے داشتند و تا حال فیضے کہ با اولاد این متصومہ و
عفیضہ روزگار بہت بد گیراں دیدہ نمی شود و عجبے نیست کہ اقل جبال الا ترض طوئراً
انہ لا اعظم عند اللہ قدراً و مثلاً شاہد است :

بر رخے از احوال سلسلہ حضرت ایشان میگوید کہ بطریق سلسلہ چشت اہل بہشت
از حضرت سرور کائنات خلاصہ موجودات حضرت محمد مصطفی صلی
و سلم ہمچنین بواسطہ خواجگان حضرت ایشان رسید خرقہ خلافت پوشانید آنحضرت
رسالت پناہ صلی اللہ علیہ وسلم از دست مبارک خود امیر المؤمنین حضرت علی ابن ابیطالب

طبع این اوراق موسوم ہو بہ باب حضرت خواجہ حسن بصری رضی اللہ عنہ۔ حجت ایشان
بر رخے از حال حضرت ایشان یہ کہ رحمۃ اللہ علیہ و جوارحیہاں حضرت خواجہ فضیل
باطلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فانی فی اللہ خواجہ ابراہیم ابن ادہم رحمۃ اللہ علیہ
شاہجہاں آبادی حشقی قدس سرہ العزیز بن حضرت شیخ علیہ و حضرت ایشان حضرت خواجہ
دراو اول مزار کتب درسیہ فقہ و حدیث فارغہ۔ مثلاً حضرت خواجہ ابواسحاق شامی
رب خواجہ ابواحمد ہشتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت

ایشان بحضرت خواجه ابو محمد حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه ابو ناصر حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه مودود حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه حاجی شریف زند رانی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه خاجگان خواجه عثمان مارونی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام و المسلمین خواجه خاجگان حضرت خواجه معین الدین حسن سجوی ثم الاجمیری حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه خاجگان خواجه قطب الدین بختیار کاکی اوشی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام و المسلمین خواجه فرید الدین گنج شکار اودھنی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام خواجه سلطان المشایخ محبوب الہی حضرت خواجه نظام الدین احمد بن محمد دایونی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ الاسلام محمد و نصیر الدین محمود جیراغ دہلوی اودھنی فاروقی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ کمال الدین علاء حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ سراج الدین حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ علم الدین حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ محمود عرف راجن حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ حسن جمال الدین عرف حسن حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت خواجه شیخ حسن محمد حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت مدینۃ المعرفۃ و الحقیقت و العرفان شیخ الاسلام و المسلمین حضرت خواجه شیخ یحیی مدنی حبشی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت شیخ المشایخ المتخلق باخلاق اللہ و المتصف باوصاف اللہ فاروقی فی اللہ باقی باللہ حضرت شیخ کلیم اللہ جہان آبادی حبشی رحمۃ اللہ علیہ - وصی اللہ تعالیٰ

علیٰ خیر خلقہ محمد وآلہ واصحابہ اجمعین ۛ

مخفی نامہ کہ حضرت ایشاں را اسوای حضرت شیخ الاسلام حضرت نظام الدین اورنگ آبادی جنتی رحمۃ اللہ علیہ خلفاء کثیر اند اما اسمی مشہرین تبرکاً بحیطہ تحریر سے آیند اول از عالم خلفاء راشدین حضرت شیخ الاسلام مولانا شاہ نظام الدین اورنگ آبادی جنتی است قدس سرہ دوم حضرت شاہ محمد ہاشم کہ نسبت خویشی نیز بحضرت ایشاں سے داشتند سوم مولانا شاہ ضیاء الدین چہارم مولانا شاہ جمال الدین جلیوی پنجہم مولانا شاہ جلال الدین ششم مولانا شاہ محمد علی ہاشم مولانا شاہ عبد الطیف ہاشم مولانا حافظ محمد عبد اللہ رحمہم اللہ ۛ

برخے از نسبت ظاہری و باطنی خود بحضرت ایشاں سے گوید۔ عاجز تر از اقدام و رویشاں کہ بنام کنندہ کونامے چند است بہ چہار واسطہ از نسبت مادی حضرت را بعبہ عصر عقیقہ زمان بی بی زینت الحیوۃ عرف بی بی مصری رحمۃ اللہ علیہا سے پیوند کہ صبیحہ خورد و مورد عنایات و فیوضات حضرت ایشاں بودہ اند و بشش واسطہ از نسبت باطنی ارادت و اجازت کجفتش برداری حضرت ایشاں میر سادہ بیچنانکہ خرقہ خلافت پوشانید از دست مبارک خود شیخ الاسلام والمسلمین حضرت شیخ کلیم اللہ جہاں آبادی جنتی قدس سرہ مرحضرت شیخ المشائخ خواجہ نظام الدین اورنگ آبادی جنتی رحمۃ اللہ علیہ را و حضرت ایشاں بحضرت محبت نبی مولانا محمد فخر الدین جنتی رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت مولانا محمد عظیم جنتی رحمۃ اللہ علیہ حضرت ایشاں بحضرت سید السادات مولانا محمد حسین علی عرف مولوی حسن و محدث دہلوی جنتی القادری رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت سید السادات سید محمد شرف الدین

- ہیدہ شہتی قادری رحمۃ اللہ علیہ و حضرت ایشاں بحضرت مرشدنا و مولانا شیخ
 الاسلام و المحقیق و المعرف حضرت سید السادات قاضی سید محمد زبیر حبشی قادری
 متبع اللہ العارفین بجز و مجودہ و ادام اللہ علی العالمین فیوضانہ و حضرت ایشاں ایں
 عاجز را کہ پہنچ وجہ لیاقت ایں نعمت عظمیٰ نہ داشت منتشر و ممتاز ساخت
 اقمید از صاحب دلاں و عارفان حقیقی آنکہ ایں عاجز اسبجراے آنکہ ایں فیض حاصل
 عام کردہ ام بدعاسے خیر وصول الی اللہ عز شأنہ و التکریم ابوسوی اللہ یاد دے فرمودہ باشند
 والسلام تمت الکلام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مکتوب الاول شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدین سلمۃ اللہ تعالیٰ از خادم ذرویشاں
 خاک را و ایشان یکم سلام محبت اتمام مطالعہ نمایند امر وز کہ بستم شہر صفر ختم اللہ بخیر
 والظفر است محرر میگردد کہ از ابتداء آمدن شما در شکر بادشاہی کہ تا تاریخ حال ہفت
 ہشت ماہ گذشتہ باشند دو کتابت رسیدہ یکے در اول آمدن کہ ہنوز جائے مجلس
 مقرر نشدہ بود و بخانہ نصیب خان قراول انعقاد مجلس بود و یکے دیگر بدست بہیم خان
 بہ ثبت مہر شاہ یار بیگ۔ و فقیر شاہچندین کتابت ارسال داشتہ شاید رسیدہ باشد
 اما زبانی بعضے مردم شنیدہ شد کہ صوفیاں در حال وجد از لباس خود بطرف قوالاں
 مے افایند و آں را بقوالاں عطائے کنند بلکہ باز بہاں و اسبب عطا میشود و اندکے
 بظاہر بطور صوفیہ کہ بذل و صف لازم ماہیت ایشان است دورے نماید باید کہ صوفی
 از خانہ کہ بدرے آید باں در نہ رود۔ و اگر برائے غرض بلکہ جامعہ صوفی کہ دروچندین
 عبادت کردہ باشند بمطربے کہ ہمیشہ نہایت ارتکاب دارند و تراست و نار و آب باشند علاج
 و دھجور باید اگر حق قوال است بمقتضاء حدیث مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا فَلَهُ سَلْبَةٌ کہ مراد از سلب

اینجا لباس و یراق او بہت مستند فرقیہ است کہ لباس صوفی بقوال مے دہند بہر حال
 و کیف برآمدن صوفی و باز درآمدن او بجاں جامہ طبع انصاف پسند این معنی نمیکند۔ اولاً
 باید کہ بقوال دہند مَن قَتَلَ قَتِيلًا فَلَهُ سَكْبٌ مؤید این ہست و اگر بقوال نہ دہند۔
 در میان خود پارہ بسازند و بطریق تبرک ہر ہر قطعہ او را یاراں بگیریںد و اگر پارہ نہ سازند
 درست یارے بخشند و آنچه مرقوم شد بر ہمہ شواہد در کتب مرقوم یافتہ میشود وَالْاَمْرُ
 لَيْكَ وَالْحُكْمُ لَكَ اَيْکَ آنچہ شادریاراں خود قرار خواہد داد دستور خواہد شد۔ اما در خاطر
 فقیر جنین میرسد دیگر مرقوم بود کہ دل از ذکر جہر و خفیہ و مراقبہ ہمہ خواستہ ہست مجلس
 سرور را ہم دل نیشود و عجبت کہ با وجود این ہمہ داعیہ محبت دل ازین امور بر خیزد ظاہراً
 قبض خواہد بود و این صوفیہ را می باشد علاج آنست کہ در ہمہ اوضاع لبّی عمل باید کرد
 و بگوید معلوم باشد کہ ملا ابوالفیض مجلس عالی برے یاراں کرد و روزے با یاراں بجانہ او
 رفقم انواع تکلیفات بجا آوردہ جزا کہ اللہ خَيْرٌ لِّكَ اَمْ قَدَّمْتُ تَحِيَةً مَہجناں ملتوی است
 این سال دوم شروع شدہ واجب باید داد و حلّ این کار از ملائے آید معلوم مدخل و
 مخرج او میان عبد اللطیف بغایت فدویت در جناب شادریارند و مدین جنین باید و صاحب شوق
 درین ایام غم شکر کردہ اند اگرچہ سفارش مہربانی حاجب نیست زیرا کہ پیر مہربان تراز
 مادر و پدر مدیست اما نوشتہ مے آید کہ در مہرباب لطف عظیم در کار ایشان دارند و السلام
 مکتوب دوم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین والدنیاسلمہ۔ از درویش کلیم سلام
 مطالعہ نمایند لے برادر ترقی در ہر مرتبہ مرجوہست درویش را مرتبہ غیرسد کہ در آں حال
 از جمیع وجوہ ترقی را مجال نباشد شنیدہ باشند کہ بازید قدس سرہ میگفت۔ قَوْلُهُ مَا
 نَفَذَ الشَّرَابَ وَمَا دَوَيْتَ بِيں اجمال اطوار ذکر و فکر و مراقبہ و امثال ذلک و حسب

واجب الاحتراس است و ایضا در تربیت سالکان این قسم اہمال مجوز نیست اما معلوم چنین
 میشود کہ باعث بریں قبض امرے دیگر خواہد بود من جانب المد سجانہ طوراً فی تمیم امر اولیاء
 المد سجانہ آں برادر لادیر گاہ دارد کہ امر را بجد اقصی رساند والسلام
 مکتوب سوم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الدینا والدین۔ اندرونش کلیم سلام۔ مطالعہ
 نمایند کہ محب صادق العقیدت محبوب ہل المد اخوند و ملا ابو الفیض کہ بصفاء محبت خلوص
 مودت مخصوص اند در توارنج ماہ ذالحجہ مجلس عظیم انعقاد کردہ بودند و خلوت خاص برے
 راحت فقر با تکلفات شایستہ آراستہ فقیر شمارا مستعدہ شدند چون اخوند نہایت مصروف
 عقیدت اند مسئل ایشاں مقبول افتاد و این مجلس از اول تا آخر بطور خواہش فقراء
 صورت بست و بیچ مکروہے واقع نشد باز در توارنج ماہ صفر بایاراں بدرگاہ حضرت
 خواجہ قطب الدین رفیق اخوند جمعیت سرد و طعام سرانجام دادند و ہمہ مسرور و محفوظ باشند
 و در روز و شب انجام گذارند و حالات شگرت بریاراں روداد از اول تا آخر این بار نیز
 بیچ مکروہے نبود باز نوبت سوم ہشتم ماہ ربیع الاول مجلس انعقاد یافت بر دستور مجلس الحجہ
 لیکن قریب دوپہر نظام امجد پسرد لاورخان با چند او باش بے اذن در خلوت آمد و حالت
 سبط یاراں با نقباض انجامید بتقریب نماز ظہر از مجلس برآمدہ بخانہ آمدیم بخیاں آنکہ این
 بیگمانہ را اخوند دیدہ و دانستہ راہ دادند قسم خوردیم کہ باز دریں مجلس نیام چون اخوند را
 در فقر طبع فقیر اطلاع شد برہنہ بے ازخانہ آمدہ استغفار خواستند اول خود صورت نقباض
 بودند چون صدق عقیدت و فانی شیخ در سیمائے ایشاں نمایاں بود کفارت ہمین دادم
 و مجلس در آمدیم تا آخر روز یاراں محفوظ و مسرور بودند و در روز آخر قمیص از بر کشیدیم و با خود
 بدست خود پوشانیدیم اگر شمارا این سرگذشت بطور دیگر رسانند اعتبار نخواہند کرد برے ہمیں

تمام احوال سابقہ نوشتہ شد و السلام بعد از چند روز نظام الدین امجد را برائے استغفار
آوردند اَلْعَفْوُ عِنْدَ الرَّسُولِ مَبْدُورٌ اَبَانِ داوم در خصت نمودم :

مکتوب چهارم - اسد اکبر شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الدین و الشرع و الحق و الدین
ادام الد فیوضانہ علی العلین محمد از درویش کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند مکتوب شما
کہ مصحوب میاں محمد مقیم بود رسیدند ارشاد ضیاء الدین و شاہ اسد الد متوجہ حریمین
الشریفین شدند انحمد لله و المنة لے عزیز تھالیہین حج ہفتہ کہ متوجہ بارشاد طالباں باشند
ز ہنہار قصد حج نخواہند کرد - دیگر برادر من شما ہمینہ در ایصال فیض حقیقی بکوشید امید
دنیوی اعتبارے نثار د سلسلہ را چنان بہ سلوک طریقت محکم سازند کہ تا قیام قیامت برائے
ما و شما ہدایاے فوارج پیہم برسد رعایات دنیوی سہل است سہل در آں کوشش زود دست
و آنچه سطور بود و قتی کہ ملاقات خواہد شد حرف تکیہ و خانقاہ و حولی خود مذکور خواہم کرد
بلکہ مقرر خواہم کرد کہ آنجا ہمیشہ خیرے رسانیدہ باشد اگر مصلحت خواہم دید این حرف خواہم
گفت و الاخیر ادرار را مقرر نباید ساخت کہ درویش بدخویشود علی التیسر ہرچہ میسر آید فرستاد
و اگر میسر نیاید فرستاد این خوب ہست و طیفہ دار شدن طریقہ مردم دیگر است طریقہ ما مردم
آنست کہ ناگاہ ہرچہ رسد بہتر است مقرر روزمرہ خوب نیست ہر کارے و ہر مردے شعہ

نہ ہر کہ سر بہر باشد قلندر می داند

نہ ہر کہ آئینہ سازد سکندر می داند

دل این میخواد ہمیشہ تقدیر دیگر و السلام :

مکتوب پنجم - الحمد لله تعالی علی ان یجعلک للناس اماماً و بعثک اکابر شہاد
النسا لیکین ہما ما لے برادر مکاتیب متوازیہ و مراسلات شکارہ از شمار سپید
و حقائق و دقائق یک بیک ظاہر و باز گردید و برائے ہر مکتوب جواب فرستادہ آمد و انجاء

اشیاء سوال رفتہ بود جواب ہمہ نوشتہ شد۔ العاقل تکفیه الاشارہ مصرعہ دل کہ
 روشن شد کتاب و دفترے در کار نیست * اما رحمت خدا تعالیٰ بر شما باد کہ بے اجازت
 قدم بر نازند کسیکہ بدو تے رسید ہمیں ادب رسید۔ آنچہ از نااہلی بعضے حرفے رفتہ بود در حق
 نوشتہ مے آید درویشے ہمیں جفا و خفا کشیدن از خلق هست و برداشت و صبر نمودن بر آن
 زندہ پوشی ہر ناشستہ رو ہم میتواند کرد اگر کسے غیبت شناکر و در نفس الامر اگر شما خوبستید
 بدی آنکس سرایت بہ شما نخواہد کرد بلکہ ہمیں بدی کہ قار خواہد بود و لا یحقیق المستر
 الشیء الا باہلہ من حفد یئرا لا یخیر فقد وقع فیہ مقرر هست اگر
 در نفس الامر شما خوب نیستید پس غیبت او موافق ارشاد شما شد

شعر

عارف کردگار چوں باشی

تو کہ در نفس خود زبوں باشی

غرض خدمت خلایق بر خود متعمد و النہ موافق شریعت و طریقت و حقیقت کار بندید
 دریں صورت ضرر ہرگز عائد نخواہد شد و اللہ متعمد نوبہ و کوکبا المشرکون
 البتہ حامی وقت شما باد و دیگر معلوم باد کہ سیادت پناہ صلاح آثار میر عبد الرشید از جملہ
 مباحان طور شما اند ظاہر آنست کہ از پدر خود سید احمد یا از عزیز دیگر شغل یافتہ اند اما این نادر
 طریقہ شما کہ امروز کبریت احمد و عنقافے مغرب ست در روزگار خود یافتہ نمیشود مگر در سنیہ
 بے کینہ شما ہذا سہ کتابت بفقیر نوشتہ اند کہ شیخ الاسلام والدینا والدین بنویسند کہ ملول
 شغل را ہم از طریق خود آشنا سازند لہذا بر عایت خاطر عبد الرشید نوشتہ مے آید کہ ایشان
 موافق استعدا ایشان بہر و سازند کہ دریافتہ ام کہ ایشان در طاہر فانی در شما اند اما بشرطیکہ
 از جملہ اشغال مقبل مغرول شوند و از سر نو ابجد این دفتر خوانند و الا معنی ندارد کہ سترے از اسرار
 این راہ مبینام ایشان دہند و اگر نوشتن ایشان سفارش سائر خلایق هست نہ برائے خود

مسئول ایشان با جابت مقرون نیست شما از همه بیگانه بیگانه باشند که طور اینست آیه
 قُلْ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي حَوْضٍ يُعَذِّبُونَ وَالسَّادِمُ عَلَى مَنْ أَتَّبَعَ الْقُدْسُ
 میان محمد افضل کتابت نوشته اند اگر توجه بکار ایشان مبذول دارند بل جزاء الاحسان الا احسان
 از حق تعالی اجر خواهند یافت +

مکتوب ششم - شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الحق والدین متع الله الطالبعین ببقاء
 از درویش کلیم الله سلام مطالعه نمایند و بهر حال مشتاق خود تصور نمایند آنچه از حقائق
 و رویداد فیما بین و حقیقت فرستادن اعظم شاه قاب طعام ورد آں و باز فرستادن
 برای صوفیان و باز رد آں و منع او از ذکر هر در مسجد جامع باد و صدقه صد کس و قریب
 مغرب همه معلوم شد برادر من آنچه شما کردید خوب کردید فقیر که زود تمندان چیره قبول
 می کند باعث تالیف ایشان میگردد و در عدم قبول و حشت می افزاید سلف صالحین
 هر دو طریق ذریده اند اَلْهَدَايَا لَا تَمُرُّ دُونَ بَعْضٍ كَقَفْنَةٍ + بیت :

ز که ستانی و نیفتانیش	بهتر از آنست که نتانیش
-----------------------	------------------------

حاصل هر دو واحد است یعنی هر چه باشد براس خدا تعالی باشد قبول ورد اگر براس
 خداست محمود است والا مذموم و آنچه مرقوم بود که طبیعت از صحبت دو تمندان گریزانست
 اگر فرمایند از صحبت ایشان اجتناب و رزم برادر من هر چه بخاطر شما میرسد عین بصوات
 آن کنید که در آں مرضی خداست تعالی و رسول الله صلی الله علیه وسلم باشد و نیاید سبب
 اگر نفرت از ایشان براس حق باشد و اگر صحبت با ایشان بهم براس حق باشد این است
 معیار در همه کار نیست اَلْثَّوْمِيْنَ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ از نجاست که اساس عمل بر نیت است
 اِنْ خَيْرًا فَخَيْرًا وَاِنْ شَرًّا فَشَرًّا بهر حال در اعلا کلمه الله کوشید و از مشرق تا

ہمہ اسلام حقیقی برکنید دیگر آنحضرت تقسیم اوقات معلوم نہند اگرچہ ذکر و جہر بے گرمی باطن
 خواب ست اما مختلف فیہ است و کذا لک مسئلہ سماع پس متفق علیہ جمیع سلاسل و مجمع مذاہب
 ائمہ علم ذکر خفی و مراقبہ بعیت حضور و توحید غنیمت است کہ در این احدیے راجع
 نیست پس انچہ متفق اشاعت آں و ترویج آں بصواب اقرب خاصہ درین زمان آبادنا
 ہندوستان کہ از اولاد امیر تیمور اند بطریق حضرت نقشبندیہ بنایت آشنا اند زیرا کہ امیر
 تیمور را حضرت خواجہ بہاؤ الدین نقشبند ارادت تمام بود پس روزے تمام بر این کار
 ہم موضوع باشند خوب است و در طریقی انہما باعث کثیر مراقبہ کردن تا یک پہر روز آید
 بہتر است و کذا لک در آخر روز و در میان مراقبہ کیفیت بخودی بیہوشی اگر بر بعضی فرو آید
 بنایت لطف دارد چنانچہ شوق و رقص در وقت سماع زیباست و الحمد للہ والمنة کہ شا
 طریقہ نقشبندیہ نیز دارند اہمال اوچرا و امیدارید خصوصاً مردم تورانی ہا را ہمیں از
 سلسلہ نقشبندیہ مشرف مے ساخته باشند در جواب بدیاریام نوشتہ آمد کہ مواظبت
 بہ درود نبی صلی اللہ علیہ وسلم بسیار نمایند کہ سرمایہ ہر سعادت این ست دیگر مطالعہ کتب
 سلوک و تواریح چون نفحات و تذکرۃ الاولیاء و رسائل حقائق چون لمعات و شرح لمعات
 و لواہج و شرح آں در مطالعہ داشتہ باشند اما احدی از بیگانگان مطلع نشود۔ شاہ
 ضیاء الدین را کہ آبشتی آورده اند خوب کردند ہمہ میرزا یار بیگ راجعاً و ادب خوب
 کردید بہمت خداے جہاں را ہزاراں سپاس کہ گوہر سیرہ بگوہر شناس
 ازرقہ ایشان کہ بفقیر نوشتہ بودند معنی عشق مے رحمت الحمد للہ والمنة علی ذلک
 و بچشم عامل رقعہ بیان رحمت اللہ داخل سلک این طرف است دیگر مقصود از دخول اہل
 نہ آلت کہ ایشان طے مراتب درویشی کنند و در مجلس سماع ذوق و شوق رود و ہندو

و مجلس ذکر و بیجو درویشان ذکر نمایند بلکه مقصود آنست که بسبب دخول این مردم
 اکثر مردم دیگر داخل میشوند و در نظر عوام دخول این مردم اعتبار تمام دارد و یقین
 بدانند که مشایخ سلف همه بپادشاهان و وزرا و وکلا و امرا و ارتباط داشتند اکثر
 در عرف و عادت اشتغال فقر و رجوع خلائق بآشنائی این گروه دست داد و سفارش
 باین منط مستحسن است که اگر مصلحت باشد بکنند و الا فلا حضرت گنج شکر قدس سره بپادشا
 زمانه نوشته اند عَرَضْتُ حَاجَتِي إِلَى اللَّهِ ثُمَّ لَيْكَ فَإِنْ أَعْطَيْتَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمُعْطِ
 وَأَنْتَ مُشْكِرٌ إِنْ مَنَعْتَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَانِعُ وَأَنْتَ مَعْدُورٌ وَالسَّلَامُ
 مکتوب ہفتم - غنج الاسلامی شاہ نظام الاسلام والشرع والدین والدین از درویش
 کلیم سلام مطالعہ نمایند امر و زکرت و دوم ربیع الاول است مرقوم میگردد مرقوم بود
 کہ دل از صحبت دولتندان تنگ آمده میخواہم کہ بطرف روم و نیز مرقوم بود کہ سماع
 و سرود اندکے سزا است ہر چند یاراں التماس مے نمایند اما دل نمیخواہد اے جان
 معلوم باد کہ صحبت دولتندان کسے را کہ بطبع خوش مے آید از فقر و نیست زیر
 تفاوت تمام است در میان اوصناع غنی و فقیر تیج سیدانید کہ شما چندین آزار از اوصناع
 ایشان چرامے کشید مے خواہید کہ نفس پرور راں مانند فقر و مساکین بذوق ذکر و فکر و مراقبہ
 و تلاوت قرآن و افرا و عمارت اوقات و سایر حسنات چوں ذوق و شوق و سماع و وجد
 مشرف گردند و این خود محال و از قوت بغفل این تلاش نمے آید و در آخر بے مزہ بگرد و تقصیر
 الشربد رجال و للحب رجلا ازین گروه اینہمہ درخواستن محض محال و عدم امکان ازین
 مردم ہمیں قدر پس است کہ ایشان از آن رعونت و فرعونیت کہ دارند یک مرتبہ فرود آید
 بخانہ بیجو شما غازی میکنی قدم نہند و شمار آدم شمرند و در حق شما این قدر اعتقاد کنند کہ شاید

از دعائے ایں کس در مرتبہ دنیاوی افرونی پیدا شود و به شما نوعی از التجا پیش آید اینقدر
 از ایشان بپند نهایت ست طالب آخرت کجا ذکر و فکر کجا۔ ایں قوم را خدا ہمیں بال
 مراد است و بس و حرمت و حکایت قیامت و حشر و امثال ذلک پیش ایں قوم طاعت
 بیش نیست کہ چندے برے زجر و توبیخ انجمنہ اندر واکہ بعیدہ است مقولہ ایشان است
 از ایشان اوضاع اولیاء الدخواتن و درازا مکان و بر عدم حصول ایں ملول
 گشتن نهایت بعید ز بہار ازیں فرعونیاں توقع خصایل موسیٰ نداشتہ باشند غنیمت
 نمی دانند کہ ایشان ہاں جبرأت از مرتبہ خود افتادہ گاہ باشند کہ بشما بیعت کنند و دست
 زیر دست شما نہند و توبہ از افعال ماضی کنند و در سلف و خلف درویشی نشیندیم و ندیم
 کہ قاطبۃ اہل دول بردست ایشان و از صحبت ایشان بفلاح فقرادر رسیدہ باشند
 در لشکرے کہ شما سبتہ اکثر شنیدہ میشود کہ معتقدات رفض بغایت رائج است ایں اصلا
 اثبات ولایت از غیر دوازده تن نمیکند و اہل سنت را بدتر از کا فر و مشرک از چنانچہ از
 رسائل و فتاویٰ ایشان مذکور است کہ سنی بدتر از کا فر و سگ است پس ایں گروه کہ
 معتقد چنینی باشند اگر شمار سنی میدانند خود معلوم و اگر نبوغ دیگر خیال کردہ اند
 و طویر ظاہر شمار محمول بر تقیہ میدانند تا شواہد دیگر کہ چون سب شیخیں و لعین معاویہ
 نفوذ بالعدبہ بنین فرضی تقیہ ہم کہنہ نشیندہ اند کہ با بخت سید غلام محمد روح اللہ
 در خلوت چہ نوشتہا کہ نمیخورد از آنست کہ امروز در شیراز موط است و ہمیں شما ہم در
 ایام ہزار و پیمہ شیراز برائے او فرستادہ ایہ چنانچہ ایں معنی از دیار ام کہ قبل ازیں بابت
 کلاب ملاقات نمودہ بطریق جاگیر رفتہ و از آنجا مکرر بجا دست گرامی شما کتابت نوشتہ و بہن
 نوشتہ کہ خواہم فرستاد و وقت ارسال کتابت او حاضر نے باشند شنیدہ ام کہ فلان بن فلان

طالب جاه اند با ایشان یقین ذکر و فکر بے مزه آری اسے برے کشائش در دوزخ یعنی دنیا با ایشان باید فرمود تا بعد از موت او در درک اسفل السافلین یا وی قرار گیرد و گریه همیشه بوعده و وعید کج دارد و مزبسر باید برد آری انتفاع خلایق اگر از ایشان بوقوع در آید همین براسے ایشان ذکر و فکر است و آنچه قصه خواجہ محی الدین مرقوم بود این چنین کار نامہ پیر سرشنی کہ باین بازیچه بازی میکنند آید پاک نیست **وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ وَالْحَقُّ يَعْزِلُوْا وَلَا يَعْزِلُ** **بیت**

تو حامی شرع و حامی تو شافع

تو حافظ قرآن و خدا حافظ تو

و آنچه از سردی دماغ مرقوم بود اسے برادر کثرتِ سماخ ہم خوب ندارم بلکه تعین ہر روز ہم نیامده - علی الاتفاق اگر میسر آید رونقے دیگر دار اما حلقہ مراقبہ کثرت اتصال با ذکر خفی یا اہل این بردوام احسن است و خیر الاوصناع بعد از تقید بشرايع و صلوات خمس و نوافل و اشراق و ضعی و تہجد و مراقبہ بعد از نماز معجم تا اشراق و بعد از عصر تا مغرب و احوالے مغرب تا عشاء با بواہین و نوافل و دیگر اندکے بکتاب حدیث و فقہ و سلوک چوں احوال و کمیاد و امثال ذلک چوں تواریخ متنازع پیشین بہتر است و گاہ گاہے برے اہل درد اگر سماع باشند کہ در آن خبر محرم راز نباشد اقرب بصواب است و تاکید صوم و روض و صوم نفل چوں ایام ہضین و غیرہ و الحجہ و غیرہ و خستہ ہزاری و مانند این نگاہ داشتن بغایت نافع و خود چلہ شستن از غرہ آخر شعبان تا روز عید و مخلصاں را این طریق نشانند آمدہ است نہ آنکہ دولتناماں را باین کار دلالت باید کرد این کار در رویشانت کہ کمر برہم بستہ اند و در چلہ اربعین چند درم سنگ حمام مجوز است اما نرم و شور بارانغیر باشند و کچھ معلوم از مسکاتیبہ شما میشود کہ شمارا با قبیلہ خود ارتباطے نامندہ چنانچہ این معنی مکرر

نوشته اند بنا علی ذلک مرقوم میگردد که بابت فقر منی بر سلوک و تجرید و تفرقه و قطع
 تعلقات است و نهایت فقر منی بر انزوای و تکمین و باطل و مباشرت اسباب است این منی
 بر طریق اکثریت نوشته می آید الحمد لله رب العالمین که شمار مراتب قلق و اضطراب قطع نمود
 اکنون نوبت تکمین است اگر درین صورت از دوا و لاج و مباشرت با سباب شود آن بود
 مع هذا اگر از دوا و لاج باشد و با قبیل خود چنان مالوف نیستند اینجا فایده کرده آید
 سخن صریح ترا آنکه میان امام الدین که برادر عموزاده فقیر اند و خسرے در سن چهارده ساله
 فی الحال بصلاح نماز و روزه و تلاوت قرآن آراسته دارند و خالی از مصیحت و
 وجاست هم نیست و از طرفین مجیب اینقدر است که داد و ستد در میان نیست نمیدهند
 چیزی و نمیخواهند چیزی بر کاسه آب انعقاد میسر میشود و اگر اشاره نمایند علی الرسم یک
 نشان از طرف شما داده آید من بعد بتقریب ملاقات بیایند و در عرصه یک هفته انصراف
 کار نموده متوجه آن طرف گردید و اگر هنوز بے تعلقیست سرافراشته باشند و استغنا جلوه
 پس اشاره رود که حرفی ازین باب زیاده گفته نشود و خط خواجه نورالدین از اورنگ آباد
 بسیار با ادب مریدان بود که از خطای مردم بمشام می آید از خطوط اکثر مخلصان شناسی آید
 غیر شاه یار بیگ التماس نموده بود که امیدوارم که مرا محبت پیر خود سلمه الدین عنایت فرمایند
 که همه سعادت ثمره محبت پیر است چهار سال است که در غلامی قبول کرده اند اما میخواهم که
 آنقدر محبت آنحضرت سلمه الدین بر من استیلا کند که جان و مال و دنیا و آخرت برای حضرت
 خود بیاورم و شاکر کنم این خواجه نورالدین متحقق بوده است چه حرف کلامه میزند بارک الله
 من بغایت مشتاق جمال این صاحب کمالم که محبت با پیر خود میخواهد این مریدان بے ارادت
 هیچ کار نیابند مریدان است که محبت پیر سرایه سعادت کوین سازد شیخ فریدالدین گنج شکر

قدس سرہ میفرمود کہ روزِ قیامت اگر حضرت جل شانہ بصورتِ خواجہ قطب الدین کہ پیش
ہست تجلی خواهد کرد و خواہم دید و آلانہ معلوم شد کہ ضدِ سرود و سماع مردم پیر کا نو درواۓ
بجسور بادشاہ بودند آخر بادشاہ مسلم داشت پس بر این دستور خود را دست نہاید داد
شنیدہ باشند والسلام

مکتوبِ ششم - شیخ الاسلام شاہ نظام الحق والدینا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر
خاکچاہے درویشانِ کلیم دہلی سلام مطالعہ فرماید امشب ہفتدہم ماہ شوال یک پہر
و یک گھڑی شب ماندہ از نماز تہجد فاسخ شدیم و علی الصبح رخصتِ قراول خاں چیتا
کہ در آں وقت فرصتِ نوشتن دو کلمہ نیست ہمیں وقت بدو کلمہ شوقِ متصدعہ وقت
آں جانِ جانان میگردد شوقِ ملاقاتِ گرامی نہ چندانست کہ قلمِ دوزبان شرحِ آں
تواند کرد سنِ این فقیر بجاہ و پنج رسیدہ بلکہ ازین گذشتہ و نہنِ عظام و سستی و کاہلی
روز بروز افزوں گردیدہ و حرارتہا بہ برودتہا مبدل گشت دل از تربیتِ خلائق
کنہ گردیدہ و انزوای تام و قطعِ کلام نمایاں گشتہ - و داعیِ سفرِ حجاز و مجاورتِ در آں
مقام متبرکہ کہ الی یومِ الفراق والوصال ہجوم نمودہ اما چہ توان کرد کہ قیدِ الماء الشدہ
تبیہ الحدید چون ارادت اللہ متعلق شود ہمہ اسباب جمع آیند و ہمہ موانع مرتفع شوند -
حالِ متعلقاتِ بچہ اسے تعالیٰ روشن است فرزندِ حامد سعید کہ دریں پریشانی عطا شدہ
وہ سالہ است چندان دل بخواندن نمی دہد بہر ارمانت کتابِ نشعب در صرفِ بخواند اگر
این را مہل گذارم ضائع نشود و اگر ہمراہ برم وقتِ راتباہ کن بہہ خود جمعیت مانکہ کہ بحبت
والدہ باز بہند و ستان میل نماید و بگر دو عاجزہ دارم یکے سفش سالہ دوم سہ سالہ - بارکے
آں در قرآن خواندہ باشند کہ لَہُ دَرَبُہُ وَاَصَابَہُ اَلِکْبَرُ آنچہ در تقدیر رفت نفیر نیست

مصرع تادرمیان خواسته کرد و گارحیثیت *

مکتوب دهم شیخ الاسلامی شاه نظام الدینا والدین سلمه الدار درویش کلیم سلام مطالعه فرمایند معلوم باشد که خلافت راد و قلم باید ساخت خلافت زبانی و خلافت سلوک اولی هر که حیثیت فقر داشته باشد باید فرمود من غیر امتیاز من اکنون عالماً او جاهلاً اما قسم ثانی که مثلاً بنویسد و بر مهر بکنند این قسم مخصوصاً بابل علم دارند اما طور دیگر اختیار نمایند خلافت راد و قسم سازند خلافت عشقی و کبری و خلافت صغری و خلافت کبری قسم اول که مخصوص بابل علم دارند و ثانی عام بهر حال آزرده کردن دلهای راغبان این کار اندک محمود نمی نماید کار خود هم باید کرد هم کار طالب اے برادر اگر جا بے باشد که در مصلحت را نوزیده باشد لیکن معنی عشق و تقوی داشته باشد به از عالمی که معتر ازین باشد اما چون علم حلیه است شاید دیگر سے رافع رساند - حامل رقیه میاں محمد عاقل و میاں محمد شاکر از یاران قدیم اند میاں محمد شاکر فاضل جید اند و میاں محمد عاقل اگر از تحصیل نداشتند اما علم فقر اندک بیش گوشت زده اند و رحمت و لطف که عام انعام است خاص انخاص ندارند و السلام *

مکتوب دهم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام والمسلمین الدینا والدین سلمه الدار درویش کلام سلام محبت انجام مؤدت انعام مطالعه فرمایند مرقوم بود که قبل بعضی یاران ناخواند که استقامت شوق و ذوق داشتند فجار گردیده اند و اکنون هجوم علمایست از آن اجازت نادم است بنواهم که منع کنم برادر من مصلحت و ضوابط دید آں نمی نماید که در منع آں گروه بچنان فتنه و انبعاث سبب است بهتر همانست که از ما سلف قطع نظر کرده و اجازت نداشتند آری لفظ را بر محل نیک توجه معقول فرود آورده مرقوم القلم و کان لم یکن شیناً تصویب باید فرمود من بعد هیچ ناخوانده اول ارشاد نیاید و اقل علم این قدر مشروط باید داشت

کہ اعراب و صیغہ و لغت عرب تو اندر یافت و ظاہر را موافق شریعت تواند زدگا داشت +
 مکتوب یازدهم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدین والدینا و الشرع والحق ادرام
 ظللہ علی رؤس المرشدین از درویش کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند برادر من کاہر
 دنیا سہل است شاد در اصلاح دل مجوہاں بکوشید کہ بغیر وصال و قرب رسند و بریاضت
 و مجاہدہ و عشق و بیخودی مریداں و طالبان را تربیت کنید کہ تا قوام قیامت برائے و شما
 فواجح بہیم و متصل بر سدر رعایت این جہاں سہل است مرقوم نمودہ بودند کہ حرف بچکیہ و
 خانقاہ و حویلی مذکور خواہم کرد کہ آنجا ہمیشہ چیزے رسانیدہ باشند اگر صلحت خواہم دید
 خواہم گفت و الآخر - برادر من مقرر ساختن خوب نیست کہ درویش بدخوشی بود بلکہ بدام
 علی حسب الاتفاق ہرچہ میسر آید بہتر است مصرعہ بجنائے درے کہ من ندارم خبرش
 دل این میخواہد باقی ہرچہ در تقدیر است آن را تبدیل نیست میاں رحمۃ اللہ قبول نکردند ہم
 قبول ازیشان بعید نیست مصرعہ نہ ہر کہ چہرہ برافروخت و لبری داد - شاہ ضیاء الدین
 و شاہ اسد اللہ روانہ حرمین شریفین شدند الحمد للہ و المنت کہ خوب شد شاہر گزار این نیست
 در دل راہ ندید ہر دم شمار ایک حج است متوجہ باطن مریداں باشند کہ سیر سلوک نہ عبارت
 از پیوند کویہ و دشت و ہاموں است بلکہ سیر از صفات بشریت بسوے صفات الوہیت -
 و باید مذہبان رخصتہ و زندقہ بکرم داری و نعم باید گزارانید اِذَا مَرُّوْا بِاللَّغَوٰتِ وَرَاٰکُمْ مَآثِرُ
 اما چنان باید نمود کہ این مردم پے بہ تحقیق مذہب خود نبرند در حدیث است
 استروا ذہبک و ذہابک و مذہبک گفتگوے توحید کار بند کرد و فکر و مراقبہ باید کرد مجاہدہ
 بانفس شرط است و سفارش و صدارت بہر وضع کہ مناسب حال خود دانند بکنید اما ابراہیم
 بر این کار نمیکنم آسے مشاہدہ در مجاہدہ نخواہد کرد و مجلس را بند کرد و عشق گرم داشتہ باشند

قبول مردم نوعی از قبولیت حق است و بهر سلسله یکیش شما آید مشغول کنید سلسله
نقشبندی و سهروردیه و کازونیه و کبرویه و شطاریه همه از شماست ۴

مکتوب دوازدهم شیخ الاسلامی نظام الحق والدین از درویش کلام سلام خوانند
و مشتاق خود دارند الحمد لله علی ذلک اللہ تعالیٰ شما را بتقریب خاص خود زیاده ترقی داد که
این مدبر وقت بود که درین باره چهار سال است که قحط است و جمعی کثیر متعلق این طرف
اگر چه و ما من دآیت فی لآئینہ لآعلیٰ اللہ ما ذقنا فقرنا ما این فتح ہم از د و میکہ
املا کوئت کل شیء و اذیکہ توجعون بارے ماہر حال انباراں خدا طلبی میخواستیم یا راں
در دنیا طلبی بدروازہ دولتند ان طواف می نمایند اللہ اللہ مصرعہ فکر بر کس بقدر محبت
اوست - درین راه فقیری برابر شاهی باید اختیار کرد اما کجا این مذاق بهر کس نمیدهند
قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم من کان ہجرۃ الی اللہ فہجرۃ الی اللہ و من
کان ہجرۃ الی الدنیا و اہلہ یتزوجھا فہجرۃ الی ما اصاب الیہ
و طریقہ مراقبہ را مشق و ورزش بسیار نمایند کہ مراقبہ در ہمہ سلاسل باب منتهی است کہ بعضی
در اواخر و انتہا کنند و اگر کنند بداد اللہ ہایہ بینۃ ۵

مکتوب سیزدهم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدین از درویش کلیم مطالعہ نمایند اشک
شہ شب محرم الحرام است قلبی میگردد صحبت میاں اسد اللہ بہادر خاں کوکلتاش
میگویند محکم نشست و اللہ اعلم میاں غلام یحییٰ نوشتہ بود کہ میاں اسد اللہ بہادر و سہ
گرفتہ متوبہ شدند و یک اسب بہ بہادر خاں بخشید غرض مقصود آنست کہ ایراں بروضع مشائخ
قدیم باشند یعنی فقر و فاقہ نگذارند و سعی و رشیوع سلسلہ نمایند و مردم را از ورطہ غیبت
مقصود حضور رسانند و بر دل بندگان خدا محبت دنیا سر و گردانند و میل بجانب فقر

وہند تا آنکہ برے گدائی بخاند امیران نروند کہے این گدائی ہم آمدہ است اگر برے خود
 نباشد گدائی برے غیر عبادت است ثنائی نوشتہ بودید کہ در عدم فتوحات سلسلہ خوبی ہی
 میشود و در قبول فتور و جریان سلسلہ است لے درویش خدا لے تعالی ثنائی عقل معاش
 و عقل معاد ہر دو دادہ است آن کنید کہ در آں اجر لے سلسلہ باشد اگر فتن و ناگر فتن نے
 و انیم اگر رونق سلسلہ از عدم قبول است عدم قبول بہتر از قبول درویشان ماضی کہ قبول
 بعضی فتوحات کردہ اند اغلب کہ برے استالت خاطر معتقدان کردہ اند و الا ضرورت حتما
 خود کم کسے قبول کردہ باشد در مراقبہ کوشش نمایند کہ سلسلہ انفتاب نہ نیز جاری شود مرقبہ
 آرام بخش است و ذکر جبر سوزندہ و راول بسوزانند و خروشانند و در آخر بیا را مبداء و نمودار
 این طریقہ ہمیشہ مرعی باید داشت و السلام ۴

مکتوب چہار دہم شیخ الاسلامی نظام الدین والدین از درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند
 بخندست نقادہ اخوان الصفا و خلان الوفا مرزا یار محمد بیگ از فقیر سلام رسانند و بگویند
 در سلسلہ اما پیر پستی بہتر از جلایہ عبادت است ہر رونق و قبولے و تاثیرے کہ درین سلک
 محسوس میگردد بسبب پیر پستی است پیر پستی بر ہمہ عبادت مقدم است کہ اصل کار است
 باقی فروتر ازین نود بالہ آنکہ ازین محروم است از مہ دولت محروم و بیکر معلوم شد کہ
 ازین امیران و منصبداران کہ ثنائیت نمودہ اند پاسے تلقین فکر و شجرہ در میان میباشد
 یا نہ این را مفصل خواہند نگاشت و السلام ۴

مکتوب پانزدہم - السلام علیکم و علی من لدیکم ہو الملک المقدر عالم عارف محبت و
 محبوب فقر مولانا نظام الاسلام والدین از فقیر سحر ص و ہوا سیر کلیم السلام محبت انجام
 خوانند و مشتاق خود را نہذنیقہ ملاطفہ الطیقہ کہ از فرط اخلاص و محبت و استیلا موت قلم گیر

مصفیٰ اختصاص صحیفہ اخلاص گردیده بود در اسعدا و اوقات قرۃ العین و شرح صد و گردید
توقع که تا رفع جلباب دوری ظاهری مخبر از احوال خیر آل خود باشند مرقوم بود که دل نرینا
و ایل آن کشیده شده الحمد لله و المنة شکر این نعمت بکدام زبان شرح توان داد آنکه دنیا
نیک شناخته گردان نگشته و آنکه گشته نیک شناخته شیخ ماقده سره این عالم اکثر بزبان و بر زبان
خود میگردد رانند اللهم صغرا الدنيا و حقها فی عیون عباد ک
کبر جمالك فجلالك فی عیون عباد کبرک از دنیا رست بالید که او و اصل هست مصرعه
چلیست دنیا از خدا غافل بودن و چون غفلت رفت و اصل هست آنقدر که منقطع غیر هست
و اصل باوست این اصل کلی هست فان الوصال عندنا هو لا نقطاع ما سوى الله
هر چند تیریش کار بیش این ورق ز جلئے شرح این سخن هست - خوب کردید که سفر حجاز
موقوف کردید رفتن از خود چه مبارک سفر است نیکو گفت آنکه گفت + بیت

خود اگر سوسے خود فطر کنی	بلک دل نرسی تا ز خود سفر کنی
--------------------------	------------------------------

اما خوب معلوم نشد که اوقات گرامی بکدام تزیین مصروف است آیا بزرگ طالب علمان - یا
درویشان یا نه ایشان و نه ایشان بهر حال و بهر رنگ و رایصال نفی و علی نرود آن بود
و الا مات ابی الیها محنت گیرست والسلام +

مکتوب شانزدهم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدین و الدنیا و الحق و الشرع از درویش
علیم سلام مطالعه نمایند اخوتی مرزا محمد یار بیگ را از فقیر سلام رسانند و بگویند که اسے بر
طریقہ ما قبول ہمیں قبول پیر است پیر پستی شیوہ باید کرد و ہمہ سعادت دارین دانسته
این قبول است اگر پیر قبول کرد مقبول عالم است و السلام علیکم و علی من لدیکم +
مکتوب هفتم شیخ الاسلامی نظام الملة و الدین و الدنیا از درویش علیم سلام

نماینده الحمد للہ رب العالمین کہ دریں سالہا کہ از تنگی بابران صورت قحط دریں ملک شدہ
و بانہ ذہ نفس سوار مہمان گذران میشد گاہ بگاہ قرضہ را میشدیم از جملہ قراض خلاصی
میشد الحمد للہ رب العالمین آنچه مرقوم بود کہ از ذکر و مراقبہ و سماع ہمہ مطبوع است
و مرغوم دو اتم لطف دارد و معلوم شود کہ شما وضع آن قرار دادید کہ خبرے از کسے نستانید۔
اسے برادر این طور بنایت نیک است درویش مجبور اقدار را تقوم صلبہ کفایت میکند طعام
ہر قدر کہ بیاید بگیرند و بخورند و بخوراند و از جنس نقد روانیست کہ بگیرد آسے متاہل محتاج
است با و ہمہ روا است قلیل او کثیر اگر آنکہ اہل اورا نیز ورزش توکل بحال باشد کہ بریں
تقدیر طعام اتفا نمایند محمد شفیع فوت کردند رحمۃ اللہ علیہ ایشان مجرب بودند و با اینہم ہر چہ
منفوح میشد قبول میکردند۔

مکتوب ہنزدہم۔ شیخ الاسلام نظام الحق والدین الدین سلمہ اللہ علی رؤس الطاہرین
از درویش کلیم بصر آمد بعیوب نفسہ سلام مطالعہ نمایند ملاطفہ نایق کہ سہ عریضہ از شما
و یک عریضہ دیگر بود رسید بمضامین مکاتب معلوم شد آنچه گفتگوے حقائق مرقوم بود ہمہ
مبوق و صواب نمودے برادر از یک تخم چندین بر پیدا میشود و ہر یک بنوعی و رنگی یکساں
نیستند بعضے میگویند کہ شغلہا بابا رسیدہ و بدیگراں کم این حرف مسموع نیست چہ غیر
ہمہ معمولات خود را نسخہ ساختہ بیک و تیرہ ماندہ قطع نظر ازین بر تقدیر تسلیم از آں کم شغل
عالی را روشن کردنیاراں با وجود آں ہماں کثرت اشغال عالی را بد خلق کردند پس
این قلت باز کثرت است آنچه مرقوم بود کہ صحبت دولتمن این غنیو اتم داشت الحق
صورت ہمین است اما قصور این بود در و لاج این سلسلہ و اشاعت این سلاک صحیح و حق
صریح بشود و محوام یا از خوارق الفیاد پیدا میکنند یا از آمد و رفت اہل دول مقصود از آمد و رفت

و ملاقات این گروه نه آنست که ایشان بطور صوفیا صاحب وجد و حال یا صاحب فکر
 باشند بلکه اینها آلت رجوع خواص و عوام اند بیچ دولت و تمندان در زمان سابق و لاحق
 شنیده اند که در خدمت و ارادت بیچ شیخی در عین منصب و جاه و دولت و جد و حال و کد
 و فکر مشرف شده باشند آری بعضی قطع علائق کرده در کسوت فقر در آمده اند شما مغلتم
 نمی شمارید که از باعث دولت صحبت شما بعضی دولت و تمندان بذاکر مشغول میشوند با وجود اینهم
 اگر شمار خوش نمی آید آن کنید که خوشی شما باشد تصوف و سلوک کس بلند تر از تصوف و
 سلوک محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم نخواهد بود و وضع شریف استمالت بر
 بود و دولت و تمندان را تعظیم و احترام و امتیاز میکردند باقی اختیار دارید دیگر چوں اوقات بر
 مامور بذاکر جبر و مجلس سماع دارید و قتی را مقرر کنید که در آن مراقبه نموده باشند و نقشبنیه
 هم در آن حاضر ساخته باشند ذکر جبر بایستی است و مراقبه بایستی منتهی شما هم اکثر اوقات
 مراقبه و حضوری کرده باشند هر شخصه را اختلاف بدهید بفرمایید که عریضه بسوے فقیر مثل
 بر تفصیل حال ابتدا و انتها بنویسند که از آن حیثیت هر کدام معلوم نمایم کتاب شما رسید
 آنچه در باب ارسال بدیه مرقوم بود آن را سعادت خود دانسته در روز قیامت همین قدر
 شفیع من است که این همه لطف بر فقیر فرموده اید در ویش من عارف من این سخن فنی شما
 ما را بغایت معظوظ کرد فی الواقع این بے تکلفی که این عاصی را با آن زبده اولیا و صفوة عرفا
 با عزیزان دیگر نیست این قسم بے تکلفی که با شما میرو دیکس زلفه با خصوصیت خاص است خدا
 شما به حال است و کفایت با تشهید دیگر معلوم شد که از کار و جوان بسیار از وضع شما معظوظ
 بودند و تعظیم از مذاق شما میکردند معلوم شد که کمال شد شناخته اند لیکن آن قدر توفیق رفیع
 در که بعیت نمایند بهر حال مدح شما بودند و اشتیاق فقیر نیز اندر بگذر شما پیدا کرده بودند
 ممتور

و توفیق معیت نیافته اند حقیقت مجلس سرود و سماع آنست که همه متروک شدند زیرا که احوال نیست
و به تقریب عرس حضرت شیخ اگر قوالاں نے آئینہ مجلس از افسردگی دل میشود خطبے یا ہم
مصرعہ بہار عمر ملاقات دوستداران است :

مکتوب نوزد ہم - عارف معارف ربانی سالک مسالک سبحانی متع اللہ الطالبین بطول

بقائہ از درویش درویشان تراب اقدام ایشان کلیم اللہ بصیر اللہ عیوب نفسہ و وفقہ

الخیر فافات سلام محبت انتقام مؤدت التیام مطالعہ نمایند داعیہ زیارت حرمین شریفین زاد ہما

شرفاً و تعظیماً کنوں چہ طور است اگر سست است اینجا بیایند بمشیت اللہ سجانہ بجا فرام

آمدن اسباب باتفاق سیر آل طرف میروم اگر قومی است پس دلیں ایام حجاج از ہر طرف

بہ بندرسورت رو نہادہ اندو راہ مفتوح شدہ چرانشستہ اندو اگر محتاج خرچ بہ تنہ از دہلی

کہ برآمدہ بودید براسے این داعیہ کدام خرچ برداشتہ بودید بر قدم توکل برآمدہ بودید اینجا پس

حرف مشہور شدہ کہ براسے حج برآمدہ اندو داخل لشکر و مجاور شدہ اندو خیر گاہ عذر عدم

فتح راہ بود کنوں باتفاق ہمہ مخیراں راہ مفتوح است چہ عذر بہت مگر اینکہ فقیر شمارا طلب

کہ این قدر طریقت منظور بہت طور توکل و فقر از دست نہادید خوب کردی منہ باید کہ این

وضع را بہر حال انجام تا لب گور باید کرد و این کہ فتوح شود و آن فتوح لایرد از غیب ہر چہ

رسد بے عیب بہت والسلام :

مکتوب بستم - السلام علیکم و رحمۃ اللہ وبرکاتہ علیکم ایہا الفاضلون لے اقسے مار الشہد

و اعلیٰ مطالب الوجود از چگونگی احوال مدتی برآمد کہ اطلاع نیست بہر حال اقرار خیر معلول

در گاہ صمدیت انجہ مزقوم بود کہ اہل دول بعد از داخل شدن اخفا دین امر میخوانند و من لہما

آن را موقوف بر ظہور بعضے تاثیرات میدارم ہمہ موجب و مقول است باید اخفا کرد اما بطور تاثیرات

بے سبب شرت از کار و افکار و مراقبات میر کمتر است و این طائفه را فرصت این کار کجاست
 لهذا انہو را این امر جلیل القدر و بسیار این معطلان کمتر است اما بہر حال بر استمالت خاطر
 این قوم باید کوشید و منتظر ظهور تاثیر ازین دم سرداں کمتر باید بود حقائق میان اسد اللہ و
 میاں ضیاء الدین تفصیل معلوم شد شاہر گز مخالفت باہر و دوزخ نریخواہید کرد و ایشان را
 بکار ہائے خود بگذارید و شما متوجہ کار خود باشید اگر شمار کار خوب خواہد بود فساد یاری از
 قول و فعل یاراں اثر درو نخواہد کرد اگر خوب نیست پس معلوم حقیقت میر نور علی این است
 کہ ایشان تربیت بہت میخوایند و تربیت بہت عنایت است از اینکہ شخصے مجرورین
 بخدمت درویش بے خود و محو متلاشی شدہ بہ نہایت رسید و یقین است کہ تربیت چنین
 است تربیت ما مردم بسلوک است باز کار و افکار و مراقبات و امثال ذلک و ایشان را
 فرصت و مانع سوزی این کار نہ اگرچہ تا حال کہ ۲۸ - سوال است پیش نیامدہ از خواہار
 کلام بعضے مصحبتان او چنین معلوم میشود و السلام *

مکتوب است و حکیم - خلاصہ اخوان الصفا و خلائ الوفا مولانا نظام الدین و الحق
 متع اللہ العاشقین بطول بقائہ از خادم درویشان کلیم شاہجاں آبادی سلام مطاع
 فرمایند بعد از شرح اشواق معلوم نمایند مرقوم بود کہ طالبان حق بہ بنگ و شراب و افیون
 آلودہ اند با وجود آن صدق طلب میکنند چه حکم است برادر من تلمیقین ذکر بعد معیت
 بکنند کہ نام حق تعالی تاثیر خواہد کرد و یادیر دیگر مرقوم بود کہ بعضے درویشان دعوت
 میکنند و بخوایش تمام بخانہ خود یا برائے عرس بزرگاں مے طلبند فقیر نے رو دہرچہ امر
 عالی شود برادر من فقیر شاہجائے نمی رود و درویشی رنے طلب اگرچہ بظاہر ترک سنت
 مے نماید اما اگر نظر تحقیق نگریہیں سنت است آرسے بعضے از مشایخ کہ استفانہ از شما بکنند

و معروف افاده شما میشوند و ابابند که برے استمالت خاطر و گاهی احیاناً قدمی رانده شود
والا امر فرخیز و برکت در مجلس مشلخ نمائده است و دیگر در کتابها مرقوم بود که طالب صادق
مثلاً پیر او فوت شده و او را از نو نعمتی نرسیده یا مثلاً در واقع شده که این طالب نمیتواند
اما از پیر خود نعمتی با و نرسیده اگر همچنین طالب طلب ذکر و شغل نماید چه امر است جواب این
سوال مکرر نوشته شد و تفصیل او این است که کلامی در این امر بفرماید این است که سلاک
چون متر شد و مرشد شود احتمال اصاحت دارد زیرا که اگر گفته اول کند تلقین ثانی
لغو واقع میشود و اگر گفته ثانی بکند تلقین اول لغو واقع میشود و جمع پیر برے از انکار اول
دارد که بر آن قناعت نکرده و آنرا بسیار نکرده و نا بخت طالب دیگر میشود بر مان نقصان
و بوالهوسی خود اقامت میکند چون در این سوال مذکور این است که از پیر خود چیزی
نیافته پس در این صورت مانع بر خاست گویا ساده لوح است هر چه نقش کنند زیباتر
بجای آن تحت منقش که تصرف در و خالی از تمیزگی نیست و دیگر در رقیه مکتوب بود که زنا
بعبیت کنم یا نه برادر من همه زنان را بیعت کنی اما با زنان جوانان خلوتهاست طویل
که موجب فتنه مردم نشود و نکنند و در صحبت اولی وقت بیعت دانسته بر دست خود بچید
دست بر دست او دارند که مسر اجنبیه حرام است - دیگر محمد قایم میگفت که دو دختر
ناماغه را بگفتن ذکر امر فرمودند برادر من ذکر امانات چون مرا حق شوند ذکر تلقین
میتوان کرد اما قبل از این منع است که خوف هلاک است من بعد پیر و دختر خود را تلقین
نکنند که هلاک جانست - دیگر یار آنکه که بسیار بزرگ گفتن مشغول باشند خوف جان آنها
باشند بفرمایند که موسی سرنگا هارند و آنرا چرب دارند و چرب خورند که از جنون در آید
باشند - دیگر امر خلافت آسان ندانید کسی که فاضل یا طالب علم ائمه عبارت عربی

درست تو اند خواند برائے او نشان نبویںند چوں میان عبد المدخاں۔ و اگر عاری
باشند و حال عالی دارد و ریاضت شاق باو هم جائز است و عاری محض باشند فلا
قان امر الخلافه فتد له شان عظیم و عند اعطاءها للجهديست همان فعلیکم
ان تغمضوا هذا امر فان الخلیفه تمثال المستخلف و الناس قیسون

حال المستخلف من حال الخلیفه *

و دیگر قوم بود مہمیه و یارام و بند و پاس و دیگر بسیار در بقیۃ اسلام در آمده اند۔ اما
بامر دم قبیلہ پوشیده می مانند برادر من اہتمام نمایند کہ آہستہ آہستہ این امر جلیل از
بطون نظر در انجامد کہ موت در عقب است مبادا احکام اسلام بعد از رحلت بجای نماند
و مسلمانان حقیقت را بسوزانند یارام اگر خطی می نویسند خطی نوشته خواهد شد میان اسلام
و میان ضیاء الدین برادران شما اند باید کہ اصحاب یک و دو پس با یکدیگر فانی باشند و اگر از
یکے خلاف مرضی امری شد دیگرے از کرم عفو نماید و محبت زندگانی کنند شمارا المد تعالی
صاحب ولایت و کن ساخته است این کار را تمام نمایند قبل ازین می نوشتم کہ بہ لشکر
بر وید کنوں این امر است ہر جا باشید در علاء کلمۃ الحق باشید و جان و مال خود صرف
این کار کنید و السلام :

مکتوب است و دوم۔ نظام الاسلام و الدنیا و الدین از فقیر ناکیاے درویشان
طایم المد سلام کہ سنت اہل اسلام و مفتوحہ کلام و مونس التہام و مؤید انصاف محبت انجام
مطالعہ نمایند و متوجہ احوال خیر المآل خویش تصور نمایند ملاطفۃ گرامی رسید بے تعلقی
از دنیا عنوان مشہورم منعمون او بود شکر حضرت و اسباب العطا یا بجا آوردہ شد۔ اسے برادر
مفتون دنیا نیست مگر معیون شنیدہ باشند کہ اجتہاد علمایاں کشیدہ کہ اگر کسی وصیت کنند

وقت موت مال مرا با عقل الناس بدیند کدام کسی را باید گفته اند تبارک دنیا باید داد و پذیر
 آسمان آنکس عقل الناس است هر عالم و جاہل قباح و دنیا می دانند اما ترک گفتن آن را
 قدرت در خود نمی یابند چه این تفصیل دانسته بهشت خوشا حال کسی که این فضل شامل
 حال او شد - اما معلوم شد که تمام اوقات شب و روز در چه میگذرد محض بمجاست
 و محالطت مردم میگذرد یا ضبط اوقات هم دارد ضبط اوقات آنچه ندارد و خسر الدنیا
 والاخره است زنجار یابین کوهی نباید رفت آنچه قدر و قیمت دارد اعراض عن الدنیا و التوجه
 الی اللہ تعالی دارد اگر جزو ثانی نباشد یقین دانید که جز اول هم نیست چه دنیا پیش ما
 ماسومی المد - دیگر معلوم نیست که لباس چه اختیار کردید بعضی سالکان بر حال میدانند
 و بعضی میگردانند و هر یک نفی خاص دارد اینقدر مقرر است مدار فقر بر دل است
 و باطن نه کل است و نه ظاہر - دیگر واضح باشد که مرتبه فقر پیش خدا و رسول خدا پیشتر
 از مراتب جمیع طوائف است چه ایشان را اهل المد میگویند و این اضافت چه شرف
 بخش است فعلی اذ اتوقع که شما خود را متکلم بهین طور سپارند که رسم طالب علمی یا غیره
 و تکبر و خود بینی است از خود بردارند بلکه تغیر لباس هم نکنند که مبادا طالب علمان چون
 لباس شما را لباس طالب علمان بینند شما را فریب داده اند راه خدا براه دنیا برند و
 ارشاد از خلق دریغ ندارند و جهد بلیغ نمایند که مردم در سلک شما داخل شوند و بمرتبه فقر
 رسند و محبت دنیا از دل سر شود و در سماع و وجد شریک شما گردند و شیطنیت باطنی آنها
 بکلی بر جانیت مبدل شود و از کار و افکار شائع سازند اما با اهل نه بنا اهل که این حرام
 است والسلام

مکتوب بست و سویم شیخ الاسلامی نظام الدینا و الدین سلمه اللہ تعالی از فقیر حقیر کلیم

سلام محبت انجام مطالعہ نمایند انچہ نوشتہ بودید کہ مردم در جناب حضرت شامچیرے میگویند
 کہ کشتہ شدن صواب ہے نماید ہذا اضافے اسم شامچیرے و گاہ اسم شامعبداللہ و ملک اللہ
 و فلاں سیاح و فلاں و فلاں میگیریم و نام حقیقی می پوشیم اما پیش مجاہد حقیقی ظاہر میکنیم ہتھو
 مضمون کلام کم لے برادر ما کہ باشیم و چہ باشیم و چہ لائق باشیم کہ کسے مارا بدشتنامی ہم یاد کن
 کہ ہر کہ مارا بد یاد میکند ما مستحق زیادہ از انیم کہ اولطف کردہ کم دشنام میدہد ما عفو کردیم
 شام ہم عفو کنید و در انچہ جناب شمارا عیب ز سہ کسر نشان نشان شود ہاں کنیا مارا ہم
 قبول است لیکن پوشیدن اسم شیخ اسلام و مطلقاً یمن نذار و این معنی شاید پر شمارا
 آید اما ز شمارا الف ز نہار کہ وغار عہ پوشیدن اسم شیخ فلاح و صلاح دارین سیر و شہر
 ہر چہ مصلحت و عموماً بدید شما خواہد بود شاید نیکو خواہد بود اما خیر خواہ ہستیم نینخواہیم کہ اسم شما
 پوشیدہ شود و بعضی نامہ تجاراں میگویند روبرو سے من کہ حضرت بخچی قدس سرہ حقائق
 و معارف نہداشتند ز بدختاک بود کہ من ازین آزار چہ بگویم کہ من مرید فلاں سیاح
 یا فلاں مجذوب یا فلاں ارواح ہستم این معنی را طریقت مشائخ برمنی آید باقی اختیار بہت
 شماس لے برادر چوں شخی مشہور میشود براسے سوختن او طائفہ توفیق آزاری یا بدو یا
 عادت الدہ جاری است و ز زمان مشہور حضرت سلطان جیو دشنام و طعن سلطان جیو گیرند
 مریداں بخداست سلطان جیو نالش این معنی کردند کہ مردم حضرت را بر سر بنبر دشنام مینند
 ناکشتہ خواہیم شد حضرت سلطان جیو سفیر مودت کہ عفو کردیم شمانیز عفو کنید و این دو
 بیت خوانند + بیت

ہر کہ مارا رنجہ دار و راجش بسیار باد	ہر کہ مارا یار نبود از داورا یار باد
ہر کہ خار سے بر نہد در راہ ما نہ شمنی	ہر گئے کہ باغ عمرش بکش گدے خار باد

سوختن ساختن کار درویشان است والسلام +

مکتوب بہت و چہارم - شیخ الاسلام شاہ نظام الدین سلمہ اللہ تعالیٰ من جمیع
الآفات والبلیات از درویشِ کلیم سلام محبت انجام مطالعہ فرمایند بایکہ در ایصالِ ثلج
تسلح نورزند کہ المکتوب نصف الملاقات است مرقوم بود کہ مردم بجا اند کہ ببادشاہ
ملاقات کنند بلکہ فلاں شیخ جو بجا اند کہ من تقریب نیک میکنم ملاقات بکنند لے برادر
ملاقات ببادشاہ ہیج نیست آخر ضعیف میشود درویش کہ ببادشاہ تا امر و زہار درویش را
دیدہ باشند اما اعتقادے و اخلاصے ہیج یکجہ پیدا نکرد و عقوبتِ صحبتِ بخیر نے انجام دیا
اختیار بہت مجرب چنین است کہ گفتم دیگر مرقوم بود کہ بعضے امر اترس ببادشاہ نمیتوانند
پیش شہان آیند میخوانند کہ شما پیش ایشان رفتہ تلقین ارشادی کنند لے برادر ظاہر
ایں ہیج نمی نماید اگر میرا ایں قدر ہم گرمی ایں کار باشد کہ مخالفت نفس کردہ یک روز
بخانہ شما بنیاد پس بیشتر خواہد شد اما اگر دانید کہ صاحبِ خیر است روا باشد کہ بر لے روا
حاجت دیگرے دل کشیدہ بخانہ او بروید شاید روے نیکبختی پیدا کند دیگر مرقوم بود
آزار ہا ہم دارم ظاہر و باطن اللہ یشفعکم جمیعکم ابھیج و سواس نکنند کہ ام شخص
کہ خالی از بلا خواہد بود - دیگر مرقوم بود کہ مردم بجا اند کہ تامل بکنند لے برادر تامل جنبت
بے ضرورت نباید کرد و الضرورۃ بقدر و بقدر ہا اگر داسی گرفتہ قضائے حاجت نمودہ
آزاد کنید شاید اقرب باشد از آنکہ ہمیشہ دریں بند گرفتار گردید - دیگر مرقوم بود کہ سید
عبدالرحیم اکل و شرب نمیکند لے برادر چہ باک اگر دل مشغول بحق است ترک دارد
انتشار اللہ تعالیٰ ایں فاقہ آسیب نخواہد رساند والسلام +

مکتوب بہت و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدینا ادام اللہ شوقہ و توقہ

و افاضی علی العالمین برہ و احسانہ از درویش محمول ز او یہ ذہول کلیم اللہ صبرہ اللہ عجیب
 نفسہ کما ہی و وفق بعالجتہا مہا آنکہ سلام مؤدت انتسام مطالعہ نمایند ذکر و تہلیل کہ نشان
 فقیر و سابق بالغیر است از آن مہراست نگہ و می این علاقہ آخر درویش را از وضع استغنا
 مے اندازد و اگر خواہ نحوای از دواج باشد آنہم بعد الفضاے طریق سیر و انزو واد شہر
 میسر خواہد و برے انزو کہ مسئلت ازین فقیر نمودہ بود در صحت دیدن آنست کہ
 اللہ درین روز ما در بر ما پور خوبہاست وطن اختیار کنید اما بر لب آب اگر چہ محل
 باشد انشاء اللہ تعالی آبادی ہم آنجا خواہد رفت و انچہ ایارفتہ بود کہ بخانہ بعضے دو ہمتند
 باید رفت تا داخل سلک شوند لے برادر نیت مقدم است بر عمل صحت و فساد عمل مبنی بر فساد
 نیت است اگر نیت شماسالح است انشاء اللہ تعالی اعمال باصلاح راجع اند غم مخورید و انچہ
 ایارفتہ بود کہ ملاقات خلیفہ را امر و زباعت اند لے برادر ما را تجربہ معلوم شدہ صحبت ریتج
 درویش تا آخر کار با خلیفہ برابر نشدہ زیر چہ محال طلبہاے خلیفہ بر درویشاں شاق
 مے نماید و ملالت خود با عباد اللہ از درویشاں بر خلیفہ دشوار مے نماید انجام بقیج صحبت
 میگردد و مگر ما شیخ محمد وارث مرحوم کہ ایشاں برے کسے خلیفہ را تنگ نکردند خلیفہ ہم فرست
 محال طلبہاں یافت کہ از وہلی بدر رفت۔ ملاقات خود آسانست اما برے آمدن صحبت مشکل
 و اللہ الموفق بہر طریق اگر درین ملاقات کار عاجزی از شما بر آید سعادت خود خواہند دانست
 حافظ شیراز علیہ الرحمۃ میفرماید بیست

چو قصد بادہ کنی جرمہ فتاں برخاک	از آن گناہ کہ نفسے رسد بغیر چہ پاک
---------------------------------	------------------------------------

بارے ایساں فیض بغیر عبادت متعدی است شاید اقرب الے القبول باشد والسلام
 مکتوب بست و ششم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الدین سلیمان فقیر کلیم اللہ

سلام محبت انعام مطالعه فرمایند مکتوب محبت اسلوب مدتهاست که نرسیده چشم نگران است
ای برادر یک کلمه اند که از زبان بنده از بندگای بری آید از ثواب آن از مرگز خاک تا محبت
فلک اعظم بر میشود پس طوبی لمن قال و طوبی لمن قال و طوبی لمن قال من
قال من قال و لهم اجر الی اول من قال یس و السلام

مکتوب بست و مفتاح شیخ الاسلام و المسلمین نظام الدینا و الدین سلمه الله تعالی از درویش
علیم سلام مطالعه فرمایند امروز که چهارم ربیع الثانی سنه ۱۲۸۰ جلوسی است محرر میگردد و پسر
حافظ اسحق تنها متوجه شکر شده بدست او کتابت مطول مشتمل حقائق دیگر نوشته خواهد شد
انشاء الله - از جمله آن حقائق این حقیقت است که اگر شمار قصد از وراج باشد بخانه بن
عم فقیر صبیحه است اشاره کنید که چیزی بطریق رسم برسانم و اگر داعیه این کار نیست فیهما
که درویش در تامل از عادت باطن تفاوت میکند دیگر معلوم شد که آنچه از هجوم دولتند
و قضیه خواجه محی الدین و سرای مجلس سرود همه معلوم شد ای برادر این جناب و اوقات
باختلاف دولتند این میشود باک نیست فایده خیر حافظ و هو ارحم الراحمین و یقین شناسید
که دولتند این هرگز در هیچ عصری مرید هیچ شیخی نشده اند اگر شده دولتند مانند همه را
گذاشته لنگ بسته اند و اما دولتند این که هنوز بر رسم خود با شنید و مرید خود را گیرند
نیستند ای برادر مریدی ایشان همین است که با وجود فرعونیت از جاه خود فرو آمده
تواضع شما محبت داشتند اینقدر سلوک تمام است اگر بر ایشان بولایت رسیدند از ایشان
ذکر و فکر و ادب و ادب درویشان چشم داشتن نهایت غلط است ایشان که سبیت کردند در دولت
ایشان چه مانند ایشان همین قدر مطلوب است که بجا چه چیز برسانند و الا هیچ
اذا خلوا الی شیطینهم قالوا انما معکم انما نحن مستهزؤن صفت ایشان است

در مجلسی که بگویند که شام بی فلاں شیخ اید روی ایشان سیاه میگردد و عیب خود میدانند
 ذکر و فکر از مردمی طلب است که دلق درویشان پوشند و از کار دنیا معطل شده
 بکار عجبی بکوشند و مجلس سرود با احتیاط گاه گاه بکلیه ترک نهند و مقرر همیشه بکنند اسلام
 مکتوب است و هشتم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین و الدنیا والدین سلمه
 الله تعالی از درویشان کلیم سلام مطالعه نمایند امروز که سبت و هشتم ذالحجه سنه هزار صد و
 است الحمد لله والمنة که بهمه وجوه عافیت است زمین سنجیه وسیع تر می باید اکنون دو صد و
 چهار ده گز دارم بلکه دو منزل که کرده ام هنوز تنگ و دقت است که آن را بر اسلوب حویلی
 ساخته ایم اگر بر اسلوب سنجیه بجهتیم بغایت دق می نماید آری هزار گز زمین سنجیه میتوان داشت
 و از مرسل سنجیه اگر نزدیک قدم مبارک بار و ضه شاه بایزید بالا به فیروز شاہی یعنی دور
 از آبادی بگیریم هم سر انجام میشود اما اقول که کسی را مطلوب ایصال فیضی باشد انقدر
 دور دست چار و دو گاه بخاطر میرسد که اکثر عمر در همین تنگی گذشت اکنون معلوم چه قدر
 باقی ماند که کشایش درخواست چه توان کرد اما چون این کل نعمت تعدیست شاید
 عزیزان دیگر نیز از این نعمت فیضمند شوند من میخواهم زیرا که شما را کار بزرگ ایصال فیض و
 اعلاء کلمة الله فرموده ام و شما هم درین کار گرم آمدید می ترسم که مباد از اینجین فرمایش
 که از آن جهت است قفل و انهمال را دیر بید و در وضع بے نیازی نیازمندی پیدا گردد و
 آنچه از امور دنیاوی بشمار نوشته می آید و نوشته خواهد شد کلیه آنست که اگر در خود تائب
 طاقت آن به بیند و دانند که باسانی و سیر و بے لحاج کثیر میرسد آید کرده باشند و اگر
 دانند که در آن تنگ حرمت طوری درویشی و خروج از وضع مختار آن را بر ذممه شما گذاریم
 اگر نخواهید کنید و اگر نخواهید ترک دهید که چنین کرده اند و السلام

مکتوب بیست و نهم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام والدینا والدین از درویش کلیم سلام
 مطالعه نمایند خلیک بمعرفت میان غرت علی چرمینه فروش رسول بود رسید مرقوم بود که
 آزار نزل و ذکام و سوزاک غالب می آید خلوات نمی یابم و هجوم خلایق سبب پریشانی
 خاطر میشود و درویش السد حافظکم و ناصر کم از شنیدن آزار خاطر این عاجز کو فتنه شد
 شفاء عاجلاً ذکام و نزل شمار انجام بهم بود آنچه در باب سوزاک حکما میگویند مشورت محب الفقه
 محمد علی خوشنویس که عقیدت تمام در محب شما دارند و من درین باب مکرر بشما نوشته ام
 بتفصیل و در این ورقه باجال نیز می نویسم که تا ممکن باشد گردن بناید گشت بیت

در راه خدا که ره زنان اند	آن راه زنان بهمین زنانند
---------------------------	--------------------------

و بر تقدیر ضرورت و الضرورت بیستم المحظوظ باید کرد اما تقدیر ضرورت اگر کینه که بخزند
 تا در رخ مضرت که سوزاک نموده فاسخ شوند اقرب بصواب می نماید و اگر کد خدا هم شود باید
 که دضر محتاجی که دبالا گراں نداشت باشد باید خواست انجام در قبیل ما دوسه خمر بود و میخواست
 که یکجای نامزد شما بکنیم اما بعضی موانع که موجب تشویش ما و شما بود اندیشیده ازیں داعیه فاسخ
 گشتیم اگر ما بخا صورتی پیدا شود جائز است و آنچه از کثرت هجوم خلایق می نویسد
 برادر علی در امید قبول سرگردانست شما سر از قبول میگردد و ایندهمچون میت بکنی بگری
 الغشال باید بود اگر قبول و سهند قبول باید کرد و اگر محمول و سهند محمول باید کرد و وعده درین کار
 فنا از بایست خوش است به بیت

دفع گفت که باز پوست پوشان تو نیم	در نموانی هم نموشان تو نیم
----------------------------------	----------------------------

رده قبول غنایت اوست هر چه غنایت شود و بهما باید ساخت و شکوه این نباید کرد و اسلام
 مکتوب بیستم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین سلمه الدتعالی از درویش کلیم السد سلام

مطالعہ نمایند مکتوب شمار رسید کہ مرقوم ماہ صفر بود مرقوم بود کہ عجب صورت روئے
دادہ است کہ اصلاً و مطلقاً دل را جمعیت ذکر و فکر نئے نشود بلکہ پریشانی طور دیوانہ وار
جمعیت ذکر و فکر نمیشود سابق روز و شب سوائے ذکر الہی و ذوق و شوق و ذکر و احوال
بزرگاں چیزے دیگر نبود معلوم نیست کہ چه سبب است مگر آنکہ حضرت شاید بفقر کم
توجہ باشند بہر حال امید توجہ است انہی کلام معلوم شد کہ حکیم من استوایو ماہ فہو
مغنون ترقی لازم حال صوفی باید پس آنکہ در ترقی است سالک است و آنکہ در یک حال مانع
واقف و آنکہ نعوذ باللہ بعد بآنچه از آن برآمدہ بود کردہ راجع است انجہ شما نوشتہ اید و ظاہر
بقسم ثالث مشابہ است اما نہ چنین است بلکہ چون صوفی را ترقی نمی نمایند اورا در آن کہ
بود مخطومی نمایند و ہر مرتبہ سختانی ذکر مرتبہ فوقانی است جائیکہ ہنوز مع اللہ باشند ذکر و فکر
آمرزش ندارد و اما اگر فی الواقع حضور نیست و ذکر و فکر ہم نیست پس دریں صورت جاکہ
مانم داشتہ است و این بر جوع پہلو بزند در علاج آں باید کوشید کہ ہر شغل مانع ذکر
و فکر است چون توجہ بجلالت و دنیا سے سید ہمہ گذشتنی و گذشتنی است و دل بستنی بہت
آوختنی است پس حیث باشد کہ توجہ الی اللہ را کہ باقی است اورا توجہ الی الحلالی کہ
قانی است باید فروخت التبتدلون الذی ہوا فی بالذیے ہو خیر
مرگ خود باید حاضر داشت و کار بمولافتادہ نصیب العین باید نمود بیت

مجلس وعظ گرترا ہوس است	مرگ ہر دم نہ واعظ تو بس است
------------------------	-----------------------------

فرمودہ اند کہ چون صوفی دکار خود ترقی نہ بیند باضداد حال پردازد یعنی اگر تقیم است
مساوہ شود و اگر سیر میخورد گر سمنہ باشد و اگر خوب میپوشد درشت پوشد و اگر متوجہ خلا
شود سختگفت شود بہر حال بہ تہذیب نفس و بسیاست آں کوشیدن از جملہ مغمات وقت

ساکست و دیگر مقدمه کدخدائی نوشته بودند یارے از یاران شما اینجا رسیده بود
 میگفت که میاں محمد علی جابے منسوب شدہ اند میخواستند شاہ نظام الدین جویو در میان قبیلہ
 منسوب شوند فتوائے ما در آن کار است کہ اگر احتیاج نباشد ہرگز کدخدائی نباشد بے یکدم
 شہوت کہ خاک بر سر اوست اسپرزن نتوان شد بے ماے درازا التضرع و تقدیر و تقدیر
 دایمے درم خریدہ پیدا باید کرد یا خاتونے کہ مہر آں زیادہ از دہ درم شرعی کہ مقدار
 سہ روپیہ باشد تخمیناً نباشد در ماے و مہوی زناں نباید افتاد کہ این قوم رہنر نان میں اللہ
 عیاذ باللہ و اباء عن هذا الصالح والسلام ۛ

مکتوب سی و یکم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدینا از درویش کلیم سلام
 بہجت انجام مطالعہ فرمایند کہ مکاتبات شما متواتر رسیدند و بعضے یاراں را احوال گرم
 دیدہ شد الحمد للہ علی ذلک و را و آخر ماہ صفر قدوة الاصفیاء و الاصحاب و زبدۃ الاجابۃ
 خواجہ نور الدین محمود علی کہ نوشته بودند عجیب صاحب توفیق است اللہ تعالیٰ غفیل شما در عمر و
 حیات و منصب بہجت آہی این مرد بفراید کہ از جان و دل در شما فانی است و ہر گاہ کہ سبز
 نوشتہ ہمیں نوشتہ کہ حضرت لطف فرمایند کہ مرا بہجت حضرت پیر و شکر شاہ نظام الحق
 والدین زیادہ از زیادہ دست دہد خود را فدائے خاک پایے حضرت شاہ صاحب تمایم و
 گاہے از مطالب دنیوی و اماند نگردہ اند عجیب است غنا بلند دارند ہمچنین مرد اگر مجرد
 شدہ در کار پردرویشی در آید عالے از درویش شود خدا تعالیٰ بہجت شما در دل آں مرد
 روز بروز زیادہ کند آمین یا رب العالمین ۛ

مکتوب سی و دوم۔ شیخ الاسلامی و المسلمین نظام الدینا و الحق و الشرع والدین از
 درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند مکتوب شما از لشکر رسید کہ در آن مذکور مجلس بجا آمد

نصیب خاں قراول و بنوبت خانہ صاحب فقرا محمد علی خوشنویس بود من بعد هیچ کتابت
 نرسید لے برادر وقت را غنیمت دان آنقدر که بتوانی مشغولی بحضرت تعالیٰ بنمائے
 عمر است بر تو قبول خلق متوجه نباید بود و در ایصال فیض بہت باید بست و آنچه در آن
 آفت قبض باشد از آن احتراز منتهی - باید دانست و آنچه بد این کار باشد باید پرداخت
 در ویشے کہ مقبول جمیع خلق الله باشد هیچ کس را از درویشاں دست نداد مقبول خدا
 باید بود و از قبول خلق چه سود و السلام

مکتوب سی و سوم - اخوی اعزنی شیخ الاسلامی شہا نظام الدینا والدین از درویش
 کلیم الله مطالعہ نمایند مدت مدید و عہدہ بعید برآمده کہ منیقہ شما نرسیدہ اگر چه بعضے از
 مخلصان خبر خیر و عافیت رسانیدہ اند چون محل و منزل با متعلق است و شما اکثر حال
 در سیر و بتفرید عذر نوشتن کتابت از طرف ما اگر باشد مقبول است و مسموع و از
 طرف شما مقبول و نامسموع چنانچہ شما را از مکاتیب این درویش التذاذ است
 ہچمتاں فقیر را از مکاتیب شما بہت ملج و بہتر از ہر جا باشد بعافیت باشند و بخدا
 بشغول و بخلق خدا بسوے حق راہ رو و نوشتہ می آید کہ امروز روز تحریر اذ الحجۃ است
 قرضدار یک درم نیم حکم اما بہت ربک فحدثین سخن گفتہ می آید و لعل ذالک
 اگر چیزے از غیب مفتوح میشود آن حرام و بیم نیست چنانچہ کریم نیست اما اگر در میان
 پیغام با خان مذکور واقع میشود باعث رعایت بعضے از مخلصان است چون میان محمد
 و میان محمد یار و میان محمد حسن از مخلصان شما آنجا رسیدہ اند و بفقیر ہم آشنا اند بشما تو
 می آید کہ توجہ باطنی در حق این ہر سہ عزیز باقصی الغایت مبذول دارند و توجہ ظاہری
 خود تالغ توجہ باطن است آنکہ توجہ باطنی در بیغ ندارد توجہ ظاہر چون در بیغ خواہد داشت

بہر حال شرم و شکرے مفتوح بر عایت ایشان داشت شاہ ضیاء الدین تہرا
 شکر اعظم شاہ بہ شہر کا نور فتنہ اند و شاہ اسد اللہ شکر را نخواہد گذاشت بحق
 الحق و هو یجہدی السبیل واللہ متمدن نورہ و لو کرہ المشرکون بہر طریق
 بودن شمار شکر موجب رحمت علی عباد اللہ است دیگر بنیای عبد الرشید معلوم
 نیست کہ کجا تا بحجراتی کردہ اند اگر سلوک تمام کنند و طلب رخصت ارشاد نمایند
 و شمار ایشان قابلیت این یعنی احساس نمودہ رخصت ارشاد بنویسند و بجز
 بندہ زادہ حامد سعید سلام میرساند

مکتوب سی و چہارم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدنیاء الدین سلمہ
 تعالیٰ از رویش درویشان خاک راہ ایشان کلیم اللہ سلام محبت انجام مطلق
 فرمایند مکتوبے کہ ملفوف در کتابت بود رسید حقائق معلوم گشت در اینجا عرض
 ہستند کہ فضیلت چند چیز دارند اسم ایشان عبد الولی از مردم سگمانہ قریب
 نارنول از قبیلہ قضات چون دولت فقر داشتند بعنایت درویشان ایشان
 یافتند قبل ازین میان محمد شفیع کہ مدرس علی الاطلاق اند از فرزندان شاہ عیسی سند
 اولاً فاتحہ فراغ از فقیر گرفتہ بودند اکنون بعد از بر آوردن چلہ ما فاتحہ این کار
 ہم گرفتند الحمد للہ علی ذلک لے برادر از خود کار سے غمی تو انہم کردیاری می شناید
 دیگرے باین طور مشرف گردایں بے ادبیا نمودہ میشود والاچہ لائق شنائیز
 در اعلا کلمۃ اللہ حق سعی بجائے آرید و خواهند بجا آورد شاہ ضیاء الدین محمد مذکور
 میگردد اگر جائے را گرم سازند و پا را شکستہ جائے بنشینند خوب باشد اماچہ علاج
 کہ نقد یحسبیں رفتہ ما و شمار کار فرما ہم آوردن ٹنگہ و نقد و خیس نیست فراہم آرد

و لها مطلوب است تا دلهای عاشقان صادقان اطراف و اکناف عالم جمع آریم
 و آنچه در نظر اهل بودار و نبذی در کام جان ایشان بریزیم شاید کسی که افتد هزار
 در هزار فراهم می آید شاید از هزار یکی بر عنائی و زیبائی عالمگیر شود مصرعه بهر یک
 گل مشت صد خرمی باید کشید *

مکتوب سی و پنجم - الحمد لله و الله که مکاتیب شما پیوسته از شهر کافور رسیدند اما
 مدتی است که در پرده توقف اند تقسیم اوقات و توزیع مجالس که مرقوم بود همه
 بر پنج صواب دارند این قدر یقین دانید که نیت نیک لازم است در همه حرکات
 باید داشت و آنچه قیمت دارد از اعمال آن عمل است که دائم است اگر قابل باشد و
 گاه عملی کردن و گاه ترک آن کردن از پنج صواب بعید است تلون از آثار بد است
 است دیگر گنجی از آثار نهایت و بیرنگی تمام مقصود این سفر تا ممکن باشد برنگشاید
 تزیین مجلس و ترتیب خلقت از عالم ارشاد است و بخود بودن در همه اوقات از عالم
 دیگر رزقنا الله و ایاکم بذالمقام علی الدوام مرقوم که بیان عبدالرشید مشغول
 الحمد لله علی ذلک اگر مشغولی ایشان محسوس باشد اذن بخواهند داد و اگر طرح اختلاط
 بدینا از ایشان محسوس باشد اذن نخواهند داد و اگر انقطاع از دنیا دریا پیدا اذن
 خواهند داد هیچ آفت بالاتر از اختلاط بدینا نیست ما و شما هم اختلاط بدینا و ابناء
 دنیا میکنیم الحمد لله همچون سوزن در آب شد با شیم مرقوم بود که غازی الدین خاں
 طالب ملاقات کرد و زقم خوب کردید که ز فقیه اگر ادرافنا در خدمت فقرای دوسه خودی آمد
 و خود آرائی نمی کرد و بیت

از سادگی و سلیبی و مسکینی در سر کشی و تکبر و خود بینی

بر آتش اگر نشاندت نشینی بر دیده اگر نشاندت نشینی

اما نوشته بود که او خطی باین طرف و ریاب اذن ملاقات با صلی خواهند نوشت
بلکه نوشته است خواهد رسید تا حال ۲۰ - ذالجه است اثیسه از آن پیدانیست بر تقدیر
که بنویسد اذن علی العموم نخواهم داد آری بر طور فنا در خدمت فقر اذن است
که فقر نیز متوجه این قوم باشند و الا فلا - دیگر رقم حویلی از جانب محل اندرون
قریب بنهند و نه از خرج شد الحمد لله اکنون یک درم ذمه مانده ذلک فضل
الله یؤتی من یشاء والله ذو الفضل العظیم اگر ملا ابوالفیض دریں باب تصدیق
میکشید تصدیق او را روا ندارند و اگر ملا گفت است والله غنی عن
العالمین و لکن یقبل التوبه عن عباده شما در جیت کردن با عورات چرا اهل
مے و زید اگر جوان اند و اگر پیر اگر حسین اند و اگر قبیح همه را بجای محرمات پنداشته
کلمه حق بگوش ایشان باید رسانید و بگوش شنیده شد که شما چون سفارش بش
دو لقمندان میکنند اگر او کار شما کرد خوش شدید و اگر کار شما نکرد آزرده قطع شد
اخلاص میکنند اگر این معنی حق است خود چیزے نیست طریق سفارش این نیست
کار شما همین سفارش است اگر او کار شما میکند کار خود میکند و اگر نمیکند کار خود
نمیکند شما چه آزرده میشود اگر سفارش صدم بار میکنند و او صدم بار نمیکند باز
سفارش باید کرد و آزرده نباید شد این طریق مستقیم است که بزرگان بے نفس
بریں طریق بوده اند و در آنچه معمول شماست بوسے از نفس باقی است و السلام +
مکتوب سی و هشتم - شاه نظام الدین و دنیا و الدین از درویش کلیم سلام سطا الله
نمائند از اوزنگ آباد شاه نور الدین شاعر ضیہ نوشته اند که شغل بر طلب فنا

فی الشیخ دارد یا نسبت پیر دستگیر درین معنی دلیل واضح است و محبت ساحل است
بر بلند بی استعداد ایشان که هر که دریافت از حسن اعتقاد یافت پیر من خست
اعتقاد من بس است همین معنی دارد و ارادت بیار و سعادت بگیر همین معنی
دارد و سلفت که بسیار کرامات پیران میگفتند از صفائی اعتقاد بود و اگر در بر رگی
پیر مترود باشد که شاید ولی باشد یا نباشد و این را هرگز مرتبه ولایت ندانند -
بنابر آن نوشته می آید که شما توجه حسن تربیت از خواجه نور الدین مذکور در منبع
ندارند و بمراقبه تصور صورت خود تاکید ابلیغ نمایند که انشاء الله تعالی مقصود
حاصل خواهد شد الدنیا مزرعة الآخرة همین است معلوم شما باشد که در زمان
نبوت علیه السلام نفاق پیشه نماز و روزه میکردند و احکام مسلمانان تحقیقی و
در ایشان تفرقه یافت نمی شد حقیقتاً زکوة را فرض کرده دادن مال بسیار
مشکل است چون زکوة واجب شد مسلمانان قبول کردند و منافقان این حکم را
قبول نمودند و فخر گشتن از مسلمانان همچنین امروز در راه خدا از دست زرار
دل جای کردن دلیل قوی است بر رسوخ اعتقاد البته متوجه ایشان خواهند بود
ایشان سفارش از فقیر شما خواسته بودند بنابر آن مزید تاکید نوشته آمد و السلام
مکتوب سی و هفتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک و الدنیا و الدین از فقیر
فقیران کلیم الله ستر الله عیوبه و غفر ذنوبه سلام خوانند واضح باد که یاران
چون قراول خاں و میر محمد سعید همه بخیر هستند و آنچه نوشته بودند که مرد عا
ناخوانده طلب اجازت نامه میکند درین باب چه صلحت است حق این است
که اجازت اہل علم باید داد اما براسے رعایت دل این مرزوم ہم گونه اجازت

خاص مفید باید داد بسیار خوانده که این از ایشان خوب سرانجام شده و آنچه نوشته بودید که فلاں شخص کسب فقیری پیش شما کرد و رخصت ارشاد از شیخ عبدالحق گرفت این معنی خوب نیست چرا خود ندانید اگر خلافت کبری و رخصت عظمیٰ میدادید بارے خلافت صغریٰ میدادند شاید در سلک و حیرانگی روشن گردد که ماسمه را روشنی او کفایت کند والسلام +

مکتوب سی و هشتم - شیخ الاسلامی شاه نظام المله والدینا والدین سلمه الدار درویش درویشان و خاک راه ایشان کلیم سلام مطاعه فرمایند مکتوبی که بدست شوقا فقیر مرسل بود رسید مسطور که عب الکرم نامی در موضع فلاں خانقاه عظیم ترتیب داده و از جهت علم غیر از قرآن مجید شاید سواد سه نداشته باشند مردم آنجا قاطبه به جهت آن بهمت کمر بسته و معرض قبول استادان درین باب چه حکم است رخصت ارشاد باید نوشت یا نه - بدانکه اقسام فقر مختلف اند چنانچه در دیباچه و مقایسه نفحات الانس و حضرت القدس بنظر آمده باشد که بعضی ازین طائفه خدام طائفه ایست که خدمت مخلوقات را اختیار نموده پیوسته خط نفس دیگر بر خط نفس خود اختیار کرده اند پس درین مرتبه اصال سالکان از وادی غفلت و غلبت بسواد عظیم انتباه و حضور در کار نیست بلکه بهمت این قدر داشته باشد که از سر خط خود برخاسته در خدمت دیگران ایستاد و خدمت مالی و جانی صرف او نمایند پس آنچه درین باب ظاهر میرسد که مردم ناخوانده اگر صوفی مرشد متکمل نمیتواند باشد بارے از خدام باشد اینهمه رتبه دارد پس اجازت بکجایت خدمت باید نوشت والسلام +

مکتوب سبی و نهم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملک والدینا والدین از درویش کلیم سلام
 مطالعه فرمایند مرقوم بود که میاں بهاؤ الدین بهمه وجوه لائق خلافت است برادر
 من از حکم شما چاره نیست و مجرد خلافت بچه کار نیست تا کمر بهمت با علاء کلمه الله
 نه بسته شود و کمر بهمت به اعتبار درویشی مستحق نیست و مرضی والدہ ایشان همین
 که چیزی از دنیاوی پیدا کرده صرف وابسته ناسی خود کند که خبر گرفتن مرا اہل فروع
 بہ از درویشی است دیگر مرقوم بود کہ بعضی مردم را خلافت ماقبل داده بودم اکنون
 معلوم شد کہ لیاقت آن ندارند منع بکنم یا بگذارم بہتر آنست کہ منع بناید کرد کہ دفع
 فتنہ انگیزانہ میشود باقی ماند علاج آن کنند کہ خلافت دو قسم کنند خلافت مطلق
 و خلافت کبری آنانکہ در لیاقت و استحقاق خلافت است لفظ خلافت کبری
 یا عظمیٰ زیادہ کنید و مردم سابق را خلیفہ عام بگذارید کہ قید کبری و عظمیٰ
 آن داشته باشند تا تفاوت پیدا خواهد شد والسلام :

مکتوب چہلم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و الحقیقت والدینا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ
 سلام منسوب این درویش خوانند مدت مدید و عہد بعید برآمد کہ مکاتیب شما
 نمیرسد ازین طرف ہر کتابت کہ نوشتہ می آید جواب نمی فرستند ظاہر مکاتیب ما
 بشما نمیرسد المکتوب نصف الملاقات واقع است و اینجا خود در حکم تمام ملاقات است
 باید کہ در رفع حباب مفارقت مقصر نباشد والسلام :

مکتوب چہلم و یکم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق والدین سلمہ اللہ تعالیٰ
 سلام مطالعه فرمایند مکتوب منجر از وصول مکاتیب رسید الحمد للہ علی ذلک اما
 چون جواب شمارا کہ بطرف ابو طالب خاں بود خواندم از اینجا معلوم کردم کہ شاید

ایں مرد بشما نوشتہ کہ مرا اجازت سے سلسلہ شدہ بر تقدیر کے کہ ایں مرد کذب صریح تو
 باشد شما اعتبار و اعتماد خواہید کرد کہ من اجازت بے علم را نمیدہم الا ما قد سلف است
 بعضہ اشغال قادر یہ نقش بند یہ تقریباً گھنٹہ شدہ و اگر ہمیں قدر را اجازت میگویند
 فلا ساحتہ لاصطلاح و مردم ایں طرف را از آمدن خود امیدوار ساختہ باید کہ البتہ بلکہ
 الف البتہ خود را برسانند و السلام +

مکتوب چہل و دوم - انا لله وانا اليه راجعون کل نفس ذائقة الموت
 واستعينوا بالصبر والصلوة مخفی نماید کہ بتاریخ بستی و چہارم شہر ربیع الثانی
 فرزند عزیز خواجہ محمد از دار الفنا بدر البقار حلت نمود داغ جدائی بر سینہ دوست
 گذاشت انا لله وانا اليه راجعون ماہمہ صبر نمودیم و شکیبائی و زریعیم شما ہم
 مصابرت نمایند و درازی عمر و کمالیت فرزند عزیز جامد سعید از حضرت و امیر العظام
 خواہید و ایں مقدمہ را بشکر میاں اسد اللہ و ضیاء اللہ ہم بنویسد کہ مبادا الی اللہ
 سلام بآں متوفی بنویسند و معصیت گرفتگی سامعین گرد حضرت حق قادر مطلق
 بنعم البدل ما را مشرف سازد و متوفی را ذخیرہ آخرت و فرط ما گرداند دیگر معلوم باشد
 کہ طریقہ پیغمبر علیہ الصلوٰۃ والسلام مواسات باہمہ بود تا ایں کس بایں مرتبہ نرید
 ناقص است باید کہ باہر آشنا و بیگانہ باید نشست و در مشغولی و در حضور نفور
 واقع نشود گر بختن از آمدن دو ہمتند اں چیز کے نیست بایشاں صحبت باید داشت
 گوشتن ایں طرف باید کرد اگر میسر آید فہو المراد و الا بتت خیر شمر خواہست لیکن تلقین کہ
 سہمہ نیک و بد کہ اعتقاد داشته باشد باید اسم اللہ بخالصیت خود از باب مہنیتات
 تارک خواہد ساخت و دیگر عورات را تلقین باید کرد و از کلمہ آنها در امان باید بود مبادا

بربایند و دیگر این فقیر در دعوت درویشان منیر و دشنام نروید که دعوت ایشان
 بر طریق مشیت نیست کہ از ترک آں ترک سنت لازم آید و دیگر اجازت ارشاد را
 اندکے علم باید بے علم راند ہند اقل عبارت عربی تواند خواند تا حال نافع داشته باشد
 بہ دیار ام لینی شیخ فیض اللہ اگر کتابت مے نویسد جواب ملینوسیم والسلام
 مکتوب چہل و سوم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملئہ والدنیاء والدین از درویش
 حکیم سلام مطالعہ نمایند امروز کہ سه شوال است مرقوم میگردد کہ حقیقت مجلس
 گذشتہ ملا ابو الفیض آنست کہ ایں مرد فقیر بایاراں بایرام دعوت کرد قبول کردیم
 بشرط خلوت ایں مردچوں بانظام الدین امجد آشتائی از ویرداشت بسبب بعض
 مردم دیگر نظام الدین امجد بایک مرزا و دیگر با چندے او باش داخل مجلس بے
 اذن شد فقیر از مجلس برخاستہ در حجرہ رفتم و ملا را گفتم کہ اینہارا شما طلبیدہ اید ملا
 قسم خورد کہ ما نطلبیدہ ایم بلکہ از جائے سرخ یافتہ آمدہ گفتم بہر تقدیر یا ایشان را
 رخصت کنید یا ما را گفست حالا چہ طور رخصت کنم علی الفور تو انم کرد دریں بابا
 شدہ ما مذمرا ایں معنی بمذاق موافق نیفتادہ گفتم برائے نماز مسجد خواہم رفت ہنوز
 وقت ظہر نرسیدہ بود کہ بتقریب مسجد بے عمر ای عزیز ی تن تنہا از خانہ او بدندم
 اتفاقہ ہمہ مجلس پریشان شد و نظام الدین امجد و او باش ہمہ پرانندہ شدند من
 بخانہ خود آدم از عقب از خانہ عابد خاں تا خانہ فقیر ملا ابو الفیض گریہ کناں بایہنہ
 و بحال مرگ رسیدہ آمد و گر ہیابے سرشار کرد و تمام مجلس شفیع او گشتند و فقیر قسم
 خورد کہ بخانہ او نرو و دو آنقدر زاری و بقراری کرد کہ دل یاراں و عزیزاں
 برو سوخت آخر ہمہ یاراں از طرف او بریائے فقیر افتادہ و التماس باز مجلس رفتن

خواستند گفتم قسم خورده ام تلا گفت کہ من دو کثیرک خریدہ ام آں را در کفارہ
 آزاد میکنم یا آنکہ آنرا موطوہ او بوزند چون اینہمہ خاکساری کرد از طرف خود طعام
 دہ میکنی دادہ عمل بر قول سعدی قدس سرہ کہ کفارت یمن سہل و آزردن
 دل دوستان جہل سوار شدہ بخانہ اور فتم چون او درین روز خیلے لت خورده
 در سولے او بجای رسیدہ و رآخر مجلس بڑے استمالت خاطر او پیراہن تبرک
 باو عطا کردیم این پیراہن تبرک ست پیراہن خلافت بے ارشاد نامہ کہ او را
 در اصلا ع قوم مثال گویند مہی باشد کنوں کہ فدویت کمال بہم رسانیدہ و آنکہ
 در حفظ جان کوشش نمودہ میخواہم کہ شما اوراد ستار خلافت بارشاد نامہ و سلک
 چشتیہ بفرسیند و آخرتہ تبرک بہ بسیاری از مردم معتقد میدہم اما خرقہ خلافت
 مخصوص بچندے مخصوص است چنانچہ در خانہ معتقدان فرزندے متولدے شود
 خرقہ تبرک میسوزد و ہمچنین اگر کسی کہ دل را باو لطف و رحمت پیدا میشود خرقہ
 تبرک دادہ مے آید از آنجملہ ست کہ در ماہ شوال حال تباریخ ہ شخصے متوجہ لشکر
 بود شیخ محمود نام بدست او بڑے خلاصہ اخوان الصفا و خلان الوفا خواجہ نور الدین
 یک نیمہ آستین کہ مکر پوشیدہ بود دم فرستاد و بڑے شما خرقہ خلافت مے دیگر
 با شجرات متعاقبت میفرسیدیم بحسب طلب شما کہ شجرہ سابق اندکے محسوس از آب شدہ
 خرقہ تبرک تو ان داد و خرقہ خلافت مخصوص است در و احتیاط است بہر کس
 نباید داد و در حق بہاؤ الدین لطف خواہید کرد و اورا منع کنید کہ نااہلی باہل خود بخند
 کہ موجب رضاء مانیت و آن نااہلی بر و شاید کہ واضح تر باشد اگر چہ از ما مخفی است
 این سخن گنجفتہ بہ بوالد ایشان نوشتہ شدہ والسلام

مکتوب چهل و چهارم - زبدة العاشقین و عمدة الواصلین نظام الاسلام و المسلمین
 ادام اللہ برکاتہ و ضاعت اللہ درجاتہ و کثر اللہ تجریدہ و افر تفریدہ از عاجز درویش
 گرواہ ایشان کلیم شاہجہاں آبادی سلام مطالعہ نمایند و پیوستہ متوجہ حال خود
 تصور فرمایند الخوی محمد ضیاء الدین در ہر رقمیہ سلامتی احوال شما و رونق و گرمی
 یاران شما بہم در مکاتیب سے نوید و موجب شکر میگردد و امید کہ برخلاف سابق
 لاحق دارند - میاں اسد اللہ بقصد حرمین شریفین عازم بر ماہینور شدہ بودند
 اکنون شنیدہ شد کہ ایشان بسبب تراخی فرصت حج قصد لشکر دارند بلکہ
 در لشکر داخل شدہ معاملہ را بجای رسانیدہ اند کہ بادشاہ وقت فتح محمد جلیہ را بہت
 ایشان فرستادہ طلب ملاقات نمود اگر نہ از طرف ایشان ابارا مول بادشاہ میبود
 جائے مواخذہ بود لے برادر راصل در ویشی فانی بودن است از خود و باقی بود
 بحق آنانکہ در شہرت خود کو شنیدند نام آہنبار صفحہ اعتبار باقی نماندہ این شہر
 عظیم است کہ کسے این سخن را بکار می برد بارے رحمت خدا بر بہت شاہ اسد اللہ
 کہ در مقابل طلب بادشاہ فی الجملہ بے نیازی کرد اما اگر الحال از لشکر بدرزند
 بہتر است کہ ما ابری نفسی ان النفس لامارۃ بالسوء عند خواہ است دیگر
 او کہ نسخہ کشکول بدست میاں غلام بیچی بشما فرستادہ شد و معلوم شد کہ
 بخازنہ ^{القصر} نارسانیدند منع از ذکر نباید کرد مہین موی سر و چرب خور و نافع
 انشاء اللہ تعالی و وعس مقرر دارند عرس حضرت سروریکائنات
 و مجال ^{شور و} ریت شیخ بیچی مدنی - اما عرسہا کہ گفتند یعنی مرہر صنف را طعام باید کرد
 لاصل صادق آرنند مرید کنید اما در خلوتہا صحبت ندارد کہ جائے بنامی
 برو سوزند

و جائے قرب شیطان و اگر بالجزم امن باشد تو دانی کار تو دیگر بہر کس خلافت
 نہ دہید کہ بے اعتبار میگردد و اقلّا شرط علم داشته باشد کہ بے علم رونق ارشادست
 و اگر در حال غلبہ داشته باشد ہمہ برائے خلافت جواز دارد اما درین باب علم بہ احوال
 برائے میان عنایتست کہ در جوبلی خواجہ محمد سعید راندند در چاندنی چوک عقب حمام
 بیگم مثال نوشتہ شد و المدالموفق دیگر ملاقات سلاطین کہ بر در درویش آیند
 روا باشد اما بر در آنہا نباید رفت مگر آنکہ مرید شوند آن زمان ہم گاہ گاہ ہے احوال
 السعد الدوسیاں ضیاء الدین انجہ شام شنید و باشد تفصیل بنویسد
 کہ نوشتن شام سناست و موجب طینان خاطر و باید کہ برادران در یکد گیر فانی
 باشند و سناکرہ و سناطرہ در میان نباشند و محبت و مودت باشد کہ یکے تعریف
 دیگرے کنند آن کار رود و روز عرس اگر خواہید مجلس ہراگ عام کنید اما تہر
 آنست کہ شب مجلس ہراگ باشد و روز طعام و ختم مصحف و ذکر تسبیح و تہلیل والسلام
 علی من اتبع الهدی +

مکتوب چہل و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدینا والدین ہما ز درویش کلیم
 سلام محبت انعام مطالعہ نمایند خطے کہ بعد از سیر جہا پور ۲ - شوال مرقوم بود رسید
 بعضی حقائق مکتوب بود موضح انجا مید یعنی حقائق مطلق مانند انجہ از کیفیت حالات
 معمر خاں مرقوم بود بود موضح پیوستہ این مرد موضح برائے ہمیں کار ہا ہستند
 از اینہاں طریعہ الدت و صلاح از جملہ محالات از دنیاں ہمیں قدر کہ دست بہت
 بدرویشی دہند نہایت صلاح آنست کہ درین بنایت قہر نفس کردہ باشد کہ انفس
 یکے بہت کردہ باشد تدبیر ہمچو مردم عدم صحبت بالمشافہہ بلکہ صحبت بکانتیہ بے

میر جعفر خویش اور اچرا بس پار بنجو و جذب کر دیکہ دریں آرزوگی خان و دختر
خان باشند نعم الخیر فیما وقع و یقین دانید کہ دولتمندان ذکر و اشغال را عبث
کاری و ہرزہ کاوی می شمارند و دولتمندان را تعویذے برے منصب جاہ یا اسے
برے زیادتی دولت و کمیت از جعفر و جامع امام جعفر صادق علیہ السلام بایگفت کہ ایشان
بغایت رضا مند ازین ہستند ۴

مکتوب چہل و ششم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین والدنیا از فقیر کلیم
سلام خوانند عجب حال است کہ از بعضے مکاتیب شما بوے آنکہ شاید عزت و تہ
نگاشتہ باشند می آید و حال آنکہ من مکرر سکر نوشتہ ام و اکنون باز مینویسم البتہ
واللہ کہ در حق شما کسے چیزے اکنون نے نوید و بر تقدیرے اگر نوید باللہ
واللہ کہ اثر ندارد و نخواہد داشت آرے قبل ازین برادر خورد و بار دوم کلمہ چند
کہ از راہ حسد و ضیق النفس میباشند نوشتہ بودند و من آن را بعینہ بشما نوشتہ
بودم و چون شیخ سوند با از پیش شما آمد کتابت طویل الذیل از من دہیں باب
نویسانیدہ و بشما فرستادہ حالا شما ہرگز در خاطر این قسم و غدر غہ مارا ندیدید
بعضے باران خلیفہ وقت را در سنیافتہ اند و اجرامی بینہا و شما نزد یک ہستند
شنیدہ باشند للہ الماتۃ والسلام ۵

مکتوب چہل و ہفتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملک والشرع والدنیا والدین
سلمہ اللہ از درویش کلیم اللہ سلام مطالعہ نمایند مفاوضہ شما کہ در و بر خے از ذکر
مرا و در بتعلقان سلطان وقت و طلب ملاقات سلطان بود رسید خوب
کر دیکہ قبول این معنی نکرد دیکہ ہمیں طلب سلاطین دلیل رعونیت و جباری است

اگر در طبیعت ایشان تنگلی و قدویت فقر باشد ابرام بسلطانت نمکند بلکه خود
 از سر قدم ساخته بخدمت شتابند تا مدوح جناب صمدیت که نعم الامیر علی باب الفقیر
 باشند و صلحت آن می نماید که چند گاه از لشکر بادشاهی بطور سیر متوجه سمت
 دیگر شود که این مطالبه سر دشواری سلطان اگر چه بحسب ظاهر تعلم شرع بسیار
 میکند اما چون کای طریقت موقوف بر مربی است که قاهر حالت مرید باشد و
 آن مقصود هزاران طوفان گیر و عجب و خود بینی خصوص بعلاقه سلطنت پیدا
 می آید منصب فقیری و سلطنت منحصر در ذات خود میداند و بفقر استحقاق پیش
 می آید بهتر آنست که برای سیر بسمت شهر کشته شتابند و نزاع باین مردم موجب
 تشتت خواطر فقر می باشد تغافل بهتر است و دیگر آنچه در باب طلب ثمرات
 سلاسل و خرقات و تبرکات و احکام دیگر نوشته بودیم جواب آنها علی التفصیل است
 اعتمادی خواهیم فرستاد جمله آنکه مردمی که محض سواد قرآن دارند و معلوم بخوبی
 بهره ندارند باید که صورت درویشی درین مردم چه قدر جلوه نموده است اگر
 بر ریاضات شاقه بقهر نفس اشتغال دارند که میتوان طالبی فریفته ریاضت و عکله
 حال و وجه سخاوت ایشان باشد چه مضائقه میتوان اذن داد بے نوشتن مثال
 و اگر طریقه ریاضت ندارند و چندین سخاوت ندارد هم با و اذن نباید داد که او
 بطل است و دیگر که هم در صحبت او خراب میشود و خواهد شد اما آنکه عالم باشد بجهت
 فقیر شدن او میتوان اذن داد بلکه مثال هم نوشته باید داد که چون عالم است
 و صحبت او عیال است رواج نخواهد گرفت و در درویش سخاوت عجیب هر است نیمه
 حال اوست بارے اگر خواننده نیست ضیافت روح نمیتواند کرد ضیافت جسم خود خواهد

و اگر منصب میبخت نخواهد رسید بمنصب خدایت خود سر فرزند خواهد شد اینهم بخلاف
 نفع خواهد رسانید چون بر قاصدان جرم نمیداشد که ملاحظه خواهند رسانید
 شجرات سلاسل نوشته نثار انشاء الله تعالی بوقت نوشته خواهد شد باید دانست که
 سلاک قادریه که از جانب حضرت شیخ محیی الدینی قدس سره دارم این سلاک مثل
 بر سلسله قادریه سهروردیه و همایونیه و کر دیه و نوربخشیه و سلاک نقشبندیه جدا خواهم
 نوشت اولاً و آخراً ابو الفیض لائق خلافت است بر اے او بهتر کی بفرسند که از طرف
 شما با خلافت چشتیه و قادریه داده آید والسلام *

مکتوب چهل و هشتم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین و الدینا سلمه الله تعالی
 از درویش کلیم سلام محبت انجام مؤدت انقسام مطالعه فرمایند امروز که در محرم الحرام
 ۱۲۸۰ هجری مرقوم میگردد که میان شیخ نور محمد خادم شما از اولاد حضرت محمد
 بهاء الدین ذکر یک کتابت شما آورده اند و حقائق فحوی منینه حقائق باشره از کتابت
 همه معلوم شد چون این مرد مبتها بجدتگاری شما سر بلند بود احوال بسیار نقل کرد
 موجب شکر الهی گردید الحمد لله که حال درویشان شما در اکثر امور اسلف سیما الحمد لله
 و المنة که در اعلا کلمه الله می موفور مبذول است مرقوم بود که در حین وضع اعلا
 بیشتر است به نسبت آن وضع لے برادر بهر حال مقصود ایصال فیض فقر محمدی
 به الیایا بهر وضع که بیشتر این کار سر انجام یابد باید کرد و بگری خوب کردید که چندگاه
 در خجسته بنیاد توقف کردید خصوصاً رعایت خاطر عاظم خواجه نور الدین از حلیه و ضل
 که در قبا پوشان این قسم خافی الشیخ شاید کم بهر سه سلام فقیر هم خواهند رسانید
 الله تعالی الیایا را بقضاء اتم رسانیده باقی بخود دارد و دیگر بخدایت عاشق صادق

فانی از خود بحق محقق شاه محمد جعفر و شاه یار بیگ سلام رسانند شیخت پناه شوند
آنقدر طلب ایشان توجہات شماست کہ در شرح نیاید اگر لطف شما مددگار ایشان
بے کار بے مشکل آسان خواهد شد چه جای سفارش است مصرعہ خواجہ خود
روشن بندہ پرور ہی داند و السلام :

مکتوب چہل و نہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام و المسلمین الدین از درویش
کلیہم سلام مطالعہ نمایند امروز کہ ۲۶ شہر شوال است مرقوم میگردد کہ نوامیق
مکررہ قبل ازین نوشتن در جواب مکتبتے کہ در آن مذکور اشتیاقی خلیفہ وقت
بود رسید - مکرر آنکہ خوب کردید کہ زفتید کہ صحبت ایشان باریج درویش آنقدر گیرانفتا
مشہور است کہ شیخ عبد اللطیف انقیاد داشته اند و باب او میفرمودند کہ احسن ظنی
پیش شیخ عبد اللطیف نداریم پس عزیزان دیگر معلوم کہ حسن ظن ہم آنجا تکلیفست
باقی چون سخن سرود و سماع شما ایشان رسانیدہ اند و خلیفہ بشرع دارد و مشائخ
سر نہاد ہم در لشکر از حج رسیدہ اند بہتر آنست کہ مجلس سرود و سماع موقوف دارند
تا ہجیان مخالفان نشود ملا ابو الفیض راسخ الاعتقاد در خدمت شماست لیاقت آن
دارد کہ اگر اجازت نامہ در سلسلہ چیست با و نوشتہ آید بایک ہستار سہ گز فقر حویں در مجلس
از مجالس سابقہ از و آزرده شد و او حق پے نفسی بجا آورد برائے اتمالت خاطر و
شرخروئی او در جملہ پیر ہستے تبرکاً پوشتا نیدم اما این پیرا ہن پیرا ہن تبرکاً بودند
پیرا ہن اجازت کہ بے اجازت نامہ نمیشد و این موقوف بر شماست چنانچہ اشارہ
خواجہ نور الدین کہ مکرراً خلاص مرزید نیمہ آستین تبرکاً بدست شیخ محمود ایشان
فرستادم شاید برسد و السلام :

مکتوب پنجاهم - شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام والمسلمین شاه اہل الدنیا والدین
از درویش کلیم سلام مطالعہ نمایند امروز کہ سارا حرم الحرام است مکتوب میگردد تا ممکن
باشد اذن سولے اہل علم بگریزے نباید داد اگر قابل این باید دید یک نوع اذن
باید داد کہ دل شکستہ نگردد و کجدار درمیز نباید رفت شما مثال خیر بجاار نباید داد
و اما راجع بہ اہل علم اگر آنکسے کہ قادر بر کتابت عربی باشد و صرف و نحو را درست
تواند خواند این قدر بس است والسلام +

مکتوب پنجاه و یکم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملت والدولۃ والدنیا والدین
سلامہ اللہ تعالیٰ از درویش درویشان خاک راہ ایشان کلیم سلام بہجت انجام
مطالعہ فرمایند الحمد للہ والمنة کہ حالات مستوجب شکر است مشنیدہ شد کہ شما از
بنگاہ برجستہ آمدید اہلاً و سہلاً و مرحباً بکم خوب کردید حالات اینجا مفصل خواہید نگاشت
اما احتیاط خواہد نوشت کہ بعضی سیکفقتہ کہ بنانے قاضی محمد اکرم قاضی این شہر بودند
نور محمد درویشے نوعل ورا شاعت راگ داشته آخر الامر رجوع او بمعونۃ مرید اللہ نام
شخصے ہارا علی الت شد و آنجا بعد بہتک حرمت بتوجہ گرائید زہار صد زہار کہ کا
انجا رہیں نباید والسلام +

مکتوب پنجاه و دوم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملت والدنیا والدین سلمہ اللہ تعالیٰ
انجا کہ است درویشان کلیم سلام محبت انجام مطالعہ نمایند و ہمہ حال داعی ترقی
طامری و باطنی نمودند خواجہ عبداللطیف بر سرنامہ کتابتے نوشتہ بودند کہ شاه نظام
حیدر آباد شریف برونا اما از رسیدن کتابت از جانب شما دل نگراں بودند
شد کہ ہنوز بجائے مقرر نشدہ بلکہ مجلس افتاء اللہ تعالیٰ باحسن وجوہ مقرر خواہد شد

چند روز اقامت نهاد و اورنگ آباد مصلحت است اقامت بکنید در زمان قضای محمد اکرم
 نمایم بدین نام مردی مرد و پیشه که راگ بیارمی شنید اعلا میگرد بود و کار بناختی
 در پیش کشید بارے ازین مردم خدای تعالی در حفظ و حسن خویش نگاه دارد که راگ را
 در خلوت باید شنید که این فتنه از هجوم عام مبتنی گردد شنیده باشید که در زمان دولت
 مشیخت حضرت نظام الدین سلطان المشائخ ایشان را نیز اعلا میگرد و در محکمه قضای
 حاضر ساختند و رفت آنچه رفت کل کذاک انما یبعث من مداخله الاجانب فعلیکم الاحترام
 عنہما و انتم اعلم النافی رعایة ہذا الامور والسلام

مکتوب پنجاہ و سویم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدینا والدین از فقیر کلیم سلام محبت
 انجام مطالعه فرمایند امروز کہ ۱۴ شہر ذیقعد ۱۰۲۷ است برے عبدالمد خاں در شولا پور مرد
 طالب علمے را میفرستند اگر چه زوگبنامی و بی تعلقی و توکل مرز خاص دارد من ذاق ذاق
 و کتم یقین کم یقین - شمارا با مردم و کھن ارتباط ازلی است استقامت این قوم خدمت خود دانید
 بکنید کہ آن رسیدگی چه بود و این خانہ روی پیست مرد چه سخن بنده بیگویند ما شنیدہ ام
 کہ میخواہند فیروز آباد را مصرف فقر کنند قبول بکنید و مرسل مشائخ را ملوک دادند و قبول کردند
 مکتوب پنجاہ و چہارم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الملہ والدینا والدین از درویش درویشان
 خاکراہ ایشان سلام محبت انجام مطالعه فرمایند و قطعہ کتابت مرسل بود در عین انتظار
 رسیدند حقیقتہا معلوم شد آرسے در سیر نفع بسیار بہند ہر چه درین باب بنما خواہد رسید
 عین صواب خواہد شد مؤید لا اے لا اے مؤید ضیاء الدین متوجہ لشکر بادشاہی شد و شنیدہ
 باشند کہ میان بہار الدین را صد و پنجاہی منصب مقرر شدہ لے بار در منصب را و شافقا
 کوشش کنید در اعلا کلمۃ اللہ و جہد کنید کہ مردم از حسیض نفعت برآمدہ بر فرد و حضور پیدا

والسلام علیکم وعلیٰ من لدیکم

مکتوب پنجاه و پنجم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملة والدين والدینا از فقیر سلام خواند میاں
محمد شاه با افغانان مجبور در قافله شیخ سوند ما طبق رسید کمال الدین وغیرہ رسید میاں محمد شاه
بزرگ زادہ جمہور اندہمہ لیاقت دارند خوب کردید کہ ایشان را اجازت ہم دادید اگر مستقر بر آید
این کار نشینید اعلیٰ کلمتہ اللہ خواہد شد دیگر میرا بوطالب نیز رسیدند یک آثار نبات و خواجہ
کل گلاب و نان ہدیہ آوردند جوان گرم معلوم میشود این قوم این قدر کہ بدروازہ فقراء
بشوق روند نہایت شوق است و عشق کہ میاں کردہ شد از درویشی سکنہ غریب خانہ
مے پر رسیدند کہ آنجا حلقہ ذکر میشود او گفت نہ باری پر رسیدند کہ روز جمعہ مجلس آغاج میشود بان
او گفت نہ عزیزان کہ در خدمت شما تربیت مے یا بندہاں طریقہ انجامی خواہند نمیدانند
اکنون دماغ کم مانده است والسلام

مکتوب پنجاه و ششم - شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام والمسلمین والدینا والدین از درویش
علیم سلام مطالعہ فرمایند نوشتہ اند کہ حکما متفق اند بر این کہ یک دورہ نگاہ دارند بر دل
من اعتماد بر لغتہ حکما نخواستہ اند کرد اگر در خود جوش این کار دریا بند می توان قیاس کرد
کہ از غلبہ شہوت است خون در جوش می آید و فاسد میگردد و اگر در خود مطلقاً اثر مے
از غلبہ شہوت نیابند معلوم میشود کہ منتہا آن غیر غلبہ شہوت است اگر فی الواقع از شہوت
باشند پس کسالہ زوجہ اختیار باید کرد و الافلاک من چندین باب بشما نوشتہ ام و شما متوقف مانده
قیاس کردیم کہ شاید محتاج نخواستہ بود و دیگر محظی نمائید کہ دریں روزہ ما داعیہ زیارت حضرت مدینہ
در دل جوش می زند اگر چه اسباب آن موجود نیست اما قبل ازین ہم بے اسباب این دل
میسرآمدہ بود اکنون ہم دل میکشد کہ سرو پا بر نہنہ شدہ جانب مدینہ روان شوم باز والدہ العظمیٰ

عمر مساعد نماید که اگر برادر بر ما بنور آیم و شمار را به منیم معنی ندارد باید که شما خود را جرییده به بر ما
 رسانید و اگر برادر احمد آباد روم خود وقت رجوع باید که شما به بر ما بنور رسید هر طریق بسبب
 کثرت سکون سحرکت دل میکشد و اگر شما هم با اتفاق متوجه حرمین شریفین شوید سیر عاشقا
 کرده آید اما ارتباط دها بسر هم آنقدر است که شاید این معنی کمتر میسر آید و المقصود قطع التعلق
 و الرزایل لا قطع المفازات و المنازل و الوصول الی الله لا الی المکته لیکن زیارت و زیارت
 قبر شیخ رحمة الله علیه لطف دارد و السلام

مکتوب پنجاه و هفتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و المله و الدین سلمه الله سلام من
 مطالعه فرمایند الیوم ۲۱ - ربیع الثانی است مرقوم میگردد که احوال بجهد مقرون است شین
 شد که حقتعالی عز شأنه شمار او ولایت و مصری عنایت فرموده که نام او منظر الدین کرد و عیبت
 که ما این چنین اخبار راحت افزا از خراج بشنوم و شما در ایصال اخبار ستر و کتمان بکار بریدین
 چنین نخواهید کرد حالا نام فرزندش و نام پدر او بنویسند عجب ترا کنه اکنون شنیده شد که فرزند
 و غیر تولد شده باید اگر این معنی تحقیق شد تفصیل بنویسند و دیگری بی بی شرف النساء که دختر طاهر
 فقیر است شادی ایشان کردیم فضیلت و کمالات دستگاه شاه محمد هاشم که اکنون در سلسله
 عالیہ حبشیه داخل شده اند این نسبت مقرر کردیم و تفصیل حال مؤمنی الیه آنست که بزرگان
 ایشان از شهرها اند که شهرسیت در دکن شاه حسن پدر ایشان مرید شیخ عبداللطیف بودند
 که بادشاه ایشان اخلاص داشت شدند ایشان را اذن و اجازت آله آباد داده رخصت
 آله آباد نمودند اینجا محمد هاشم پسرید چون هفت سالگی رسید در گذشتند حالا خانقاه و روضه پدر آنجا است
 متبرک - این فرزند تحصیل علم مشغول شده بدلی آمده هفت هشت سال در مدرسه دلی
 مشغول شد تا بعضی مردم از ایشان فارغ شدند چون بسیار صالح و فقیه فقیر زاده بود این عقد

منتهقد شد با فضل خود بدین شوق دارند اما قصد اربعین و صلوة دارند و هو المراد
 مکتوب پنجاه و هشتم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملہ والدینا والدین از فقیر کلیم سلام
 مطالعہ فرمایند در ہر کتاب شمار مرے و ایامے بدین معنی میباشند کہ عزیزاں حقیقت آنجا
 چہ قسم نوشته باشند و حضرت متغیر گشتہ باشند لے برادر لے جان جہاں لے تمام ایماں
 و بان من مکرر نوشته ام کہ ہرگز این خیال را در درون خود راہ ندہند اول آنکہ ہرگز
 کسے نوشته و اجا اگر احمق موافق و مخالف بنویسد دل من در حق شما آنقدر مطمئن است
 کہ نوشته آن مہول ہرگز تصرف در مزاج فقیر نتواند نمود و خاطر جمع دارند و این سبب از نوشتن
 ہزار بار تصور نمایند این چنین شیخ سوند با از زبانی شما اظہار نمودہ بود بنا بر آن طواریطیل الدلیل
 در دفع این خطرہ نگارش یافتہ بود و مصحوب شیخ سوند با ارسال یافتہ متضمن آنکہ من بعد این
 چنین خطرہ را در دل راہ ندہید و نہ نوشته باشید کہ کسے چنین و چنان نوشته باشند
 این قدر یقین تصور نمایند کہ نوشته سبکیس در حق شما موجب تغیر مزاج این عاجز نخواہد بود
 العدا اللہ بخداست سالۃ الاحباب دوست بلا سیدین شاہ نور الدین محمد خواجہ سلام برسانند
 سردار خاں و سید خاں در طریق ذکر خوب ہستند و اخلاص نیکو دارند از آمد و رفت مقصر
 نیستند سید محمد شاہ یعنی کمال محمد در ملاقات کابل بہت اما اخلاص دارد و رباطن مقصر
 نیستند و السلام ۛ

مکتوب پنجاه و نہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والدینا والدین از دیور
 کلیم خدام فقہار سلام مطالعہ نمایند امر و زکہ ۸۸ شہر شعبان المعظم است قلمی میگردد قبل
 ازین نوشته بودید کہ باران ملاقات بادشاہ میخواستند اما این معنی قبول خاطر نیست بناء
 علی ذلک مر قوم میگردد کہ ہر چہ آنجا بخاطر شمار رسیدہ عین صواب است کہ محض عنایت

ذوالمنن است ز بهار قصد این امور که موجب امانت خرقه درویشان است کنند
 که این صحبت پابنده نیست ایشان طور شاه عبداللطیف بر پانپوری را اندک معتقد بود
 دیگرست و شبایمینا اگر بهر طریق آئنده آید منع نباید کرد و اما خود نباید رفت و اگر صحرا یا مسجد
 یا جایی تبرکے قرار یابد آنهم خیر نیست قسم بالله بعد از خیر من ان مقاک و آنچه بخاطر
 میرسد این است و شما بمقتضی وقت هر آنچه خواهید کرد و نیکو خواهد بود سلام ما به همه ایران
 خود جدا جدا رسانند

مکتوب شصتم - نظام الاسلام و المسالین و الملة و الدین از فقیر درویش کلیم احمد سلام
 مطالعه نمایند و اشتیاق ترقی بداج و مراتب خویش تصور نمایند درین روزها شوق
 آنست که کلمه چند بتفصیل نوشته آید اما نامحرم است قلم عذر خواه این داعیه است
 که تا پرده مفارقت از پیش صورت برداشته شود و این سرکنون در معرض اظهار آید
 اگر چه ارواح را از کینگی حجاب نیست اما اخبار ناسوتی خیرگی دیده بصارت می آید و چه توان کرد
 که ازین چاره نیست انشاء الله در مواجبه حرف چند مذکور خواهد شد مرزا عبدالرحیم و مرزا
 احمد بیگ بریں بے بیج لطف نموده مرزا احمد بیگ را در کار خود گرم تر از مرزا عبدالرحیم
 یا قسیم ما هر دو صحبت ذاتی بشمار دارند و دیگر معروض آنکه شمار بهار الف ز بهار قصد این
 طرف ننمائید که از دولت عظیم محروم خواهید ماند حکم آنست که در لشکر خدمتگاری طالبان
 حق ننماید و این سعادت خود شمارید و جهد کنید تا مردم بسیار از حقیقت غفلت نبرادید
 معرفت بطفیل شمارسند و این طریق نادر را شائع کنید که فیض یابد و گرمی باطن شما
 در فوج فوج طالبان سرایت کند و السلام

مکتوب شصت و یکم - شیخ الاسلامی شاه نظام الحق و الدینا و الدین از درویش کلیم

سلام مطالعہ نمایند امر وز کہ ۲۱ شہر ربیع الثانی است مرقوم میگردد و مصلحت آنست کہ
 بجد گاہ جائے راستقر خود سازند و توطن اختیار کنند و مجرد و منفرد بگذرانند و برائے توطن
 شہر برہانپور در جمیع خوبہا است خوب است ہم گذر مردم ہندوستان و ہم گذر مردم
 دکن و ہم گذر حجاج بیت الحرام و اکثر درویشان دریں شہر بودند اما تکیہ برب آب اختیار
 کنند و از نظام پورہ نام نہند و دیدن امر او سلاطین چوں نیست چہا است چہا بک اکنون
 رخصت است باہر کہ خواہید ملاقات کنید و مجلس را اگر خواہید بر ملا سیر کنید اما دہر کا نیست
 خیر پیش دارند مصرعہ از آل گناہ کہ نفعی رسد بغیر چہا بک + و قصد کنید کہ مخلصان شمار
 سیر دنیا پرستی برخیزند و کسے را کہ داعیہ ترک دنیا و از او خلوت نشستن پیش آید غنیمت
 شمارید و دریں امر حیران ہر وجہ مدد فرمایند و یاراں را ترغیب تبرک دنیا و احترام عاقلو باکیبند
 مکتوب شخصت دوم شیخ الاسلامی شاہ نظام الدینا و الملتہ والدین سلمہ الدتعالی از درویش
 کلیم سلام مطالعہ نمایند ۲۲ - ذالحجہ است پیش شما میاں بہاؤ الدین شرح ملا خاندہ بہر طریق
 ارتباط و افراد اگر مہمت باین کار بتہ شود کہ ایں بیچارہ بوجہ من الوجوہ آب و ناں برسد و
 ایں عبادت متعدی است نہ لازم حافظ شیرازی میفرماید - بیت
 چو قصد بادہ کنی جرعہ فتنان بر خاک از آل گناہ کہ نفعی رسد بغیر چہا بک +
 اگر رجوع بخلق بامر دنیاوی پیش محققان گناہ است اما چوں برائے غیر باشند جواز دارد و السلام
 مکتوب شخصت و سوم کلیم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملتہ والدینا و الدین سلمہ الدتعالی از درویش
 کلیم سلام مطالعہ نمایند امر وز کہ جمعہ ۱۷ رمضان المبارک است مرقوم میگردد کہ کتابت رسید
 مشعر بخیر امور و صلاح کار بود شکر ایزدی بجا آوردہ شد مرقوم بود کہ دوسہ روز بر توکل نشستہ
 و در خانہ بیچ بختہ نشد آخر قرار بر یقین افتاد اسے برادر خوب کردید کہ در خانہ بختید مقصود فقیر

این نبود که در خانه بیج نہ پختہ باشد بلکہ مقصد این بود کہ بعضی فقر اجین وضع اختیار
کرده اند کہ از فتوحات بر طعام پختہ گفتا کردہ جنس دیگر را قبول نکرده اند و این وضع برائے یک
خوب است کہ بر نفس خود ہر قدر کے کہ اجبار تو اند کردہ رواست اما در صورتیکہ نفس چند
وابستہ این کس باشد قہر نفوس مختلفہ باہولے مشتتہ مشکل دریں صورت ہم وضع خود نگاہ اند
در دائرہ قیمت اوضاع جنین باشد والسلام ۛ

مکتوب شخصت و چہارم شیخ الاسلامی شاہ نظام الدینا والدین سلمہ الد از فقیر کلیم
عافاہ الد سلام محبت انعام مطالعہ نمایند مکتوب محبت اسلوب مدتهاست کہ نہ رسیدہ چہم
نگرانست لے برادر یک کلمہ الد کہ از زبان بندہ از بندگاں برمی آید ثواب آں از مرکب
خاک تا محب فلک اعظم بر میشود پس طوبی لمن قال وطوبی لمن قال قال
لہم جزاء اولی اول من قال ہیں اینہ صواب برلے خود و برلے تمام سلسلہ مشائخ خود کہ
جمع کند ببادشاہی سلیمان برابر نیست پس رحمت خدائی تعالیٰ بر شما باد کہ این سلسلہ را جاری
کردید شکر اللہ سعیکم و این ہمہ فتادگان حسیض غفلت را با وج حضور رسانید و
ارواح مشائخ با خود خوشنود کردید بالفرض اگر کسے گنجے با ولا شیخ بہ بخشد آنقدر رضامندی
جناب ایشان در آں نباشد کہ در احیاء سلسلہ ایشان باشد قد بر و کن من الشاکرین
شما در کار خود سرگرم تر باشید کہ ہمیکس بر شما شائق نتواند بود مگر آنکہ کار شما بجزد و السلام ۛ

مکتوب شخصت و پنجم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والدین سلمہ الد از درویش
کلیم سلام خوانند لے برادر احیاء سلسلہ عجب کاریت خیر جاری است کہ تا ابدالآباد خواهد ماند
و این مزخرفات دنیا جمع آوردن اسباب فانیہ آخر معلوم کہ با کہ و فاکر کہ با کند طریقہ خود
انشاء باید کرد اما بنا اہل انباید آموخت کہ نعمت شما خورند و شکر و سچرال گذارند شنیدم کہ میر عبد اللہ

از ملاقات خلیفه پیسے پیدا کرد و آنگاه صاحب نعمتال می کند عجب است آری این قسم در حق
می باشد والسلام *

مکتوب شخصت و ششم شیخ الاسلامی شاه نظام الدین والدین از درویش کلیم الله سلام
خوانند مشهور آنکه محب صادق و یار موافق خواجه نور الدین محمد که تمام محبت شما میخوانند از
جسته بنیاد عریضه یاب درویش نوشته بودند و درخواست محبت شما نمودند از این بجا نوشته
می آید که همچون این عزیز را باید که امتیاز داده در تربیت باطن ایشان کوشش بسیار نمود
براتب تصور بر رخ و بر رخ البرزخ با ایشان بوجه احسن نشان باید داد و هدیه متوجه باطن
ایشان باید بود و در جذب و اعطاء جمعیت سعی باید کرد که تا ترقی نموده باقصی درجات فائز
شود من بعد کرم و لطف خود را از هیچو مقبلان در بلیغ نخواهد داشت و بهر پیر این مقبولان
این دوست را باید ساخت و محبت خود باید پرداخت و باحوال ظاهر و باطن او باید پرداخت
والسلام علیک و علی من لدیک *

مکتوب شخصت و هفتم شاه نظام الملک والدین سلمه الله تعالی از درویش کلیم الله سلام مطهر
نمایند درویش را باید که اختلاط با دشمنان ننماید و بجای اهل دول طواف نماید که اختلاط ملوک
روقی ایمان میبرد و بر تقدیر کسی که ملوک باعث بریں امر گردند با اختیار خود نرو آری اگر نبرد
و تعدی بر نبرد و کند که عند الله ما خود نخواهد بود و اگر بادشاه را توفیق آنکه طغری نامه اعمال
خود نعم الامیر علی باب الفقیر سازد بگذرد تا آن سعادت مند از لی باین دولت مشرف گردد
چنانچه رفتن بجای اینها من ندارد و همچنان اگر خجتن ازین طائفه نبی ندارد و لاکه اگر کسی
ازین طائفه نیاید گویند و اگر بیاید فهو الاحری بحال الفقراء درویش صاحب تکلیف که بر شیه
ارشاد رسیده باشد تنفر و گریز آن خوش آئنده نیست و اگر تکرار آمد و رفت آن موجب ظلمت

گویناگوں باشند بطریق سیر بطرف حلت نمایند اگر انفرار لایطاق بین سید المرسلین و اسلام و
مکتوب شخصیت و ہشتم - شاہ نظام الدینا والدین سلمہ اللہ از درویش کلیم سلام مطالعہ
نمائند سرور و وسیع محب اقتضائے وقت اگر موقوف دارند جائز باشند یا برائے سیر طرف
روانہ شود بادشاہ فدویت کہ برائے درویشاں می نمایند یا بیچ درویشیہ نکرده و نخواہد کرد یا چار
معذور است منصب سلطنت و فنا ہم کم جمع شوند دیگر از ملبوسات خود نیمہ آستین برائے
خواجہ نور الدین فرستادہ و شفا برائے ملا ابوالفیض ارشاد نامہ چشتیہ بایک دستار اگر چه
بفرسند بشرف کوین مشرف خواہد گشت کہ خرقة خرقة خلافت خواہد بود و اورا بسبب استقامت
خاطر او کہ شکستہ بودیم یک پیر بن تبرکاً لا خلافت دادہ بودیم اما از خرقة خلافت تاخر فرما تبرک
از زمین تا آسمان تفاوت است والسلام :

مکتوب شخصیت و نہم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام و المسلمین از فقیر کلیم سلام مطالعہ
نمائند مکتوبات رسید چند گاہ اورنگ آباد اگر کم دارند کہ امروز جمعیت دارد کہ شہر ماے دیگر
ندارند و علیکم بالسواد الاعظم نیز مقتضی ہمین است و طریقہ سفارش و صدارت خوب است
کہ البتہ نفعی بخلق میرسد دریں باب مزید تاکید دانند و خلافت عظمی کہ مکتوب مستحل باشند
خبر باہل علم کہ قادر بر عبارت عربی باشند دهند و خلافت صغری کہ زبانی باشند علی اقتضائے
الاحوال باصحاب شوق دار باب سخاوت بدہند بقوت شوق و سخاوت میتوانند آدمی را کامیاب
برد و عورات را چہرہ دست بعت نمایند ہمید اہل را ہم معمور دارند و شخصے از اہل حال و وجد
اگر صلحت باشند در لشکر شاہ عالم بفرسند کہ مرد آنجا بشما تعلق دارند طریقہ مجلس در پیش
بدارند و طریقہ ذکر با بکلیہ از دست رزہ اند بخیر یاد حق سبحانہ تعالیٰ و الخیر استغراق در مراقبہ
وامرے دیگر مباد و السلام :

مکتوب ہفتادم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والحقیقت والدین سلام خواند اموی
کہ ۴۴ شہر صفر ختم اللہ بالخیر والطف است کتابت شما و کتابت خواجہ کا سرکار خاں و خواجہ
نور الدین رسید مکتوب شما مضمون این داشت کہ حقیقت چشم معالجہ واستصواب اجازت ثبوتات
و مضمون مکتوب خواجہ نور الدین آنکہ چشم من فدا ہے چشم حق بین حضرت پیر و سنگیر باد
ازین سخن این کہ این حروف نوشتہ گریہ سرشار مستولی ست کہ در شرح راست نیاید و مضمون
کتابت کا سرکار خاں تاکید بیج حویلی بود و السلام فقیر شما اینجا بیج یک از قبیلہ راہ محبت ندانم
و اگر راست پرسید قبیلہ ہم ندانم بہر حال محفوظ ام کہ قبیلہ دارم کہ الاقارب کا العقارب السلام
مکتوب ہفتاد و یکم لسان الذاکرین خیال العارفین نظام الاسلام والدینا والدین متع اللہ
الاسلام والمسلمین بطول بقائہ از احقر خادم فقرا غرق بحور گناہ کلیم اللہ سلام محبت
القیام مطالعہ فرمایند بعد از انکشاف آنکہ ۱۱ شہر ربیع الثانی ۱۰۸۰ محب الفقرا محمد قائم ^{منہ}
شرفیہ و ملاطفہ لطیفہ رسید چون مخبر از احوال خیر آل شما بود راجعاً انجا رسید نوشتہ بودند کہ
بعض طالبان راہ حق بنگ و شراب میخورند نمی آیند داخل کنیم یا نہ مکرر نوشتہ شدہ است
کہ داخل کنیہ کلیہ آنست کہ غیر معتقد را داخل نباید کرد اگرچہ سیدزادہ باشد و سولے آن
ہر کس کہ با عقاد باشد آن را داخل کردہ آید و در کتابت محمد مراد خطیب عید گاہ مسطور بود
کہ شخصے جائے مرید شدہ است و ذکر و فکر از شیخ یافتہ و طالب اینجا شدہ تلقین ذکر بکنم
یا نہ لے برادر چوں از شیخ خود خالی است ہر نہ در و نقش کنیہ بر جا نیست و اگر از شیخ خود
مشغولی دارد و درین صورت اگر شما بطور خود تر بیت میکنید تر بیت شیخ او منافع و لغو
مے افتد مرصع و حکیم مخالف کشتہ میشود و در کتابت محمد تقی مرقوم بود کہ درویشاں
دعوت میکنند فقیر ہرگز نمیرود و برادر من فقیر شما نیز ہرگز نہ تا بیج فقیر نمیرود و نہ طلبہ

سخن زلف و لاف اگر در طاهر ترک سنت است اما در حقیقت عین سنت است که دعوت
 مسنون آنست که برے خدایتعالی باشند برے گفتن آنکه بخانه من فلاں درویش مشہود
 ہم آمدہ بود و دعوت این مردم از قبیل ثانی است والہ اعلم بالصواب والسر والسلام
 مکتوب ہفتاد و دوم شیخ الاسلامی شاہ نظام الاسلام والمسلمین والدینا والدین سلمہ
 تعالیٰ از درویش کلیم سلام مطالعہ فرمایند بمیقہ گرامی رسید مرقوم بود کہ حافظ فتح محمد کتابت
 رسانید و از عید شروع در مراقبہ شد خبر اکرم اللہ تعالیٰ لے برادر مردم توران قاطبہ بہشت
 حضرات نقشبندیہ و طور ایشان طور مراقبہ بود اگرچہ قبل ازین در توران مشرب کردیہ کا فرقہ
 بسیار بود و درین دو سلسلہ ذکر بغایت کنند اما امر و شرطیقہ نقشبندیہ یہ سبب آنکہ انقیاد
 دارند بسیار شائع است شماراچوں ہمہ طریقہ موجود است از طور مراقبہ چرا بگیا نہ باشند بہشت
 مردم درین طور نیز کردہ باشند و حقا کہ اقرب طریق است و در برنگی این سلسلہ شبہ نیست
 و در پس ثنوی و غیر ذلک ہم وضع خوب است ہمہ یاران سلام رسانند خاصہ بمبیاں
 یار بیگ سلام محبت انجام رسانند و بگویند کہ عمدہ در سلسلہ ما پیر پستی است اگر تو انید بکنید
 و درین کار غلو نماید کہ ہمہ فیض مبسوط ہمیں فنا فی الشیخ است ہر چند در شیخ فنا بہتیر قول بہشت
 پتہ نوشتہ بودید کہ احیاناً اگر ملاقات بجان مہود شود حرف تکبیر بلکہ در ماہہ و سالیانہ مصلحت
 وقت باشد خواہم گفت برادر من در باب تکبیر و خانقاہ اگر بگویند رواست اما صرف در ماہہ
 و سالیانہ چیزے نیست این عجائب است کہ بعتہ بے ترقب و ترصد و انتظار یک مرتبہ از خزانہ
 غیب چیزے بفرزند و جالے کہ ماہیانہ و سالیانہ میشود از عالم توکل بعیدے افتد و گندہ آن
 بفقر و فاقہ نے نے بلکہ بعیش تمام و فضول مالاکلام خوب میشود نام نوکری و چاکری خوب
 نیست کہ در تعیین نوعی از بومی چاکری است و منافع وضع خود گاہ گاہ شمایا یاران دیگر چیزے

کہ مے گیر نہ بنایت لذیذ مے نماید و با وجود اینہمہ اگر مصلحت وقت باشد چارہ نیست بعد
آنکہ جوہلی خوب خاطر خواہ میسر آید و رچوک اورنگ آباد - قریب چوک اگر یک خدمتگار نگاہ
دارید بہ نسبت آنکہ بسبب پردہ او اندکے از هجوم عوام پناہ جستہ با حضرت محو مطلق با فہم
اوضاع خواجہ نور الدین محمد در دست یہائے فنا فی الشیخ ہمہ خلفائے شام مرتبہ فوقیت دارد
اگر علم عربی ہم ضمیمہ او شود عالمی ازین مرد روشن شود و این منصب بچاہ دارد سنگ راہ
فیض عالمیاں شاید گشت والا در ہمہ اوضاع بے بدل بہت عادت الد جاری بآں شدہ
کہ دہائے طالبان بمرشد کیہ شغل منصب داری باشد از عیب است و بالمد التوفیق اگر چہ
دنیائے این مردمہ دین است - دیگر معلوم باشد کہ اولاکے طالب علم کہ عبارت عربی را
درست تواند خواند اجازت بدہید و اگر علم ندارد اما سخاوت دارد کہ ہر کس آئندہ و رونڈہ را
خدمت توں کرد و زردوست و طامع نباشد این قسم را ہم اجازت توں داد و اگر علم ندارد
و سخاوت ہم ندارد اما در قوی و جذبہ تسلط دارد این قسم را ہم اجازت توں داد و چندین
مشائخ چناں و چنین گذشتہ اند بآسے این کہ مرید شما باشند و خلافت از مشائخ دیگر
دارند چناں لطف ندارد و السلام

مکتوب ہفتاد و سوم - اے برادر بدائخہ دنیا فانی است با کہ وفا کرد کہ ما بکنند بہت معطف
باین ہرگز نباید داشت و آں گروہ کہ معطف این کار اند آہنہارا اندکے معذور باید داشت
کہ لوکا الحمقاء خسر الدنبا واقع است نصب العین ما و شما ہمین است خود اعداداں
باید بود و مردم را برین رقبہ صلاح باید زد اگر حطام و نیوی مارا نباشد گو مباحث حقیقت
میر محمد جعفر کہ خلیفہ شما اند بمن بنویسند کہ من از نام این مرد شادم و اگر وضع و فقر و فاقہ می شنوم
امید شیوع بسیار شود کہ شیوع فیض کہ در دنیا است آن شیوع نیست غمخول فیض است و السلام

مکتوب ہفتاد و چہارم۔ اے دوست دنیا جاے نفس پروری و تن آسانی نیست
 باید کہ بہت در اعلا کلمۃ اللہ باشد کہ چنانچہ از عالم قاف تا قاف پُرسیدہ از ایمان باطن نیز
 پُرسوند و اقرب عند اللہ و رسولہ آں کسے روز رستخیز است کہ در افتائے نور باطن
 ایمان ساعی است سعی درین کار بمرتبہ سیری کسے راز رسیدہ و خدای تعالیٰ مرسا و
 کہ حقیقت این کار روز افزوں باد و یگر آنکہ آدمی از دست شیطان و نفس متیواند خلاص
 یافت اما ز دست زن مشکل تو اں رست بہت در را و خدا کہ نہ زنان اند با آں را نہ زنان ہوں
 زنانند پختنہ فرزند سعد و تمدن ابو سعید جلال الدین حامد در احسن اوقات میسر آید و مجلس سر
 بتکلف آراستہ شد مردم اندروں را مہمہ سراپا و درویشان را دستار ہا رعایت نمودہ آمد
 المال والبنون نہینت الحیوۃ الدنیا والباقيات الصالحات خیر عند ربک مقام اولیہم
 مکتوب ہفتاد و پنجم۔ شیخ الاسلامی شاہ نظام الملۃ والدینا والدین از عاجز بے ہیج عمر
 ضائع کلیم اللہ سلام مطالعہ نمایند امر و ز کہ ۱۳۱۰ جادی الآخرین ہست مرقوم بسلام الفت
 رقم میگردد کہ شما چرا مارا فراموش کردید اگر گوئید کہ من بسیار رقمیہ می نویسم اما کمتر آنجا میرسد
 گوئیم قرنیہ بر عدم ارقام قائم میشود زیرا کہ در رقمیہ نوشتہ می آید کہ دل از ذکر و فکر و تربیت
 فقرا سالکین و از مجلس نگاہداشتن برخاستہ است چوں ذکر مولیٰ غرضانہ این حال داشتہ
 باشد ذکر یا عاجزاں معلوم کہ چہ گنجایش داشتہ خواہد بود اے برادر خود را و عمر خود را فدائے
 محبتِ اہی باید کرد و روز بروز در ترقی مدارج عشق باید کوشید و عذر و حیلہ سازی ہیج
 کار نماند۔ آنا فنا از شوق قدم بیش باید برد و مجاہدہ عمر گرانایہ بسر باید برد و بدرملوک
 نباید رفت و آئندہ ہر رقم کہ باشد اورا منع از آمدن نباید کرد و اوقات خود را بمراتبہ حال
 در جمع الجمع و در انبوہ خلائیق نباید پرداخت و فیض دینی و دنیوی بجالم رسانند و ہمہ

حلاوت و عیش خود را فداے آں بندگان باید کرد و در آں باید کوشید که اکثر این دل
دل از دنیاے دوں کنده میل بطرف عقبتی پیدا کنند و السلام :

مکتوب ہفتاد و ہشتم - شیخ الاسلامی نظام الملک والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از فقیر کلیم
سلام خواند مکتوب شما مدتی است کہ دیدہ راسرور نہ بخشیدہ لے برادر خدای تعالیٰ
و خواہد کہ ایں عاصی پر معاصی را بفضل و کرم از انجہ در و امتعاد توجہ الہی را بشنگاہ دارد
و ایں عاصی مے بیند کہ ہر چند موش در سفید شدن ترقی میکند دل در سیاہ شدن
نیز ترقی نمی پذیرد کار از دست بیج نمی آید موت مشرف گردید دست خالی میروم تا چہ پیش آید دست
خالی خوب است از انجہ دست بنامرضیات آغشته باشد و در آں کوشید کہ صورت اسلام
و سچ گردد و ذاکرین کشیز ترقی در دنیا و آخرت آمرزش یابد و چون مردم را ببیند کہ متوجہ
دنیا و اہل دنیا و اسباب دنیا باشند در آں کوشید کہ مردم از دنیا با آخرت متوجہ شوند و السلام
مکتوب ہفتاد و ہشتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق و الحقیقت سلام مسنون مطالعہ نمایند بکتاب
پے در پے نوشته باشند چشم انتظار در رہ مکتوب شماست و ندانید کہ مکتوب بسیار نوشته ایم
حال آں گرمی نمادہ است ما ہر روز مشتاق تر از روز اولیم مصرعہ از دلم سردی مجموعہ
از کا فوریت - و نوشته بود کہ بعضی مردم ناخواندہ ادعا خلافت نمودہ دست بر دم میدہند
اگر چہ بے برکت درین ندویاں مسموع میشود از آں خیرے بدہند و الا تفاہل کنند کہ اثم نشوید
مکتوب ہفتاد و ہشتم - عارف معارف الہی گنجینہ اسرار نامتناہی بلع الہی مراتب ارجال
و احسن طور فی الحال و فی المال از فقیر کلیم سلام مطالعہ نمایند رقیہ شما کہ مشغل فکر احوال و
منع شاہزادہ ملتکہ ذکر جہر را و باز پس فرستادن و مدار کردن شمار لے منع شرافت رسید معلوم
گردید کہ شما حسن سلوک بادشاہزادہ کردید لے برادر باد و بہمن را و بادشاہان بلکہ سایر خلق معاف

نیامده است مصرعه باد و ستان تلمط باد دشمنان مدارا به همه منظم صفتی دانسته بخلی کریم
 پیش باید آمد و آنچه از احوال خیر مال اخوان الصفا و خلائق انوشاه ضیاء الدین محمد و شاه
 فقیر الله مرقوم بود همه معلوم گردید ای برادر شاه فقیر الله اینجا هم سرے باین عالم مجاز است
 و من تغافل میکردم زیرا که داعیه خلافت و صدر نشینی و ایصال چیز بکافه مومنین در مباح
 او نبود و عجائب از شاه ضیاء الدین مینماید که خلفاء اجاسے نشینان مسند پیغمبر اند این گروه
 ممکن بغایت می نمایند و الله الهادی الی سبیل الارشاد مصرعه صد بار توبه شکستی باز آید و
 نوشته ام و اکنون باز می نویسم که حلقه همه ما هم کرده باشد و صفت آن آنست که با همه
 یاراں حلقه باید کرد و از نور صبح و بعد عصر و آنکه مرغوب باشد تربیت او او را مقابل باید نشاند
 و همه چشم بندند و شما پنجم دل متوجه خلایق شوند شما آنکه مقابل نشسته بقوت ذکر قلب در قلب
 همه قلوب تصرف کنید تا بخودی و عین نماید و بعضی را شوق پیدا آید اما همه باید که تعظیم او
 بکنند و متوجه بقلب باشد اگر از خارج کس حفظ آن بقیاری کند روا باشد و دریل حلقه
 آن را اگر بخودی بیشتر و بیشتر باشد پس سر آمد و هر حلقه اوست بدیار ام این درود شریف
 نوشته فرستاده شد بسم الله الرحمن الرحیم اللهم صل و
 سلم علی محمد تعینک الافدام و المظهر الا تم لا سمک
 الا عظم بعلت تجلیات ذاتک و تعلقات صفاتک علی الله کذلک
 و اثر این آنست که بعد مرور کرد و صحبت پیغمبر شود انشاء الله در ویش بے خوشی محو یار
 ازین احقر سلام مطالعه نمایند و ترقی در فانی الشیخ از اہم تارک و اعظم مطالب شمارند
 عورت را نیز دست داده باشند وقت مرگ معلوم نیست که بخت مرگ آنست که بخدا
 رفت بسامه و که آن روز زن باشند و باینکه آن روز مرد باشند و السلام

مکتوب هفتاد و نهم - شاه نظام الحق والدین سلمه الله سلام مسنون مطالعه نمایند
 غرضهای داعی بسیار بر ارسال این حروف است بشما سفارش شاه حقایق آگاه محمد اصل
 است که بالفرض والتقدیر مصدر تقصیر شده باشد که موجب کدورت و غبار خاطر شریف
 شده اکنون این مرد خود را مذهب الاخلاق ساخته و ثنائی تنگی تمام بهم رسانیده لایق
 نوازش است بلکه خلافت نامه در حق این عزیز زود روانه سازند و بهر جا که حکم فرمایند
 الاقدام در آن موضع نشسته با اتصال نعمت مشغول شود و السلام +

مکتوب هشتادم - عارف عالم عاشق مایذذات شایده صفات عمده اصحاب وجود وجود
 آسوده ارباب عین شهو و شیخ الاسلام و المسلمین شیخ نظام الدین متح العارفین بحد و حجاب
 از درویش فی فی خاکبای درویشان کلیم شاهجهان آبادی سلام مطالعه نمایند و مشتاق
 خود شناسند بعد از دو قطعه کتابت بمعرفت میاں مظفر فرستاده بودند رسید مضامین
 معلوم گردید لای برادر خدای تعالی خلایق جمیع کائنات است و تفاوت درجات در فواید
 کائنات پیدا است خلق که انسان من تفاوت بیان اختلاف مفعول است و مما تری
 فی خلق الهمان من تفاوت بیان عدم اختلاف نفس فعل است پس هرگاه اختلاف در فعل
 حق تعالی متحقق شده اختلاف تقدس که در پیش یک شیخ ساعتی نشسته باشد آنقدر بعید
 نیست شاه اسد الله و شاه ضیاء الدین را بر احوال اینها باید گذاشت و خود را بر آنکه
 امور باید سپرد و لم بسیار میخواهد که یاران شکر را بگذرانند اما از آنجا که در شکر مشیت قدر
 یافته اند و زرا آنجا کوتاه نمیتواند دید یاران چه از کتابتها یار و چه از غبار کتابتها ی
 دل آن غم پیوند حاصل شده آدمی که اگر با تصفیه تزکیه نباشد آدمی نیست فیکف مر تب
 علیا راجری - شما هرگز متعرض بهیچ وضع اینها نشده متوجه اعلاء کلمه الحق باشند و الله

مته نوده ولو که الکفر و ن اگر وضع شما فوق طریقت و شریعت و حقیقت است هرگز کلمه
 ناحق هیچ یک فزایل رونق نخواهد شد و الا محل زوال است دیگر شمار اذن و ارشاد و بعیت پیران
 خواه جوان خواه پیر داده ام و مگر رای این معنی نوشته ام حالا منتظر ام دیگر بنامش ندو و نماند از
 که دست بعیت میدهند توقع از ایشان نخواهد داشت که ایشان همچو صبح و شام بخدا مشغول باشند
 ارادت حقیقی بعض را میسر است اگر ازین طائفه ارادت مجازی دارند اکفایر توبه دارند
 و نمیکه بر پیران ازین مریدان که تحقیق بالتقلید و عزالت اختیار کن چنانچه عبد اللہ خاں راشیدی
 آنرا ترجیح است و باید که بسیار دوست داشته باشید و دیگر نوشته بودید که قبول نیاز مندان نمیکنم
 لے برادر عمل سنت آنست که آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ وسلم ہدایای مسلمانان محافظ
 قبول میکردند بنده ہم قبول میکند زیرا کہ درین استحکام و داد است و ایضا آنحضرت عیال شہید
 و فقیر شما ہم معیل است و دیگر مکرر نوشته ام کہ شما چون نیت گرانی خاطر کسے دارید نیکو است مکرر فتنه
 باشید و ایضا شما مجر و اید شاید محتاج ہم نباشید اما عیال مندر و دیگر دارد قول حکیم سنائی
 قدس سرہ مؤید فضل شما است شعر زر کہ ستالی و نیفتائیش - بہتر از آنست کہ ستائیش
 یا قول النبی و فعلہ صلی اللہ علیہ وآلہ و اصحابہ وسلم و کل امر مانوسے در دعوت عمدہ دعوت
 شیخ احمد بونی است کہ امیر خسر و علیہ الرحمۃ او را ترجمہ ساخته اند و سراج السالکین ہم خوب است
 و دیگر از شنیدن وضع مجلس سرود بے شور و شغب دل بنایت را حتمند شد نعم ما فعلت مصر
 ببانگ چنگ مخونیکہ محسب تیز است - دیگر ہمہ یاران خود را سلام فقیر رسانند بروجہ خصوص
 و ہمہ یاران عوام خود سلام فقیر رسانند و جہ عموم من کان خاصا لک فهو من خواصنا
 و من کان عامافہو من عوامنا شما ہمہ را بکار خود گذاشته و صلح کل نموده بارشاد و خلالت مشغول
 باشید اگر جماعت طاعت ظن کند چون شما خوب باشید سور نخواهد کرد و السلام اللہ سبحا

عرشانه جمال فقر محمدی نظره بعد نظره و لمحه عقب ملتحمه در چشم سویدای قلب حقیقی زیاده کنایه
و ماضی مراتب شوق که عدم امکان مزید است بتأیید قوت قیومه نظامه رسا و نمیشه که مطنش
در آموذ بود بنظر درآمد اگرچه آثار سرعت در بعضی ابیات لایح بود اما بغایت دشمن افتاد بر او
فکرات دارند که این هستی موهوم ز دیده اعتبار بر خیزد و این حول که بر دیده عالم نشسته و نصیب
العین گرفتاران بقینات گردیده از قوت باصره حق بین بر خیزد و تکمین در ماسوی باید کوشید و
دیده دل را از رویت اعتبار نماید پوشید تا محویت و تیش نصیب عاشق نیست عارف نیست
در آن بکوش که از اختیار و برابر باشی در آنکوش که ز مقر بان باشی صحو بعد الموهنهایت است
والسلام علی من الضحی السمع و هو الشهید

مکتوب هشتماد و حکم شیخ الاسلامی نظام الحق والدینا والدین از فقیر سلام خوانند و مشتاق
خود دانند شاه ضیاء الدین برائے فقیر از بادشاه حویلی مکه هزار و دو درعه بازار خانم که شتم است
بریک ایوان و دو حجره یک چاه و یک چاهچه گرفتند چون عمارت و رو بغایت کم بود مبلغ سیصد و نیم
خرج کرده دیوان خانه ترتیب دادیم تمه با تمام سمت یاد که عالمیاں از آن بهره و رباشند و
بهره بختاں و معتقدان خود که دست بیعت داده و آنکه حسن عقیدت بے بیعت دارند سلام فقیر
بهر فرد جدا جدا رسانند و چون اسامی عاشقان آتی بخاطر حاضر نیست تفصیل نیز در حق السلام
مکتوب شتاد و دویم راحت و حمد من این رقع را در عین مجلس سرود که اثر دوام خلق و را
بود نوشته ام دوستان را همه جا حاضر باید داشت و بیک مصلحت آن می نماید که شما هم متاهل
شوید بهر تقدیر این سنت را هم بجا آرید و قبول هدیه سنت است شما چه اید یا قبول نمیکند و در وقت
مزاج متزوج و متاهل گردید درین وقت روزه دایا خوب نیست بلکه مضر سه بار چه دستار و چادر
و نیمه آستین با شجرات فرستاده شد برسانا و با تمام سنت باید کوشید تا عالمیاں از آن بهره

باشند بهمه محبان و معتقدان که دست بجیت بشمار داده اند سلام این فقیر و یاران اینجا بخیرست
شما و اصحاب شما سلام میرسانند *

مکتوب هشتاد و سومیم نظام الملة والدین والاسلام و السلیین بنین الله تعالی بوجود شریفه
سکاک الفقراء الی یوم الدین از فقیر کلیم سلام خوانند و بهمه حال مشتاق خود دانند الحمد لله که
این نقش خاطر خواه نشست و قرعه خال توفیق ایصال فیوض الهی بنام آن نیکنام نرود
ذلک فضل الله یوتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم شکر این نعمت هر از شما بیش
باید کرد اما اے برادر سخی مبذول آن سازند که فیض با کثر مردم متعدی شود هر که فی الجمله صلاحی
داشته باشد از و در بیخ نذرند و در بند آن نباشند که او تارک دنیا باشد که کار خود تاثیر خواهد کرد و سماع
و غلظت اکثر بایاران مخصوص خود شنیده باشند که امر و ز قدر را گشتناج نمی شناسند و او را
بر رعایت نمی کنند *

مکتوب شصتا و چهارم محب حقیقی مشیخت پناه حقایق و فضائل دستگاه مولانا شیخ نظام القلوب
سلمه الله تعالی از فقیر درویش کلیم عنوان عنوان صفه سلام مفتوح کلام مطالعه نمایند و بهر حال
مشتاق ترقی مدارج کمال و تزیید علم و حال خود شناسند از دنیا رستن بعقبی رسیدن است
و از هر دو برخاستن بخدا نشستن صدقی آنست که بخدا صحبت داشته باشند بخود زخرقات دنیا
سرگز اعتبار ندارد مبتلا اے اونیست مگردول و مبتلا اے اونیست مگر مجنول و مفتول اما دنیا که وسیله
عقبی باشد آن نه دنیا است بلکه آن عقبی است دانست آنکه دانست و ندانست آنکه ندانست باید که بحسب
عالمیای بوده قصد در ایصال خیر و تنبیه غافلان بسیار کوشند اما تنبیه از آگاه خوش است از قبیل
اتاهون الناس بالبر و تفسون انفسهم بهم نباید بود *

مکتوب هشتاد و پنجم - شیخ الاسلامی شاه نظام الملة والدین ثبت الله علی الحق و البیقین از درویش

کلیم سلام مطالعه نمایند و زیست و کلیم ماه شوال است مکتوب میگردد که مجازی احوال ظاهر بخیر
 است اما این گنهگار ریش سفید کرده و صورت گناه گشته آنچه نمی باید از آن تهیدست است و
 وقت فراق نزدیک رسیده امیدوارم خواست فاخته برخواند که خاتمه بالخیر حاصل شود و الله سبحانه را
 محبت و عشق آسان گرداند که همه راهها پیر آفت است مگر راه عشق و اخلاص این راه هدایت عجب است
 آنچه مردم در عمرهای نوح در ریاضت شاقه یابند در یک دم عشق با اخلاص می یابند انشا اله ارباب التعمیم هم
 مکتوب هشتاد و هشتم مولانا نظام الدین از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند بنده کتاب بنام رسیده
 و مضمون معلوم گردید سخن در باب فقر رفته بود به برادر محبت خدا را لباس کار نیاید در صفاء باطن بذر
 و مراقبه دوام حضور باید که شکی نیست مسلم و وحدت وجود جلوه گر شود در وحدت شهود و تصدیق
 امر خلاف نفس امر است و حیث باشد که عمر که نمایه صوفی در طلب امر خلاف نفس امر صنایع شود باید که
 ورنه تجرید و تفرید باطن و ظاهراً کوشید و ریاضت را وظیفه خود سازند و آمد و شد با مردم دنیا کم کنند
 که بسیار مضرت و مجروحیت نمودن مردم را اذن و ارشاد دهند تا در معنی فقر پیدا نشود و چون پیدا
 شود اگر از عالم ظاهر نصیب داشته باشند اذن بدهند و اگر مطلق عاری باشند بکار خود مشغول باشند و اگر
 بیت جائی دیگر کرده باشند تا تلقین ذکر کنند به برادر تلقین ذکر و مراقبه موقوف بر اعتقاد است
 اگر اعتقاد بر خود بنشیند تلقین ذکر و مراقبه و اکساب بکنید اگر چه کافر مطلق باشد که اعتقاد آن ابد است
 و تربیت خواهد کرد و به اعتقاد را هرگز راه ندید و حضور و تلقین نکند که بسیار مضرت است و السلام
 مکتوب هشتاد و نهم شیخ الاسلامی شاه نظام الحق الدین سلمه الله تعالی ازین درویش سلام
 خواند از لشکر بیان اعظم شاه پنج شش کس دید و باشند اما بحال خود گرفتار بودند صاحب من از
 دیدن بادشاه چندان نفع بمردم نخواهد رسید که از رکاتیب فیما بین - رکاتیب فیما بین به از ملاقات
 است نوعی شود که راه مفتوح شود دیگر معلوم باشد که محبت الجوار محمد جعفر بیگ که حامل کتاب فقیر اند

مدت پنج شش سال آنجا ماند همیشه خواہاے نیکو دیدند و مناسبت خود بار و اح حضرت خواجہ
 قطب الدین و حضرت سلطان نظام الدین بسیار یکنواختی یافتند ہر چند میر عبدالرزاق
 با ایشان ایما نوشتہ بودند آخر ہجو ما عجزاں در نظر ایشان نیامدند انکوں بفقیر ملتجی اند کہ سفارش ایشان
 نظام الدین بنویسند بنا بر آن نوشتہ می آید کہ ایشان را البتہ البتہ داخل سلسلہ چشتیہ مکنند کہ
 این مرد ہمچنین ضائع نشود و السلام۔ دیگر واضح باد کہ مرتبہ فقر پیش خدا و رسول خدا بیشتر از
 مراتب جمیع طوائف است چہ ایشان را اہل الدنیا مکیونند و این اضافت چہ شرف بخش است غفلت
 کہ شما خود را تکلمین ہمیں طور بسیارید و اسم طالب علمی کہ مایہ غرور و تکبر و غرور و خود بینی است از خود بردار
 بلکہ تغیر لباس ہم مکنید کہ مبادا طالب علمان چون لباس شمار لباس طالب علمان بنیند شمار را
 فریب دادہ از راہ خدا برہ و دنیا برزد و ارشاد خلائی در پیغ ندارند و جہد بلوغ نمایند کہ مردم در سلاک
 شما داخل شوند و ہم مرتبہ فقر رسند و محبت دنیا از دل ایشان سر شود و در سماع و وجد بزرگ نشاء گردند
 و شیطنت باطنی آنہا بکلی بر جانیت مبدل شود و از کار و افکار شائع سازند اما اہل و بنا اہل
 این حرام است۔ الحمد للہ کہ میر عبدالرشید داخل این سلاک شدند اما باید کہ تسلیم باشند و سیادت
 و فقیر زادگی گذاشتہ خاک قدم فقر شوند و از اول ابجد شروع نمایند و للعاشق المسکین مایہ تجستع
 انحوی بایزید خاں باخلاص تمام بجانب شما متوجہ اند و در امر دین و دنیا کے ایشان متوجہ باشند و السلام
 مکتوب ہشتاد و ہشتم۔ شاہ نظام الاسلام و الحق و الشرع و الدین از فقیر سلام مطالعہ فرما
 کتاب شمار رسید درج بود کہ سید محمد شاہ کہ از اکابر اہل اندر رسیدہ اند خلافت سید مذکور بر جا است
 کہ اسلاف ایشان بزرگ و درویش بودند و ہم فی الجملہ علمی کہ برے خلافت ضرور است دارند و بزرگوار
 خوب است اگر مجد در بے ہمیں کار میشوند سلسلہ جاری خواہد شد و دیگر عزیزے فلاں جا خانقاہ ہے
 بطول و عرض کیصد و سبت و پنج ساختہ امیدوارا جازت است اگر فیضی باد رسیدہ است

بدیند منتظر اندین او برے اذن ارشاد این ہم از ریاست و امانت اوست وقاضی ابوالبرکات قاضی
 قوی است او کہ در بارہ او سفارش نوشته البتہ قابل این کار شناختہ باشد حامل رقبہ محمد ذاکر
 فرمان روست دارد و توجہ فرمایند کہ حاصل فرماں در دستش بیاید شاہ ضیاء الدین باز بدلی
 آمدند اللہ تعالیٰ اجمیعیت دل بدہد گدڑی شالی کہ محمد جعفر فرستادہ بود و مدرسید و السلام۔
 مکتوب ہشتاد و نہم کعبہ ارباب ارادت قبلہ اصحاب سعادت آستان ہدایت مقتدای عارفان
 درویش نظام الدین مقتدای اہل عشق باد خاکیاے درویشان کلیم اللہ سلام میرساندے
 درویش بدانکہ رفتن نجائے دولتند ان میں ندارد و نعم الامیر علی باب الفقیر و بیش الفقیر
 علی باب الامیر حدیث صحیح است من رخصت این معنی ندادہ ام و نخواہم داد و اگر اور انفس
 شیطان یاور نیست پس چرا بچند دست شامنی آید سیدانید کہ بیش فقر باد شایان رفتہ اند و
 سعادت دانستہ اند غازی الدین خاں نوکر است از نوکران بادشاہ اگر احیاناً او فقیر نوشت
 من اجازت خانہ دولتند ان شمارا نخواہم نوشت باقی ماند مقدمہ فتوح اگر خواہید بگریہ بیت
 و اگر خواہید بگریہ اظہار الغنا عن الناس و الافتقار الی اللہ تعالیٰ لے عاشق صادق
 بدانکہ رجوع خلائق و کثرت مریدان خود را گم نخواہید کرد کہ انچہ در دنیا قیمت دارد عشق الہی
 کہ بے ریا باشد قیمت دارد باقی ہمہ تسویات نفس است باید کہ روز بروز عشق الہی افزون شود
 ہرگز ریا و عجب را مدخل نباشد و فروتنی و شکستگی زیادہ شود و بہاے عمر گراناہی بخیار باد۔ دیگر حالات
 معمولات شہناخ خط شاہر بود احتیاج تکرار نیست بارے ہمہ حال بحق مشغول باشند و سلام
 حقیقی ہمیں وقت باید دانست باقی اسم و رسم است آنکہ مشغول بحق است مشائخ سلاسل باد
 مشغول و آنکہ از حق مشغول است مشائخ از مشغول عمدہ یا بودن است مصرعہ مرار و زمر
 مباد آندم کہے یاد تو نیستیم یاد او ہماں وقت است کہ یاد دیگرے نباشد۔ بیت

مقتیدان تو از ذکر غیر خاموشند | بنحاطرے کہ تو فی دیگران فراموش اند

رسالہ اوراد و اشغال احتیاط تمام دارد بدست ہر کس فرستادہ میشود تا عزیز اعتباری رسد
بعد از اکتساب فرستادہ خواهد شد توقع کہ اشیا نیز و رخصائے این امر از نظر اغیار اہتمام تمام
مرعی خواهند داشت اللہ تعالیٰ بخودار و آقادر کہ بخودار و +

مکتوب نو دم - برادر محمد نظام الدین سلام محبت انجام مرفوع بادی پوستہ دل نگران خجیریت
شماست از رشتہ آگاہی امید کہ گاہے نا آگاہی نرود دنیا و ماجرے دنیا سہل است خوشحال
کسے بیدار دلاں کہ دریں غفلتکہ ہیشیار اند ہر جا کہ طالب خدا را بنید آبروے مارا بر خاک قدم
وے تار کنید ہر کہ از حال ما استطلاع از اسلام خواند و السلام

مکتوب نو دو و یکم - الحمد للہ رب العالمین کہ نامہ نامی آل صاحب ستر سامی حضرت نظامی ^{عبد} مادر
روز مجلس و خوش و خوش عاشقان گننامی رسید از خاندان آل عریضہ و از سوزش حامل آل اعنی
انوی دلیر خاں صد حصہ رنگ عشق دو بالاشد ہزاراں شکر آہی بجا آورده شد کہ الحمد للہ و آ
کہ نفس گیر کہ محتاج درویشاں بگی این است باں برادر بوجہ احسن و اتم رسیدہ کہ اثر آن میں
عزیز یعنی دلیر خاں نمودار و قبل ازین انوی ابراہیم خاں رسیدہ بود زامادہ معطوف ہامو
دیگر ہم داشت این مرد خود از عشق پر کار آتش بود اللہ ہمزد و لا تنقص سوز دل سینہ
دلیر خاں کم تحفہ نبورسانید کہ این غنیمہ برآں باید جزا کم اللہ عنا خیر جزا و السلام - دیگر
آنکہ مثلاً اگر خلوت گزیدہ بجلوت گراید اگر صوم داشته باشد افطار کند و اگر افطار داشت صوم
اختیار کند بیمارستان و بند بخانہ مارا سیر کند اہل ابتلا را در یاد و در مقابرے رفتہ باشند
تا اینہم بر شوق ترو داند کہ نہ جای گاہ جزا ست پس یاد گیر داز غیر او پرواز و نقل است کہ بد مجنون محزون
کعبہ برد کہ حلقہ و بر کعبہ را مجنون بدست گرفتہ دعا کند کہ حق تعالیٰ اورا از دیوانگی خلاص دہد و حلقہ

کعبہ را در گرفت و دعا کرد کہ خداوند مرا بطغییل این در معظم بہر دم محبت لیلی زیادہ دہ و این
جملہ مضمون را شاعرے دریں دو بیت آورده ۵

پے دعاے فراغت ز عشق مجنوں را	بکعبہ برد پدر با صد آہ و واویلے +
گرفتہ حلقہ کہ یارب بحق این خانہ	بہر دم سوے لیلے زیادہ دہ میلے

چوں در مجازیں رنگ باشد حقیقت را از عدم این رنگ ننگ - آرے بعضے عرفا را حضور
گاہی این قسم دست دہ کہ کار از ذکر جہر و خفیہ برے خیزد و در ہمہ حال مراقبہ دوست یہ باشد
این خود نعمت است پس دریں صورت ترک مراقبہ چینی دار و ملک و اوم مراقبہ شعار باید ستا
مکتوب نود و دوم شیخ الاسلامی شاہ نظام الملئۃ والدین سلمہ اللہ تعالیٰ از درویش کلیم اللہ
سلام مطالعہ فرمایند امر وز کہ ہ اربع الاول است قلمی میگردد مر قوم بود کہ بخانہ غلام محی الدین
پیر زادہ قصداً ارتباط است کہ حال جاری چنانست اسے درویش بدانکہ خبر عشق الہی انچہ است
اگر چہ شکر خور و تبت زہر خوردن است مقدمہ ہر کار عشق پروردگار باید داشت پس انچہ
معین عشق الہی باشد محمود باشد و انچہ درویش معنی مفقود و نامحمود پس در اکل و مشارب ملاسر
و مجالس و بداخل و مخارج در ہمہ مطمح عشق الہی باشد و انچہ بنیت عشق الہی باشد امید خیر و برکت
از دست و انچہ درویش نیست نیست ہمہ شر است پس چوں این مقدمہ مہمند بدان کہ
زنے کہ موجب اطمینان عبادت گردد و از خدایت او خدمت مولا منقبض نباشد مبارک است
وزنے کہ سبب تشویش جان صوفی زیادہ گردد و در عبادت مولی و عشق او نقصان پذیرد
نامبارک پس تفحص باید کرد وزنے باید خواست کہ ہمہ آرام و طاعت باشد نہ ہمہ غصہ و غضب
و قہر و بے آرامی ما امتحان کردہ ایم کہ زنان مساوات مے جویند و شیطان پیدا میکند زنہار
از چنین زنانے در راہ خدا کہ رہ زنان اند + آں راہ زنان ہمیں زنان + استفت

قلبك وان افتاك المفتون مقدمه هرگاه باید داشت اما اگر از فقیر استفسار میکنند باید
 این درویش آنست که درم خرید باید سهم رسانید و آزاد باید کرد و در نکاح باید آورد و بخوب
 آنکه دار الحرب موجود نیست والاخریدن کفایت داشت و اگر برین صبر نتواند کرد و زنی که مهر
 ازده درم شرعی متجاوز نباشد باید خواست که در شوق فی الجملة خیر است اما زنان قبیلہ بزرگ
 قیامت انگیز اند از من ذاق فهم من فهم اما شنیده ام که میان محمد علی موجب یں تشویر
 شما شده اند و میخواهند که جائے که خود کشد شده اند در میان قبیلہ شما نیز میخواهند هر چه باشد
 اما وضع خدا پرستی و بے نیازی از دست نزو در نها بسیار بیدار خواهند شد اما عشق و محبت الهی
 و بے نیازی از عالم عدم الوجود است و الاختیار معکم دیگر آنچه نوشته بودید که لذت ذکر و
 فکر الهی نمانده است نعوذ بالله من ذلک نعمه بای درویشی ملاقات و دوستان
 و هجوم خلافت است استغفر الله ربی من الحور بعدا لک و مراد در پیش است
 بجزایه تعالی رو نمودن است غفلت درین کار مباد تو پنج تا زیانه از مرگ و اموات نمود
 بتازگی در یاد حق ساعی باشند این نفس بیت المال آسایش طلب است هرگز آسایش
 رواند اید و در طعام قلت و در خلوت کثرت همیشه خود را بجد خوان طریقت بنشینند و شوق
 ذوق مشغولیها کنید و از صحبت مرده دلال اجتناب کنید که اینهمه سرایت صحبت ایشان است
 که دل بی یاد و ذکر مولی بیاساید و السلام
 مکتوب نو و سوم عارف معارف گنجینه اسرارناقنای نظام الاسلام والدین از دیو
 کلیم الله سلامی که منبعث از فرط رحمت و بطنی از وفور رافت است بر خوانند و بهمیه حال مشتاق
 ترقی درجات خود شناسند الحمد لله والمنه که آل نبیجه عمر این بے سرو برگ مقبول و لهاست
 اگر بر همین طوار متداو کشید و خاطر کنایش مردم و هجوم عوام و خاص بهوشد اما آنکه فیض

فیض خدا گیر تر شود مصرعه قبول خاطر و لطف سخن خدا داد است - مکرر مکاتیب مرقوم بود
 در وصول آنها تردید است که شما سیر بیا بطور داریا ما این طور سیر سلوک خوب است و مقبول
 خاطر بنور وقت آنرا و او نوشته نشستن نیامده فی الحیرت برکت واقع است یا ران شما بعضی
 صاحب حال شنیده شدند آنرا که حالش مقام شده باشد و از علم ظاهری چاشنی داشته باشد
 و لباس صوفیانه پوشیده در گوشه نهج توکل نشنیده خط تلقین اگر بنویسند جائز است و این امر
 مفوض برای شما است در هر که لیاقت این امر بر بنیاد جازت ببیند اما علم ظاهر و توکل دو رکن
 است برای کمال و تکمیل این امر جلیل القدر از دعوت بر که سماعی است بسراج السالکین را مطالع
 کفید آنچه بر ترک جلالت و جلال نباشد و قریب الوصول و سهل الاصول باشد گویا تقسیم اوقات و
 توزیع مراتب خلوت و جلوت همه معلوم شد لای برادر مصرعه دل که روشن شد کتاب و دفتر
 در کائنات پگاه جنین و گاه چنان چیز نیست و خواجہ نور الدین نوشته بود که سفارشی بر
 فقیر و باب انعام محبت خود بخوبی حضرت مرشدی بنویسند این سفارش همراه کتابت خواجہ
 مذکور نوشته خواهد شد بلکه حاجت سفارش نیست باید که در اعطاء محبت خویش دریغ نذارید که بسیار
 اهمیت دارد و شما او را خواهند نوشت که برای محبت من تصور بر رخ بسیار کرده باش که محبت
 از تصور میخیزد آنچه از عدم عبادت حافظ فیروز عون فقیر اندام گرفته بود لای برادر خلق
 کائنات من تفاوت بعضی و بعضی چنان هر کس بقدر محبت خویش بقبض میرسد ازین باب
 با یکدیگر تکرار نکنند که در برابر بلکه لای مرید در برابر هم میرسد باقی و بال حال مصرعه بهر یک گل
 منت صد خارے باید کشید والسلام

مکتوب نود و چهارم - شیخ الاسلامی شاه نظام الدین از درویش کلیم سلام مطالعه نمایند
 در باب شاه اسد الدین آنچه مقام میگویند سوائے سکوت جواب نیست که کلام الحق تعالی و لایرون

و علی تقدیر روایت باید گفت حال فقیر الدخان از سه حال نیست یا مذکر است یا مؤنث است یا
خشتا و شریعت امامت مذکر تجویز کرده اند این بدیهی است که مؤنث و خشتی نیست پس مذکر الایزو
امامت چرا نباشد و کسے را که امامت در شریعت درست باشد در طریقت نیز درست باشد آدمیم برگردانست
و عدم کرامت این مرخاج از بحث است فرائض و ولایت خاص فرمے از افراد نیست و قال
اهل التصوف التذلیس من تلبس لا یلبس من وسوس فقد باء بغضب الله لغوذا بالله
شما این کار زنها زکرده باشید اگر از حسب نسب من بدیگو نبند چه ضائقه است پیش خدایتعالی خوب بود و بخیر است
مکتوب نود و پنجم شیخ الاسلامی شاه نظام الاسلام و المسلمین دینا و الدین متع الله العاقبین
بطول بقائه از خاکهای درویشان کلیم سلام مطالعه فرمایند معلوم نمایند که فقیری چیزی و دیگر است و شیخی
چیزی و دیگر پیش ارباب عرفا آنچه قیمت دارد بچسب بود و قیمت دارد ببقیم و رسم است اگر اسباب و شکر
جمع شود و آن بتبار و امتحان حضرت حق است مغرور نباید بود در قفا و بقا باید کوشید کفتا و بقا کار دارد و
بسیج و ایضاً بے تکلف باید بود اما بنیج شریعت باید رفت جامع باید بود و شریعت و طریقت و حقیقت اینچنین
را نمیستاقص است بلکه طریقت و حقیقت معلوم که حقیقی ندارد و مراد آنست که جامع باشد میان شریعت و طریقت و حقیقت
اے برادر در تفاوت مراتب فقر اگر امروز خواهی دریایی بنجاب شریعت و نگاه کن که شریعت معیار است
عیار فقیر بر شریعت روشن گردد مثلاً از یک شیخ ده مرید صاحب کمال پیدا میشوند و هر یک بحسب استعداد
خود وضعی اختیار کرد و شیخ در حق همه ظن نیکو میدارد و همچنین بخلق اگر خواهی که قبل از در آمدن
روز قیامت که پرده از روی همه کار برگیرند از معلوم نمایی که ازین ده کدام یک بقرب پیش
حق تعالی تقرب دارد - نگاه کن که ازین ده مرید کدام یک بشریعت آراسته است انشاء الله تعالی
روز قیامت هم پاهای کس پیش قدم و بلند مرتبه خواهد بود بعضی مریدان بسبب پست حوصلگی بعضی
اوضاع ناشایسته اختیار میکنند و از بقایای نفس است هنوز عن اصله متماصل نشده و این مصر

مشهور است مصداق میگردد مصرعه بدنام کننده نگوئیم چندی از غائب بر شایسته نظر نمیکند
و بسبب این فرع کج از اصل راست غافل نمی نشیند اما طالع عوام برین قیاس بغایت در چرچا
که اتحاد طریقت پیرو مرید امر شایع است حاصل سخن آنکه خود عشق و عاشقی باید ساخت و بمجاله
جنگ میخنت نباید پرداخت الحمد لله اوضاع ایران باطله محمود است و اگر از یکجای حیانا و قومی واقع
شود اغماض نظر باید کرد معلوم آنکه مضی ما مضی اکنون یاران را باید که بایکدی گریانی باشند جنگ
مناسب طریقه نیست بر شایسته فقر که بغایت جنگ است - اگر ایسے دماغ و تکبر و خودی میکند
اولاً آنکه او یار نیست و ثانیاً آنکه فقیر هم نیست مگر عارف بخند اگر عارف شود فقیر را با شما بسیار خصوصیت
شما چه نامهربان میدانید اگر من بر شما مهربان نباشم و در دنیا کدام نور دیده دارم که برو مهربان
خواهم بود و در مکتوب شما درج بود که مردم در حق شما چیزی میگویند کتاب شنیدن ندارم کشته منییم
لهذا تدلیس یعنی اخفای نام شما میکنم ای برادر مردم در حق فقیر آنچه میگویند فقیر از آن هزار درجه
بتر است من عفو کردم شما هم عفو کنید اما برای خدا تدلیس نکنید که قال اصحاب المتصوف
التدلیس لله بدین تلبیس بلیس اگر در حق من در حسب عرف دارند معلوم حسب دارم ملای گدای
صدقه خوار عالم چه بزرگ خود چنینم اگر در حق نسب من حرف دارند معلوم بزرگ زاده منیم از اجلان
و از زال ستم چه بایسد بدیده است و اگر چیزی میگویند که نفس الامر است چه بلکه شاد است که کسی
در نفس الامر خوب باشد و مردم او را میگویند و اگر چیزی میگویند که در نفس الامر است پس چه جای
بد و مانع شد نیست که حق میگویند و راست ای برادر چون شما را قبولیت پیدا شد مردم بر ای آزار
خاطر شما که ما همچو غریبه بزرگی را داغ کردیم این قسم کلمات آرنده بد و مانع نشود ای برادر در طریقه
باند مرتبه آنکه فانی در شیخ بیشتر باشد و قبول بر قدر فاست اگر قبول خدا و رسول و خلق میخواهید در شیخ
و فانی شوید والسلام

مکتوب نود و هشتم احوال آنال مولی المولی مولانا شاه نظام الدین والا سلام و السلامین
والاحسان سلمه المد تعالی از غیرتے که موجب التزام شریعت و طریقت و حقیقت باشند مفتون
و مخطوط باد اسی برادر این نامہ مراد ستور العمل خود شناسید و در حکم آل احتیاط نماید کہ فرود گشت
در آن مدخل نباشد کہ موجب فراط و تفریط نگردد و حد وسط از دل بروں نرود آل احکام را
بدفوات نقل میکنم رحم المد من اتقی لسمیع و ہوشیہد اولاً آنکہ مقصود ایصال خیر است و خیر
عبارت از فناء و اسویت از جمیع المساکک الی البقاء بحق تعالی و قیام المساکک فی جمع محبتہ المد
معنی باید کہ ہمیشہ در نظر باشد و شرح این را درین رقعہ توانم داد تا نیا آنکہ در ایصال خیر امر
مرعی نگردد کہ مد نباشد بلکہ نفسہ باشد کہ غول خمار این شراب دما را از روزگار دور ویش خواهد
بر آورد و دیگر آنکہ تغیر لباس چنداں اعتبار ندارد و یا در آخر ہر چہ کہ پوشند پوشند و خورد و در دوزخ
خط و نصیب نباشد اما این کہ صوفی را از لباس فقر رنگ عاری آید عجب است کہ شمار انگشت آید
آنکس کہ شمار پیش او میرود اگر شمار انگشتی آید عجب فقیر آید و اگر اورا انگشت آید جہر پیش او میرود
و ترک صحبت این قسم مردم چہرا نمیکند تا آلتا از دحام خلایق مستوجب شکر الہی است ہر چند
از دحام زیادہ شود شکر الہی بسیار بجا آید کہ ہر کس قدر قیمت خود نیک بینیاند کہ بچہ آرد
و رجوع خلایق محض فضل و کرم دست ازین تنگ نشود یا این دولت ہمہ را میسر نیست را بجا
آنکہ چون کسے بعیت نماید بجز بعیت اذن ارشاد ندہند و بر خود قیاس نکنند کہ آن لفظ اند
عالم دیگر بود خامساً آنکہ چون قابلیت بکثرت ذکر و مراقبات و مشغولیات براسے خلایق است
اگر علم ظاہر داشتہ باشد مبارک است آزمائش بنویسند والا بگویند کہ بکار خود مشغول باشد رسا
اینقدر دستگاہ باشد کہ جدایا با فقیرے چند گذران تو انید کرد و پچہاں با مردم بگانہ بگانہ گذران
و انچہ مفتوح برسد با آن فقیر ما ہمراہ صرف نمایند و روزیچہ نرسد آن روز را فقیرت شمارد کہ

در فقر و فاقه تاثیر عظیم است فهم من فهم سابقاً آنکه مسئلہ وحدت وجود را شائع پیش ہر آشنا
 و بیگانہ خواہید بر زبان آور و بلکہ بعضی مریدان کہ استعداد فهم داشتہ باشند بر فردا یا را باید گفت
 اگر فهم انشیاں بامہتہ قبول کرد زیادہ واضح باید گفت والا ہما نقدر زیادہ است تا منہ آنکہ یا وضع
 ملاقات باہمہ و متمندان اختیار کنید یا قطع ملاقات بہمہ اما بعضی ملاقات و بعضی منافات چیزے
 نیست تا سہا آنکہ صلح باشند و مسلمان سازند و ہر کہ ازین دو فرقہ کہ اعتقاد انشا داشتہ باشند ذکر فکر
 و مراقبہ و تعلیم او بگویند کہ ذکر بخاصیت خود او را بر بقہ اسلام خواہد کشید و با غیر معتقد اگر صبیہ را زد
 باشد تعلیم نباید کرد کہ رابطہ مبنی بر اعتقاد است لے برادر مشیخت تبعوعیت را میخواہد تا بعبیت را ممکن
 تابع باشد و اہل دول را نباید گفت اگرچہ اخلاص ہم داشتہ باشد کہ در تابعیت بر وضع خود و روشن
 بینانہ دیگر آنکہ مجلس سر و بطور یا میکنند ازین معنی بسیار محظوظ شدیم خوب میکنند کہ در مجلس علانیہ
 شہرت است اما اگر گرمی بہت و مقصد گرمی است و اگر تقاضای وقت علانیہ باشد از ہر ہم دلت
 و دیگر آنکہ با مخلصان صحبت تعلیم و ادب و ہیبت نگاہ دارید کہ صحبت انبیا با اصحاب چنان بود کہ
 برادر مشغولی با خدا یا تعالی مقصود است و آنکہ مقصود غیر این دولت عظمی و سعادت کبری است
 آن مدعی است فقیر حقیقت نیست کہ اطلاق فقیر بروے مجازیت من وجوہ شیخ علیہ الرحمۃ
 معتقد علیہ این مرئوسہ اند اگر عزیزے از یاران من برین نقطہ نہ ایتد گویا یا برین نیست اما چون
 تعبیر مقبول است اگر بعد سفاہتی و لغزشے پائے توبہ در میان آید الذائب من الذنب کن کا ذنب
 لہ عذر خواہ اوست ہر کہ از یاران خود اذن دہند مبالغہ در احیای سنت و امانت بدعت خواہند
 مکتوب نود و ہفتم شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والشرع والدینا والدین سلمہ الد علی
 رنوس الطالبین از درویش کلیم المد بصبرہ عجوب نفسہ سلام مطالعہ نماید ملاطفہ نایق رسید
 مضامین مکاتیب معلوم شد انجہ گفتگوے شاہ ضیاء الدین و مرزا یار بیگ و حقائق دیگر

که مرقوم بود بوقوع انجا سید موق و صواب نموده است برادرانیک تخم بر چندین پیدا میشود و هر یک بنوعی
در تنگه همه یکسان نیستند آنچه مرقوم بود که یاران میگوبند که با شغلها بسیار رسیده و بشاه ضیاء الدین ام
این حروف مسموع نیست چه فقیر همه معمولات خود را نسخه انگشور ساخته آن را بهر سه کس رسانیده
یک و تیره - و قطع نظر ازین بر تقدیر تسلیم از آن کم شغل عالمی را روشن کردید و یاران با وجود آنهمه
کثرت اند و اشتغال عالمی را بدین طریق کردند پس این قلت از آن کثرت چه است و آنچه مرقوم بود که صحبت
با دوستان نمیتوانم داشت الحق صواب این است دیگر چون دوستان صحبت میکنند از ایشان
مترصد و مترقب و جد و حال نشده باشند که اینها گرد افکار فرنگی زدند که فتنه و شوق و حالست و وجد است
اینها را معذور باید داشت و تکالیف و سفارشهای شاقه اگر از وسعت ایشان خارج باشد نباید داد
و اوقات را معمور با ذکر و جهر و مجلس سماع دارد و وقتی را مقرر میکنند که در آن مراقبه مینموده باشند و نقشند
یاران را حاضر میباشند ذکر جهر بر لب مبتدی است و مراقبه بر لب متهی شام اکثر اوقات مراقبه
باشید و حضوری کرده باشید مقرر آن برادر باشد که ملاقات امرا و سلاطین اگر بر لب نفس خود
باشد یا برای جیفه دنیا باشد لعنت خدا بر او باد که این کار شیطانی است نه رحمانی و اگر بر لب آن باشد
که بر لب غریب عاجزی نفع تواند رساند و عین سلطانی و رحمانی است اگر خود بخانه امیر و سلطان
نمیرد و راه خط و کتابت مفتوح سازد که در سلف و خلف است یعنی بود و سچکس منکر نشود این سخن بجا
و قیق است فهم من فهم و غفل من غفل و این سلوک را هم قابلیت باید مصرعه نه هر که سرتراشد قلندری
مکتوب بود و هشتم - آنچه از انجاری یعنی ایل دل که بوسیم فساد اعتقاد متصف اند نوشته بودید عجیب
غریب نمود چه اعتقاد این مرد موجب تعجب غرائب که این گروه مجهول اند بر مفاصل اعتقاد زینهار
این گروه را مرید نباید دانست در اصول ایل مامیه مقرر شده که ولایت منحصر بر ائمه بود پس توجه نشان
بمشائخ بغرض از اغراض مینوی خواهد بود و لیس لا هذا اطلاق اسم ارادت درین گروه مجازیم

متعارف نیست بلکه حقیقت مجبور است شما باین گروه یاری و نعم سلوک می کرده باشید و هرگز
 ذکر نهایی در میان نیارید و اگر تفصیل حکم سوال کنند باینکه من تبصری بیج امری سعادرت نباید کرد
 این در صورتی است که آمد و رفت او مستمر نفع بنده از بندگان خدای تعالی باشد و اگر مردک لاخیر باشد
 بنوعی مجبور از مجلس باید ساخت و باید گویا صحبت تربیت مهادت و وصول بمراتب روشنی باید
 کرد الحاصل باد و لکن ادا مدد در معاش باید کرد و عاجزا را مدد در معاد و در رقیه مکتوب بود که اکنون
 طعام بخت قبول خواهم کرد هر قدر که باشد این خوب است و طعام بخت ذخیره نتواند شد خواهی را لذت
 از بخت بنیاد و عریضه مثل طلب محبت پیر ار سال داشته بود و ما چون طلب و محبت شما بود بسیار
 خوش شدم که استعداد بلند دارد قابلیت اواز طلب و معلوم میشود سفارشی خواسته همین سفارش
 آنست که بمراقبه تصور صورت و تحقیق خود ادرشا و فرمایند که محبت را زیاده کند دیگر آنکه آنچه اطباء
 میخواهند که شما را در دفع بده و در نبل دلالت باز و واج و نکاح میکنند باید دانست که از دواج
 اگر چه نافع است همچنان اذیت بیشتر بسبب نفع ناممکن باشد اصلاح دسوی بفسد و حجاب است
 و جلالت و تنقیه از هر قسم که باشد باید کرد و اگر چه نکاح هم تنقیه است اما خالی از بلا نیست حضرت
 بشر حافی را قدیس سره پرسیدند که نکاح سنت است چه اثر کردی گفت شغلنی الفرض
 عن السنن جمعیت فقر را از فقر الفرض است بر تقدیر این که ضرورت داعی باشد و الفرض
 بیج المخطورات واهی درم خوراید به از خاتون مدمنع و بعضی وصف کنند که این خاتون بخت
 غریب دار و هرگز اعتبار نباید کرد شکسته لب خاتون رتبه برابری و سویت پیدا میکند و حسب
 این میگردد و آری گاه باشد بحسب اتفاق همچنین خاتون افتد و این نادوست و گنجی خلاص با
 شیخ خود هر که دارد و راز بیج نیست و السلام اصل در این است که چون فقیر شهرت پیدا
 میکند عیب جوای و عیب بینا برای آزار خاطر او فکر میکنند و میخواهند که رونق بازار او

برو و آں مغر از کاوش اینها محقر شود این نمیدانند و الله متعنه نوده و لو که المشرکوت
سلطان نظام الدین او یار ارم دم بر سر منبر و شنام میدادند و حضرت سلطان جیو در آن
مجلس حاضری بودند و روزے کار از حد گذشت بعضی یارای شکایت بخدمت حضرت آوردند که
زیاده ازین تاب نداریم که دهم حضرت بر سر منبر بنویسم یا کشته خواهیم شد حضرت فرمودند که قوم یار میگو
ما عفو کردیم شما طفیل عفو ما نیز عفو کنید و این رباعی بر زبان مبارک رانند - رباعی

هر که مارا رنج سازد راختش بسیار باد	هر که مارا یار نبود ایزد او را یار باد
هر که خارے افکند در راه ما از دشمنی	هر گله که باغ عمرش بشکند بے خار باد

اگر نیکیم از شما ایم و اگر بدیم از شما ایم اینقدر رسیدانیم به یقین که مستحق امانت بسیار ایم لیکن شکر
خدا میکنیم که مردم رحم کرده امانت کم میکنند دنیا و ابل دنیا و حطام دنیا و کار و بار دنیا معلوم در راه
بذل مال و جاه و جان باید کرد این عادت مستمر است بیت ما بحی الله و السهول معاء من
لسان الوهم فکیف تا برے غیرت خود شیخ محمد را بنام دیگر یاد نباید کرد و دیگر سپر کور در شهر
و آمد و بخانه مشائخ رفت و نذر های نیک گذرانید بعد روز چند ماه بدست خط زری فرستاد و نمینا
صد خواهد بود در آن وقت بروی آفت ضبط اشتها شده بود نفیس مرا خوش نیامد که خود نیاید و روز
بفرسید قبول نکردم گفتیم شما و تعجب ما نذر قبول کنیم انشاء الله تعالی چون شما فرح حاصل شود
قبول خواهیم کرد بعد از آن فرح حاصل شد خود آمد اما معنی را درت رو نیافتم اینقدر هست که ظن
فی الجمله وارد و السلام *

مکتوب نود و نهم - نظام الاسلام و المسلمین را از درویش کلیم الله دعا و سلام برسد انتہا
آنکه یک قطعه کتابت بمضمون آنکه چند نقاب طعام اعظم شاه فرستاده و شما قبول نکردید و برآے
در رویشاں نیز قبول نکردید - و منع ذکر جہر در مسجد حق این است که شما هم خوب کردید و او هم خوب
کرد خوبی شما ظاہر است که طعام نظمہ خوردن چه نافع است اگر چه فقر برآے مصلحت قبول
بمبیین چیزها کرده اند بعد از آن بصاحب مخصوصه داده اند که بر حلال حرام میشود و خوبی او

آنست که علماء ذکر جهر در مسجد منع کرده اند وقت شام اگر مردم بنوازل و غیر ذلک مقید نشوند
 پس در نیوقت ذکر جهر چنانکه سابقاً با صد کس یا دو صد کس باید کرد اکثر علماء در اصل ذکر جهر را
 دار نماز چه جائے در مسجد جامع بوقت نوافل با اینهمه مردم و سبب منع علماء آنست که نماز فضل از
 ذکر مجرد که ذکر عام است و صلوة خاص چه در نماز ذکر است و در ذکر نماز نیست پس از ذکر یک
 وقت مصلیای پریشان میشود بنا بر آن ذکر آن جهر را منع باید کرد که وقت آنها پریشان نکنند
 شمار آن پس نبود که در زمان غازی الدین خان مغلی صفوی را در زرد برے همین ذکر جهر در مسجد
 ذکر جهر در خرابه و ویرانه باید کردند و در معموره خصوص در مسجد دیگر بدانند که بادشاه هند و ستان
 از اولاد امیر تیمور است و امیر تیمور ارات بخدمت شاه نقشبندی داشت این تورانیان قاطبہ
 و کلهم اجمعون نسکات سلسلہ نقشبندی اند و هیچ سلسلہ دیگر را وزن نمی نهند عجب است که
 شمار این سلسلہ هم رسیده است و شما جاری نمی سازید و رواج نمیدهند فعلی اند اصلاح و
 فقیر آنست که غلو در سر و سماع خوب نیست که این امر مختلف مینماید و غلو در مراقبہ خوب است
 که متفق جمیع سلاسل است پس بعد از نماز فجر با جمیع یاران تا وقت اشراق مراقبہ باید کرد و
 بعد از مغرب تا عشاء مراقبہ باید ماند وقت ظهر و عصر اگر توفیق باشد باز مراقبہ باید کرد و روز
 تمام روز مراقبہ باید ماند و مجلس فکر منصرف در شب جمع باید داشت و مجلس سماع در یک روز از ایام
 هفته مقرر باید ساخت و یاران را ذوق و شوق چنانچه در ذکر جهر و سماع میشود همچنان ذوق و شوق
 و محویت و پیوندی در مراقبہ هم پیدا گردد **و** تو سبانش اصلاً کمال این است و پس + و در و گم
 شود وصال این است و پس بیشتر اوقات در مراقبہ باید بود و حلقہ مراقبہ و سماع از حلقہ سماع
 باید کرد و مشورت رعیت را احکام باید نمود حضرت خواجه قطب الدین بختیار کاکی بغایت مشغول بمراقبہ
 بودند و سماع در مراقبہ بزرگان کامل را حالتی بهم رسیده که بگیاگان فوت پنداشتند قصد
 تجنیز و تحفین کرده اند تا بآنزده روز بیہوش محض مانده اند این بود ما سماع و سرود پیش
 این مراقبہ بخوبی نمی آید و یاران اہل علم را درین تفسیر حدیث و عبادات و فقہ در میان طہر

و عصر و بعد از صبح بگویند و اهل شوق که اندک بعلم آشنا باشند درس لمعات و لؤلؤ و امثال آن
 بهر حال مراتب تکمیل به از مراتب تلوین است و آخر شبها بعد از نماز تہجد بمراقبہ نشستن باین
 ذکر چہ کہ مشوش خلوت اند باشند کہ مراقبہ احتمال باندازد و بحالات ذکر چہ آرسے در بیا بیا بنہادند
 لطفے دارد و در سہنہا سلوک و سیر مشایخ اند مطالعہ باید کرد خاصہ تذکرہ الاولیاء شیخ فرید الدین
 عطار و نفحات الانس مولانا جامی و منازل السائرین و رشتات نقشبندیہ و امثال ذلک باقی
 ماند ملاقات و ولتمن ان مسنون آنست کہ ہمہ ملاقات باید کرد و اگر دل نمیخواہد اختیار است ترک کنید
 این ہم طور است بزرگان چنین ہم کرده اند مقصود من ازین تطویلات آنست کہ اغراض خواہر
 و عام را بر شیخی شما جابجا بنشد یا رنہ را کہ خلافت بدہند بگویند یا رقیبہ بزرگوارند کہ از فحای سخن
 و رقم ایشان علم و کمال ایشان معلوم خواہد شد و حقیقت باطن نیز و السلام علی عبادہ الذین ^{سطفے}
 مکتوب صدم - بخندست شہانہ نظام الدین و الدنیا سلام فقیر رسانند و این سخن ہرگز بزرگ ^{مکتوب}
 کسی مذکور نکرده باشند کہ ما قائلیم باخفا آں الاعلیٰ من القیٰ السمیع و ہوشید و صلی اللہ علی سیدنا
 محمد و آلہ جمیعین و اینچہ مرقوم بود کہ اگر ذات بحت در دیدن نمی آید پس حیات عشاق عبت است
 لے درویش حیات عشاق عبت نیست حیات او بر لے عدم دید با سویی است و چوں این امر
 عظیم حاصل شد ہمہ مراد و رکنار او نہادند و آنکہ محبت را بصورتے و تشبیہی و تنزیہی تصور
 کنی افادات بحت نامزد و اینچہ مبعوث تست ہمچو تو است ہر چہ باشند این اصل را مقرر داں
 و برگشتہ بجز داں قباحث شناس بے صفت و بے رنگد بے قید بود و بے کیفیت و کیت باشند و ^{کلی}
 مکتوب صدم و یکم - درویش نظام الدین مقتدای اہل عشاق با دخکباے درویشان
 کلیم اللہ سلام سیر ما لے عاشق صادق با نکھا از جوع خلایق و کثرت مریدان خود را گم
 نخواہی کرد کہ در دنیا قیمت دارد عشق آہی کہ پیر باین قیمت دارد باقی ہمہ تسویات نفس است
 باید کرد کہ روز بروز عشق آہی افزوں شود ہرگز ریا و عجب را مدخل نباشد و شکستے زیادہ شود و سوا
 دو خدا و نہ تاشی را نگاہد و اینچہ از غیب رسد از و نصیب خود و خواہد خود جدا کنید و باقی کہ

فاضل باشد آنوقت شام هر قدر عزیزان که دارند شوند پیش آنها باید داشت دروشی که خلوتخانه ندارد زندگانی ندارد و اگر حق پرسید چنانچه در زن کردن بے آرامی است همچنان بوجود حقیقتی آرام است والسلام #

مکتوب صد و دوم - شیخ الاسلام و المسلمین نظام الدین اعلیٰ المد و رتبه فی مراتب التوحید و اتصال طریق العشق و التفرید از خام درویشان کلیم سلام موصول است لے درویش
 همه ممکن در اعلا کلمه الحق و ایصال فیض من الالهی المد و فی المد و بالمد مقصود خواهند بود
 بدست که هر سلسله شما باریده مرقوم بود که از پیرکانو متوجه بشما میخواستیم که شوم لے درویش بجز المد
 که مصلحت این کار شما نیکو میدانید که هر چه بیگویند خوب خواهد بود اینقدر باید که نیت فاعل بر فعل خیر
 پیدا باید که نیت المرفیع من عمل و نیا و اسباب نیایسج در پیج است هر چه بے حق است خیر است
 باقی همه شر شهرت و قبول خلق اعتبار ندارد خدا تعالی بیچ مسلمانی را باین بلا مبتلا نکند مرقوم بود
 که ذکر جبر بایاران در خانه موضع دیگر میکنم لے درویش بنیود در ذکر مولی باید شد که بنیودی شایسته
 فقا و قفاست بعد از آن بقا است در هر ذکرے و شغلے و مراقبه که بنیود نمی شود در حساب ستاد
 این فن بیکار است لے درویش طریقه عجیبه یگراست میخواستیم که آنرا بخلق رسانند فی الواقع
 پس نادر است امید که معمول شما افتد و عالمگیر شود آن انیسیت که بعد نماز فجر حلقه کنید هر چند
 زیاد مردم باشند بهتر و فقیر و غنی و عالم و جاهل هر که باشند داخل حلقه شود و مراقب نشین و چشم
 فراهم آرند و شمانیز چشم فراهم آرید و از چشم دل بقوت اسم ذات متوجه دل مقابل باید شد که فیض
 زیاد همی رسد از آنجا معلوم میشود المقابله خیر من المقارنه و گاه گاه توجه اصحاب بین اصحاب بسیار باید نمود
 بصورت اسم ذات در دل خود تصرف باید کرد که این فتح جبر در دل مقابل که تیر بیت او منظور و فتح ارفا و ظهور
 این تصرف در مقابل حبیبانی دل او خواهد شد مثلاً کسیکه صفائی دل بسیار دارد و بهیوش و بے خود

شده میگفتد و غلطان غلطان شوق و بقیاری نماید باید که اهل حلقه بآن نیرد از ند و بگذارد
 کسی که به خود بکند اگر کسی خارج از حلقه رعایت حالش بکند رواست و کسیکه صفائی قلب

کم دارد بیهوش افتاده خواهد ماند و آنچه ازین هم کم دارد فی الجملة بیهوش و بخود و فی الجملة با بستر
 خواهد بود این حلقه را حلقه همان میگوئیم که فی جلاله و جماله و فی مطالعة ذاتہ نہ درین طریقہ ذکر خیر
 نہ سرود که هر دو امر مختلف فیه است و توجہ الی المد سجانہ متفق علیہ جمیع مذاہب - ہمدریں طریقہ
 مشرب نقشبندیہ است و ہم مشرب حقیقیہ و ہم مشرب قادریہ رزقنا اللہ و ایاکم البصال ہذا
 الطریق الی خلائی المد - محبت فی المد و یاد ارام را در و نوشتہ ام کہ موافقت نماید در و دانست
 شما ہم بہمہمجان خود میفرمودہ باشند کہ بسیار مقبول است و آثار ظاہر میشود و صحبت حضرت
 می آید چون از کور و در و ستر میشود بسم اللہ الرحمن الرحیم اللہم صل وسلم علی محمد تعینک لا قدما
 و الاخر لا تملک لا عظم بعد تجلیات ذلت و تعینات صفاتک و علی اللہ ذالک ۛ
 مکتوب صد و سوم - شیخ الاسلامی شاہ نظام الحق والشرع والدینا والابین سلمہ اللہ تعالی
 بخاطر فقیر منے گذرد چنانچہ ایام ہفتہ توزیع و تقسیم یافتہ است بحالیں فکر و مجالس سماع عجبنا
 قسمی مقرر نمود برای مراقبہ بطور نقشبندیہ کہ ہمہ اصحاب سلسلہ رافضی باشند بلکہ اول و آخر
 ہر روز بشغل توجہ و مراقبہ معمور باشند کہ شغل مراقبہ مقبول ہر سلسلہ است بخلاف سماع و ذکر کہ ہر
 کہ طائفہ از ارباب شریعت و برخی از اصحاب طریقت درین دوام خلاف دارند قطع نظر مراقبہ
 متفق علیہ ہر سلسلہ است و کیفیت بخودی و غیب و وجد در مراقبہ حاصل است طور مراقبہ
 بہر قسمی کہ مقرر سازند بہمہم یا ران خود بنویسند کہ مروج شود کہ مردم را
 نفع زیادہ شود - دیگر روز ذکر جہر یا حی یا قیوم ہمہ مردمان مجلس باشیخ استادہ شدہ ذکر نمایند
 کہ بسیار فحست سند ذکر یا حی یا قیوم آنست کہ ہمہ استادہ شد ضرب یا حی بصیغہ دل زنند و در رکوع
 سنہ و بذکر یا قیوم باز استادہ شوند و دستہا بگیر سبک نمایند نقل خط حضرت عیسیٰ المدنی کہ با و گشت
 نوشتہ اند نیست از جانب شیخ یحیی سلام برسد از آنجا کہ سماع قوتی الحانت منع کردن را ہم و جہز دارد و اسلام
 مکتوب صد و چہارم - ہوا الملک الحمد للہ علی کل حال الصلوۃ علی مولاہ محمد والوصل بالعدو
 الاصل و علی آلہ و اصحابہ با خطر فی البال و طالبہ فی الفراق اما بعد نمودہ می آید کہ برادر دینی

و محب یقینی الصادق المصدوق فی الشوق النابج المحب الذوق نظام الدین مریخ از کاتب الوجود
 و سلوک طریق و دایافته و آن معامله نموده و مالک آن امر گشته باد و دست که از روی شفقت و
 علی اعباد الله مستحقان این طریق رسانند نشیر طبیکه عنوان ظاهر خود را از ستمه شرعیت و بدیهه
 غیرین داشته باشند و مراودت ابناء دنیا نه نماید و انزوا و تجرید و تفرید بشعار خود نماید که اگر این چنین
 یا بنی آنکه بر من اعتماد نمایند و من الله النصر و علیه التکلان و لا حول و لا قوة الا بالله العلی العظیم
 التماس آنکه چون اندیشه سالک از هجوم خطرات مستغرق گردد و بلا حول گفتن و معوذتین خواندن
 کمی نه پذیرد و از معالجه آن درماند چه علاج کند امید که از روی شفقت معالجه سریع الاثر درین
 باب زوده نکالک عطفوت گردانند - جواب تجدید و ضو کند و اگر غسل میسر شود بهتر و در رکعت نماز
 او کرده سیرجیه نهد و این معاد یک نفس یک مرتبه اگر تواند سه بار بخواند یا مقلب لقلوب و
 الابصا لثقل علی ذلک یعنی ای بر گرداننده دلها و بصیر با ثبات دارد دل مرا بر دین خود چو
 خطره بر مرکب نفس سوار شده در دل جولان میکند اگر انس نفس بذاکره کند بسیار کم شود
 و اصل انبیت که مولوی قدس سره میفرماید سبت پور بند و سوسو عشق است و بس + ورنه که
 و سواس را سبت است کس + والسلام +

مکتوب صدر و پنجم - شاه نظام الملة والدین و الاسلام و المسلمین زین الله تعالی بوجود
 شریفیه سالک الفقراء الی یوم الدین از فقیر کلیم الله سلام خواند و بهمه حال مشتاق خود دانند
 الحمد لله که این نقش خاطر خواه نشست و قرعه توفیق الصیال فیوضات الهی بنام آن نیکنام
 درگاه الهی زود ذلک فضل الله یؤتی من یشاء والله ذو الفضل العظیم شکر این نعمت را
 مرا از شما بیش باید کرد اما بے برادر سعی مبذول آن ساز تا که فیض با کثر مردم متعدی شود
 بهر که فی الجمایه صلاح داشته باشد و در نفع ندارد و در بند آن نباشند که الله تعالی تاثیر خواهد کرد
 مرا محمد رحیم بیگ یک کلابی کلاب درده ملاقات این بے هیچ نمودند و اندک از حلاوت نبات تبرکات
 داده شد جوان سعادتمن از شغل احمد بیگ بیشتر از مرزا رحیم بیگ بنظر آما و العلم عند الله و اگ

بایاران خود و خلوت مخصوص خود شنیده باشند که امر و زقدر راگ مشایخ معنی شناسند و آداب
 رعایت نمیکند و تصدای این طرف نکنند بلکه در لشکرایین طریق ریشائع سازند و بمردم رسانند و السلام
 مکتوب ششم الحمد لله والسلام علی عبادہ الذین اصطفی اما بعد بحمد الله حقاً و محبة الفقر حقاً
 و محبة غیر هم فی الله حقاً مولانا نظام العشق و الشوق والدین از فقیر کلیم السلام خوانند و پیوسته
 ناظر احوال خویش باشند کتابت سانی باند که هر رسول بود بدست شیخ عبدالقادر رسی بجهت انجام
 باید که کتابت بپایه بنویسد و موقوف بر چیزی نماند خبر آمدن شام از جعفر بگ میگفت ما غلام
 نیست که اکنون چه بنظر رسیده اگر قصد همراهی میاں شیخ جیو بزیارت حرمین الشریفین باشد و چه
 وارد و اگر اتفاق نیفتد خود این طرف بیایند الله تعالی با خود دارد و آنقدر که بخود سازد و السلام
 میاں محمد تقی از کم صحبتی شما هیچ تفاوت نکردند بحال ایشان متوجه خواهند ماند و السلام
 مکتوب هفتم فضائل و کمالات دستگاه عوارف و معارف پناه مولانا نظام الدین و
 الدین مخصوص سلام فقیر خایه درویشان کلیم الله عباد از شرح شوق آنکه معلوم شد که
 شما را منصب درویشی از دیوان حضرت و ارباب لطایف که اکال ملک حقیقی است عنایت گشته
 دلیل برین آنکه از فضل الهی شما محبت دنیا و ابل دنیا و ابل آن نماند اللهم زد و لا تنقص لیکن
 کار استقامت دارد اگر شما را استقامت دهند کمال فقر داده باشند بجماله الوقت این دو کلام و شش
 نوشته شد از دواج موجب تشویش است و آن آب و تاب و قات و صفائی باطن و طمطراق و استغنا
 نمینماید الا ماشاء الله تجرید ظاهر و سبیل تجرید باطن است مہا آنکه اگر تجرید ظاهر را از دست نباید داد
 و اگر ضرور و لا بد باشد که به هیچ وجه از گزیر نیاشد و اہی اختیار باید کرد قالوا البکوحین من الشیخ
 زیرا کہ انہا تعلم شیئاً من الفنون الموجبة لاضاعة اوقات الفقیر الصوفی و اما الشیخ فہا قعود تجریدی
 اضاعتها و اگر او میسر نماید برای تعفف اگر از دواج کنید باید کہ دختر کسی باید خواست کہ در اصلت و نتج
 معروف بود و در بنیہ دنیاوی یکدر جہ کم کہ آسودگی درین است فقیر شما را و اہل تحصیل علم از دواج
 کرده بود قبل از فراغ علم از این بار فایز شده اکنون دامن خردیہ آزاد کرده در عقد بخارج شرعی

می آرد که آرام یافته ام عیش و شاد عیب است عیب فرزند عیب پدر است بعد تجربه عقد خوانند بستی و
 مناسب نشان شما نیست و در کنیز اگر قدرت نباشد که بیم غوغا خواهد شد بخلاف آنکه قبیلہ کلاں میکنند
 مصرعه مردیت بیازمای و انجمنی زن کن - آزمائش ہمیں راہ خوبست بعد از آن خود احتیاج شرعی
 نمایند مگر اندکے محبت و عادت کسی از حر آخر نخواهد یعنی بنیند که مادر اسمعیل چه بود و مادر حضرت
 زین العابدین چه بود و مادر امام باقر چه بود و مادر امام جعفر صادق چه بود همه روم خریدہ بودند و اسلام
 مکتوب صد و ہشتم محبت اطوار خواجہ دیارام از یاد حق آرام تمام باشند قبل ازین نمیتھے رسال
 ایں طرف نموده بودند یکے از دوستان شاہ نظام الحق والدین رسانید و ازین طرف جواب
 مکرر رفتہ قاصدان نامہ بر راجہ لوال کرد و السلام

مکتوب صد و نہم و جواب مکتوب سید محمد درج شدہ شہو آنکہ بحکم اصیب لازم چوں باین فیض
 کہ طریق عشق و محبت است فایض گشتہ اید باید کہ در ترقی ایں کار بکوشید و ازین قطرہ دریایا بنوشید
 الحمد للہ علی ذلک کہ ارت آبا کرام بآن وارث علی الاستحقاق اندکے از بیش رسیدہ بکوشش استیفا
 سہہ توان نمود و السلام عصر دلا بسوز کہ سوز تو کار بار دارد و الدنیا ہوم و لنا فیہا صومہ بہر پنج کہ سیکزد
 شادو باید بود کہ اگر ہوا میسر کرد از آن سوز و از ما بند شوند لا شک ایں ترک ہوا تلخی دہ است
 لیکن از تلخی بعد حق بہت و المد بخود دارد و اللسان منہ الانسان منہ ایاہ و السلام

مکتوب صد و دہم درویش عبدالرشید معلوم نمایند کہ مینا حقیقت طریقت است و مینا طریقت شریعت
 آنکہ در حقیقت و جمال شریعت بیش بود طریقت و حقیقت اتم و اکمل بود و علامت وصول بدرجہ حقیقت
 انیسست کہ روز بروز آفا نا سا لک و در شریعت قدم راسخ گردد و ایں محلاں کہ شریعت را از دست دادہ
 کلام لاطاعل ملحدانہ بسبب گدالی و لقمہ چرب نمودہ بہ قشر عرا طعنہ بے حقیقتی میرند تعزیر کردنی اند
 کہ سہہ توحید باشتیاں بے معنی است و بے لطفی قالی است بحال زہار در صحبت سمہیں حقا نخواہند
 و کلام توحید از ہجو بیدنیاں نخواہند شنید آنرا کہ آفا نا در شریعت توفیق رفیق گردد لمحہ بے لمحہ و لمحہ بے
 حال شگرف کہ مقبول کتاب مد تعالی و سنت رسول المد علیہ وسلم پیدا یورو و از اسوی المد ما وری

اگر سخن او و فعل او دیده و شنیده حال مقال باید ساخت بدانکه کنه غیب لغیب تعالی شانه مدرک
 بیخ بنی و ولی نتواند شد انبیا و رسل و اولیا کمل و عوام و خواص اشرف و ملک در عدم ادراک این مرتبه
 برابر آمد و بخیر کم اند نفسیه اند رتوف بالعباده غفا شکار کس نبود دام باز چسبید که اینجا همیشه یاد است
 است دام راه صدیق اکبر ازین مرتبه خبر می دهد که العجز عن الاداء الله طلبی است ادراک این
 مرتبه پیش محققان عدم ادراک است و بس بعضی از کمال تحقیق سخن بجای میسازند و نامد که کنه ذات بر عظم
 حضرت جل شانهد و عتر بر نامه هم نیست زیرا که کنه ذات اطلاق اصلی دارد و علم لامحاله اگر چه علم مطلق باشد هم
 لازم آید و مطلق حقیقی برداشت احاطه نمیکند اگر چه این احاطه هم مطلق باشد زیرا که خالی از احاطه نیست
 پس چون اطلاق کنه ذات از علم حق بیرون باشد از علم ملک بشیر معلوم که کس نمیدانست که سر لگه آن یار کجاست
 اینقدر هست که انگ جرس سے آید میدانی که آن بانگ جرس چیست آن بانگ جرس شیون تنزیلات
 و انبیا حضرت وجود مطلق که در مراتب کیانی واهی این سخن را نیکو دریاب که خود مبداء اصل کار است
 اگر گوئی وجود مطلق هرگز مدرک نمیشود و آنچه در تیز ادراک می آید نیست مگر حادث و صورت ذهنی - و آنچه تراشید
 اوست همه حادث است پس چه معنی دارد فعل ایشان شهود ذات و تجلی ذات و محبت ذات معرفت ذات
 لای درویش معنی این کلمات نیست که چون سالک از امور درایت ذات غایب بود این غیب شهود ذات است
 و عدم شناسائی و اوری شناسائی ذات لیس قاعده کاینه دوم فقتن علی هذا القیاس نه آنکه چیزی محسوس
 معقول و منظور و مذموم معلوم سالک میگردد و شهود و تجلی او و معرفت او و شهود ذات و تجلی ذات و محبت
 ذات و معرفت ذات تعالی الله عما یقولون هلو اکبیرا لای جان آنچه در حین تو آمد تراشیده است حسن گوشت
 افشایدن مانتختون نشنیده مگر چون این مقدمات معلوم کردی و بالا جمال که تفصیل آن درین مکتب
 بدانکه سالک در مراقبه عبور با نور افتد و استاده شدن قانع بر آن شدن از کمال فطرتی است بلکه نفی آن
 کردن و متوجه حضرت غیب هویت گشتن نشان سعادت - یا صورت در میان است خواه صورت ارواحی یا صورت
 مثالی یا صورت ثناتی یا صورت لطیف یا صورت کثیف یا نور سی ملون یا غیر ملون یا ظلمان یا ممد یا غیر ذلک
 یقین بدان که ترا نصیب از محویت و محاق و طمس نام نشده آری اگر سبب جدا کیف ری که آنجا طمس محض و

و پس بخت باشد و آنم که بهره مند گشتی و تفصیل این مرتبه در سایر مراتب آیهی کیانی باید شناخت خصوصاً
 در حضرت انسان که جامع جمیع مراتب و شئون است و بالبدن التوفیق کاغذنامه با تمام رسید و السلام
 مکتوب صد و یازدهم - شاه فقیر البد بعد سلام معلوم باد که شما را نوکرهای عمده بهم رسیدند اما قبول نکردی
 و طور توکل و فقر را از دست ندادی خوب کردیدی باید که وضع را بهر حال انجام تا لب گور باید کرد و اینکه فتوح
 رسد آن فتوح لایزال از غیب هر چه رسد بے عیب است غرض از حق تعالی اگر بایده خواست آن باید خواست
 که هرگز بایده خواست تا خواسته در میان است میدانید که چه در میان است سخن از وادی دیگر میگویی و السلام
 مکتوب صد و دوازدهم شاه عظیم البد بعد سلام معلوم باد بهتر آنست که در خانه بیج نه بخت باشد و چون خصمت
 این مودریان آید در آن نقابت و اسامی اصحاب سلاسل بدست خود نوشته و سیارچه و لافزقه قادر بر خرقه
 چشمت و نیمه آستین بقتلند و چادر قادی است - و دیگر همچنین سنت مشایخ جاری شده که قسام قسام مریدان
 بهم میرسد بعضی بطوسی بعضی بطوری - دیگر اختلاف است همه رحمت است اگر موافق شریعت و طریقت
 باشد و الاعمال و السلام علیکم و علی من لدیکم

مکتوب صد و سیزدهم مقبول ابل المد محمد علی سلمه البد دولت محمدی در ترقی و تزیید با و اغراض استماع جریان
 و گرمی دارا شب یازدهم بر ماه زنده داشتند دل مسکین خیز نهایت خوش ۵ لے وقت تو خوش که
 وقت با خوش کردی و حق تعالی قرض شما ادا کند که لقمه توکل بخورند که لقمه توکل مزه خاص دارا اما آنکه این
 دولت بدست آید کارخانه محبت و عشق جاری دارند و اگر دریاری تربیت بنیند اجازت داده با طراف اکتفا
 بفرازند که علم عشق محیط کائنات گردد و السلام

مکتوب صد و سیزدهم حقایق و معارف آگاه شاه محمد علی سلام خوانند الحمد لله که وضع شما مقبول ابل البد است
 سلام را جاری دارند و اجازت از مستحق اجازت در بیخ ندارند بهترین اوضاع توکل است انشاء الله انهم روزی
 خواهند شد غلام محی الدین را توکل بفرازند و مستقل در داشتن ۲۸ صفر که روز مجلس وفات حضرت شیخ سحیحی مدنی
 است و نمایند شما یازدهم کرد و باشید انشاء الله الشیاء را هم سباب میسر خواهد شد و حال فقیر نیست که بخیه چپ
 بر کیف دست چپ خوب نمی نشیند در انوی راست وقت رفتار لنگه میکنند سن بهفتاد و نه رسیده چند

دے باقی اگر باشد و یاد مولیٰ که اولیٰ است بگذرد و السلام
 مکتوب صد و چهارم - باعز اخوان الصفا و خلائ الوفاق محمد علی رسانند او بجانہ تعالیٰ اجل نشانی
 از قرض مخلوق ربانی بخنجره بادای قرض خود و توفیق خیر رفیق سازد و گوشه توکل مره دیگر دارد و درین
 سیرت فیض بیشتر از بیشتر محیط عشاق میگردد و الحمد لله که درین صورت همه فیض شیوع دارد اللهم زدو
 لا تنقص بهمه یاراں سلام رسانند و بفرزندال نیز سلام برسانند

مکتوب صد و پانزدهم حامدا و مصليا و مسلما برادر دینی محمد علی سلام مطالعه فرمایند خلافت منصب نبی است
 و دنیا مضروب حضرت صمدیت است هیچ نبی بدینا نه آوخته است تو ابان ایشان را باید که نه آویند و بزنی
 فقرا و طبایس فقرا عمر گذارند و همیشه در اعلا کلمه الله که از پیران من عن سیده کوشش نمایند و درین باب
 جهاد نمایند و این کار سهل است انکارند و منتشر در معمره عالم سازند که رضا الهی درین است و اصلاح
 مفاسد فرزندان آدم نمایند که انبیاء معجوت برین هم کار بوده اند اوقات را مضبوط دارند تا مریدان را
 بسط باشد و براضیت و مجاہدات امر فرمایند و از زراعیل تخلی فرمایند و بفضائل بموجب تجلی التماس آن برادر کهنه
 تہیہ ترک کہ خدمت این درویش بسیار کرده مرسل گشت مراحہ قدر مقدار هست کہ تہیہ مرا خواهد بود صحبت
 اغنیاء سم قائل است اگر این طور اختیار کرده اند اجتناب از صحبت این مفتون نیاید کرد و اجرا سلسله
 نماید بستان عرس حضرت شیخ ۲۵ صفر مقرر است همیشه کرده باشند در شهر سے نشینند کہ بسیرا باشند
 تا آئندہ و روزه از شما چیزیے بارسانند و السلام

مکتوب صد و شانزدهم برادر دینی میاں محمد علی سلمہ الله تعالیٰ بیت تراز لنگرہ عرش میزین صغیر
 دانست کہ درین آگہ چہ فاداست و حق تعالیٰ فرصت و مادہ کہ طریقہ توکل سپری و خود را بدروازہ حق بدو
 اگر خوف قرض است مگر در خانہ او کی است کہ بدو حاجی گیری ادا نخواهد شد ہر کہ طالب دنیا است حاجی است
 چہ قصود و مطالب آن چیز افتادہ است و حق بجانہ تعالیٰ از روریکہ و آفریدہ است یک گاہ لطف با و کرده
 با حیال مذکور نہار کہ و زواہ توکل را محقر شناسی ہمہ حاجات ازین باب روا گیری یقین ثنائی اجرا سلسلہ توکل
 از آن میشود کہ وصیفہ نوری اگر بعضی در صورت بسیار بگری با حق متحقق بود لیکن اجرا سلسلہ پیری مریدی

خوب در صیغه تکرار فقیر زاده محمد حامد محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند:

مکتوب صید و هفتادم محتبای دق بر سادات محمدی عاشق برای بهای عاشقان الهی طبعی حاذق واقف اسرار
خفی و جلی شیخ محمد علی از درویش سلام خوانند لای برادر کوشش فرما که فیض این سلسله عالمگیر شود و گروه
غافلان را بجلقه ذکر و مراقبه بدو راه عرفان برسان که این فیض معرفت بهتر از ذخائر گنج و مال است که بجا
سانی چون از بار قرض فارغ شوی گوشه تکرار لباس فقر را بپوش که این موضع بهتر از وضع نوکری و چاکری است
حقیقت آن فقیر از شیخ احمد معلوم خواهد کرد و حفظ اوقات بدو مراقبه و هدیه عرس از دهم لازم وقت اند
ناغه نشود هم برادران خود را سلام فقیر رسانند و حامد سعید و محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند:

مکتوب صید و هشتادم بنام جامع مکتوبات الحمد لله که خیریت آن دوست جانی از اکبر آباد رسید باید که تا رسیدن
بمکان استقرار سازل و مراحل بیابانها آگاه سازند که اکثر جای المکتوب نصف الملاقات مقرر است
اینجا تمام الملاقات خواهد بود ای برادر دینا که در تحصیل ایمان دست و بچکار آید آنقدر مصروف نشود که دل را برآید
و از حلیه خلا پرستی عریان سازد و اینچنین دنیا مبارک برای هیچ دشمن مباد و دنیا آنست که با حفظ دین این
امان نماند اگر تمام اموال مراتب بند میسر نیاید و زمان تحصیل این هم نباشد که از تغافل بلند از کاسبتین
افتد و گرچه در تعمیر جسم فایده از دل نیستیم دست در گل دارم اما پای در گل نیستیم +

مکتوب صید و نوزدهم - اعزاز از شیخ احمد درویش سلام خوانند صحبت درویشان تأثیر نفس ایشان یک
لمحه بیک عمر کافی است بیت هرگز نمیرد آنکه دلش نده شد عشق + ثبت است بر جریده عالم دوام ما +
پس آنکه مدتی حق صحبت بسر برده از خلافت صحبت مقصود نباشد پیش آنکه دلش صحبت آگین شده
و روز نزدیک مساوی است و لطیفه قلبش با طوار محبت الهی شب روز حاوی ما را هر دم پیش خود تصور
نمایند و خود را پیش خود یکدم تصور نمایند ای خواجه اگر در خانه کس است صد حرف مجویح فایده السلام
مکتوب صید و بیستم اغراض الاجاب فی عفت الاحد عشر الاصحاح شیخ رحمة الله علیه السلام و اما کم حیث کان به
الشفوق سید الحمد لله که مخبر وصل ممول بود چون نعمت فراغ افراغ بر شما که شکر این نعمت فراغ شناس از هر رنج
و مصرف مهمت است از هر غریمت بسو او تعالی و تقدس باید کرد و دنیا را یکس از سر می که عبور محسوس کرده بودند و نهند

ودل را از آن وانچه در اوست از زخارف کسید شمار ناز و گنج معلوم شد که تا بیخ عرس حضرت را مبعوث بفتح و شهنش
 جزا که امیر غنا جزا حنا به اوقات گرمی را گرمی داشته باشند که در ویش آنچه دارد همین وقت دارد مباد که ازین نقد
 مفلس افتد امور دنیا برای فراغ وقت و وقت برای متاع آخرت آنگونه ریند و تفصیل دنیا مانده و ازین به آن طرف
 هم میسبون افعم یحسنون منعوا والله لبس بشربهم اولئك هم الخاسرون
 این دو کلمه به اصحاب احباب است و خانه اگر کسی است یک حرف بس است در بروج الاول حقیقی را را
 بفضل خویش و رستی که شصت و شتم بود فرزند بی عنایت کرد نام محمد و لقب و فضل الله و کنیت و ابوالجود
 کردیم سلام این علاج جز نام بوالدیز که گوار خود رسانند و دعا در حق او فرزند این التماس از که بر عشق ز سیم و در شتر
 میریم و در زمره عاشقین محشور شویم و بخدمت حافظ عبد الله حو و محبت طاهر مودت آثار عبد الحی و شیخ
 عبد اللطیف و نزدیک بدل غلام جعفر و مکرش محمد جعفر و دولت دوستان من شیخ محمد و محب محبوبان
 و رگه میان محمد علی و طالب فقیه و فقر عبد الحق و صادق و در ره صدق و محروم و دوست یک نگ
 الفخاں و جمیع یاران که یاد این نایا دکنند سلام محبت انجام مودت استیلام رسانند
 مکتوب صد و سبت و یکم اغر قلوب الاله الا الله ارشد بهایت طریق موصلا الی الله شیخ احمد محمود العاقبت
 در ویش سلام مسنون بهر ارجو مشغون ریخو انسند نیقته الشوق که مرسول بود موصول گشت دل عشق منزل را
 فرحتی اندازه حاصل گردید معلوم شد که بعد از تعب بسیار و بیخ و بیما تمیقضاء ان مع العشره اوان مع
 العشره روی آرام و طمانیت از حجاب غیب نمایا شده و موقوف آن فرح بعد از شد چهره مقصود از نقاب نصیب
 گردیده حقیقی جمیع باطن که مرکز حالات آدمی است از دایره شتاب ثبات بر آورده سودی آجان مال
 گرداناد و جمیع صویبه علاوه جمیع معنوی ساخته نور علی نور کند دایه برادر آنچه میکند تلهف بر آن نیست
 آنچه میگذرد و تاسف بر تقدان آنست بایه دل مشغول باطن فی الله بایه ساخت خورد و خواب گرد و نخواه
 شد و اگر نرسد چه شد به این گوشه سلام یاد آور زنده خدایا انت مصطفی حامد سعید و محمد فضل الله
 و انما بانبات و سائر اهل خدات سلام میرسانند
 مکتوب صد و سبت دوم حق جمیع صوی و معنوی از لطف کرم خویش ما دسا لهاست که در گردانیت

افتاده اند ما مردم از شنیدن امتداد این تفرقه بتنگی آیم اند سجان به شمار حجت کشاد که مصنف باین تفرقه
 نیستد ای برادر قیاس کن که دنیا چه جیفه پیش نیست و تحصیل آن عمر بر باد میرود و دولت آخروی که باینده
 آبنده ابد است و تحصیل آن چگونه دول بهمان رفته راه باید پاسیکردند نمیدانند که از نقطه اول تا نقطه آخر هیچ
 مرتبه و نحوه پا نگذاشته هم تهیدست افتادند و مرتبه فوق پیش نظر باقیست نمی بینی که سید المرسلین را میفرمایند
 عثمان یبعثک ربك مقام محمودا مقصود آنکه آنکس که اول اندیشه جمعیت صوری پیدا کند و من بعد
 و تحصیل جمعیت معنوی کو شد بطل است نهزال هرگز بدولت معنوی فارغ نیست وقت که و عمر کجا فرصت میدهد
 بلکه جمعیت صوری اکثر از بهر آن جمعیت معنوی است بزرگان گفته اند جمعی جمعیت جمعی در اسباب استند و خرقه
 ابدانند و جمعی جمعیت را از اسباب تفرقه و التقدیر است از دو کون افتادند کلام محقق منقح آنست که درین
 تفرقه ظاهر جمعیت باطن غافل نباید بود غم دین غم دین است + همه غمها فروتر از این است
 غم دنیا غمور که میبوده است + میخکین در جهان نیا سوده است + محمد حامد سعید و محمد فضل الله سلام میرسانند و
 همه مردمان درون و بیرون نیز +

مکتوب صد و سبت و سوم حضرت و الجلال و الاکرام بخو یکم مرید او باشند و اراد مکتوب غیب محبت اسلوب
 مدت دید و عهد بعید و انتظار شدید رسید الحمد لله علی ما ضی و الحمد لله علی البقی تشتت خاطر و تفرقه باطن تسلأ
 من الله للعبد فمن كان معه فهو معه و حفظ حمایت کائنات کان غرض بهر حال با و باشع بغیر و مباش -
 کتابت شما مثل برآسانی اعز که مشتاق این طریق بودند بود میخواستم که آنها هم رقه با علیده بنویسم لیکن
 آن کتابت نیافتم بهر چند تلاش کردم کتابت مذکور بدست نیامده مستعجل برین و حرف اکتفا کردم بهیت
 مصلحت دید من آنست که یا راں همه کاره بگذارد و نم طره یاری گیرد + من کان لله کان الله و من کان
 هذه المعنى فهو في الاخرة اعسى الاقت سيف قاطع و برق لاسع شهبول ماه محرم که ماه باشد
 حتمی ازین بپیچ را از فضل خویش که من به نقاد و پنج رسیده فرزندی عنایت کرد نام او احسان الله کردیم
 که برادر کلان اوسمی بفضل الله است حامد سعید و محمد فضل الله و محمد احسان الله سلام میرسانند تا بخی
 عرس شیخ محمد طاهر خواهند داشت و السلام +

مکتوب صد سبت چهارم - غوارق فتوحات غیبیه خوارق فیوضاً لاریه محلی ل حق منزل قدوة الاخوان سید
الخلان اغراشیخ احمد بک مکتوب شریف بعد سالها که جمادی الثانی ۱۲۸۰ هجری قمری فوت افراگشت الحمد لله علی انک
ماوراسال جواب رنگ نداریم اما اگر قاصداں نهادن در زند و مکتوب نرسانند و اگر رسانند تخلف در وعده
نمانند باز خبر نگیرد این طایفه علاج بود که اعرفه دیگر توفیق انخواط در سلک بجا و یار ندای سلک حضرت
شیخ یحیی قدس سره است هر که ارادت نمی آرد با قطع سعادت مجبور ارادت صفت مرید است نه صفت پیر اگر
کسی گوید مثلاً که من مریدم و مرید گوید که مرید من نیست مرید کاذب باشد و او مرید نباشد و اگر گوید که مریدم و
نیستم و مرید گوید که این مرید من است مرید کاذب باشد زیرا که ارادت صفت مرید است و از حال خود خبر میداد
قول و معتبر است پس اعرفه که مرید ارادت میرند در قول خود ایشان صادق اند این دم قدیم جدید را
قبول کردیم ان عمده الله کان مسئولاً ازین عهد پرشش خواهد شد طایفه و امنی مع الشجرات داده
باشد و افکار و مراقبات که بشمار سیده باشد بتوفیق الهی آثار و نتائج ظهور خواهد کرد کسانیکه از پیرایه دنیوی
انتقال بسوق فقر کنند بنایت عزیز اند که من تشبه قوما فهو منھم معاصد حال ایشان همایان قدیم و
جدید من الصالحین الصالحات همه را سلام رسانند برخی از حال خود گویم سبت چهارم جمادی الثانی مولد فقیر
و شیخ تولد فقیر غنی است تا امروز نهم شهر جمادی الثانی است سال عمر مفتاد و شش است چهارده یا پانزده
باتیست که شروع سال نهم خواهد شد از آنقرس وجه المفاصل باو اط شده که دست چپ زانوی بک است
و هر دو پا آسایده اند و چهار ماه است که صاحب انعم درین روز رنگ رنگان استعانت چندی از اندرون
میتوانم رفت تا زبیه تحیم نشسته میخوانم همین روز مشورت حکیم معیل قصد خوردن چوب صینی دارم المد سجاد
موفق آید الا آن در فرزندال سه فرزند و سه خرم موجود اند حامد بحسب سلوک مشغول است محمد فضل الله ساله
دوازده سیپاره قرآن حفظ کرده محمد احسان الدین پنج ساله مکتب شده بخواندن بجد مشغول است اما سه خرم بچه بخانه
محمد باشم ولیم بی بی راجع نام دارد و دیگر بی بی فخر النساء برادر زاده خود و ادیم سیوم زینب بی بی مشهور بی بی
بصری چهارده ساله است احوال جائی منسوبه و السلام غلام داود و بایران قدیم و جدید سلام میرساند
شاه ضیاء الدین و جلال الدین هر دو خلفه باقوت شدند بار و اح گذشتگان فاتحه خوانده شد غلام حفر عرف

میان صاحب الف خاں شیخ عبداللطیف و حافظ عبدالمد و محمد مخدوم و شیخ محمد و شیخ عبدالوہاب
 و فقیر محمد و علاء الدین بہہ راسلام سنانہ و محمد باقر و قاضی احمد ہوائی باسماۃ بہہ راسلام رسانند
 مکتوب صید و لبست و پنجم حقایق آگاہ معارف و سنگاہ شاہ حافظ عبدالمد و ام حضور سرور باشند
 مکتوبات ششیل براسامی طالبان رسید ہر کہ باخلاص باطن پیدا کرد ما بہہ را قبول کردیم شما صحبت باور یافتند
 و و شکولی در قریع آنجا موجود اند ہر طالب را موافق حوصلہ آں بہ نیابت ذکر می و شغلی بفرمایند و دست
 شما بہ نیابت دست ما شمرند و صحبت کنند و ذکر و ریاضات و انانہ را متابع ہوشانند و از حالت غریزان
 ہمیشہ می نگاشتنہ باشند کہ ذکر و مراقبہ چہ قدر تاثیر کرد ۲۸ صفر عرس شیخ بیچلی مدنی قدس سرہ مقرر است
 بہہ یاران را چہ قدیم چہ جدید ختم قرآن یاد و یاد ذکر باقری طعام و سرود با ہم نشستنہ میخوانند و باشند و السلام
 مکتوب صید و لبست و ششم - عزیز دہار و ان عن ہامیان عبدالحی اجمیات محفوظ باشند و روز یک
 و در محلہ محبت یکسان است حقیقت جامعہ انسانہ را ہر جا کہ تعلق است از ہمہ بے تعلق است معلوم نشد
 کہ تعلق محبت با قیست یا فانی اگر باقی این حریت و اگر فانی آں حریت
 مکتوب صید و لبست و ہفتم - اعزاز شناعی شیخ عبدالحی سلام خوانند عجب کہ درین با خطی از شما رسیدہ
 پریشانی و حیرانی اگر کسے دار و درین روزگار از جمعیت داند کہ مردم آنجای کہ زیر ریات عالیات و زندگی
 میکوشند اکثر پریشان اند پریشانی عیب ناندہ بلکہ جمعیت عیب گشتہ العلت اذا عصمت طابت و درین
 روز با جلوہ گراست عمری و طلب نیا گذشت و حاصل عمر انجہ در خود می بنیاد انصاف بہ کہ فناء عمر و طلب
 دنیا بہتر است یا و طلب لی بہتر - اما کجا دیدہ ہنیدہ کہ حسن این سخن ہنیدہ و آشفتنہ این سخن گردد و ہر
 دنیا بگذر و چہ نغزو معقول گفتہ اند گفتہ ۵ دامن تو فتن با گرد تعلق بر داشت - آفتاب محبت از سر دنیا گذشت
 مکتوب صید و لبست و ششم - برادر عزیز عبداللطیف از درویش درویشان سلام خوانند الحمد للہ کہ
 صحبت شما موثر شیخ عبدالمد افتاد من مس سن سنہ فلہ اجر با و اجر من علمہا چون اخوان شیخ حاجی
 عبدالمد و مردمی قصد توبہ اند معلوم شد شکر ازید بجا آورده شد کہ از صحبت شما جامعی بقبض توبہ
 عرس شیخ خواب کہ ویدہ اند بسیار مبارک آمد مہرہ احتلاظ نظر بقیت را تا یکد نمایند کہ ظاہر شریعت را آراستہ دانند

و باطن عشق مولی پیراسته سازند عس حضرت یحیی المدنی قدس سره ۲۸ صفر مقرر است هر کس
نختم قرآن یا ذکر درود یا مجلس سرود و طعام داشته باشند *

مکتوب صید و لبست و نهج محمود یارخان با و صلکم المد تعالی بدراج العباد در زکلم المد بالمحیط الاولی و ام صعبه
الصا دقین فی محبة المد علی هو المسؤل من نیایا بالمقبول مکتوب شمار رسید الحمد لله که حصول ما بول
بر طبق اہل دوستان صورت گرفته رجاکه در حفظ دل عاجزان خواهد کوشید که دل شکسته فتنه
وار در حضرت او که هیچ درستی آن ندارد و استاد از عاجزان و شکسته دلاں فتح فتوح غیبی و شیخ
فوائح لاریبی است و شیخ احمد از یاران باختصاص تمام باید که مختص باشند با از او ضاع ایشان
راضی ایم وصول رقیمة تازه منشاء توجہ تازه است بند ماے حضرت او حامد و محمد سلام میرسانند
مکتوب صید و سی ام شیخ عنایت المد صدر حقتعالی شرح صدر اسلام حقیقی کناد حکم الاذن لغو قبل
العین احیاناً و کلمه برے ربط معنوی نگاشته بودند رسید چون ارادت صفت مرید است عقیده
آن طرف کافیت درین کار جیت ظاہر رکن این کار نیست *

بیت گرد ریمنی با مستی پیش منی + در پیش منی بے منی در منی + فضل صحبت ظاہر است
و آن موقوف بر ملاقات صوری بنا بر این کار بر فانی الشیخ است نقد که ربط باطن قویتر کار گیر از اسلام
مکتوب صد و سی و یکم محب صادق بود و فقیراں واثق اعزاز شد شیخ محمد سلام محبت انتسام خوانند
رنیزه که در اونگ آباد تجانفاه شاه نظام الدین برے این طرف میرده بودند الحمد لله بخیر رسید
جزاکم المد خیر الجزاء اما از فحوائی امام نام نصرے که بمیاں محمد علی ارتباط داشت و محمود یارخان
آنرا قاصد ساختن بدلی فرستاد بر ما مصیبتها گذشت ۱۴ شوال منکوحه میاں شاه میر فوت شد
۱۵ ذیقعد منکوحه میاں محمد با ششم فوت شد برود دختر نازی و میک بخت بودند دختر ثالثه را بمیاں

رحیم الله برادرزاده که خدا ساختیم و دختر رابعه ماسیخواهیم که بمیای محمد هاشم نسبت کنم اگر در عمر بسیار
کمال خود داند نامرد فاضل است و صالح و مرید و خلیفه من است درین مدت ها مبلغ سیصد
روپیہ خرج شدند و درین شادی سیوم قریب هزار روپیہ خرج شد لاچار دختر چهارم و پنجم
مانده اند و خدا می تعالی خواهد فرستاد ان شاء الله هر دو خواهد بود و السلام فقط **نمشت**

صحت نامه مکتوبات کلمی

تصحیح	خط	جلد	صفحه
عاصی	عاصی	۴	۲
اذل الخلیفه	اذل الخلیفه	۵	۱
سندیک هزار و یک صد و چهل و دو	سندیک هزار و یکصد و چهل و یک	۱۴	۳
۱۰۴۲ سنه	۱۰۴۱ سنه	۱	۴
زینت الحیوة	زینب الحیوة	۶	۵
زندنی	زندانی	۳	۶
حضرت ایشان بجزرت خواجہ شیخ محمد اعظم ختبی	.	۱۶	۷
رساند	رساند	۳	۱۰
خوضهم	خوضهم	۲	۱۲
و بهوشی	بهوشی	۸	۱۳
ببادشاه	بیادشاه	۵	۱۵
سماع	سماع	۸	۱۶

صحیح	غلط	صفحہ	صفحہ
اندکے مطالعہ کتب	اندکے کتب	۱۲	۱۷
کلیم	کلام	۱۳	۲۰
کلیم	کلام	۳	۲۲
میخواہم	میخواہم	۷	۷
منیقہ و ملاطفہ	منیقہ و ملاطفہ	۱۹	۲۳
کہ دل از ذکر	کہ از ذکر	۳	۲۵
شدہ باشند	شدہ باشند	۴	۲۶
بمجرد	بمجرد	۷	۲۸
وہر کہ	کہ ہر کہ	۵	۳۲
قدس	قدس	۱۰	۷
ابن عم	ابن عم	۸	۳۵
کہ ایشان	اگر برایشان	۱۶	۷
مغفمات	مغفمات	۱۹	۳۸
معنی	یعنی	۶	۳۱
تارک	تارک	۱۹	۴۷
سنت	سنت	۲	۲۸
رو	زو	۱۰	۵۷
نمائید	نمائید	۱۵	۶۱
خیر	حیر	۹	۶۲
دیگران	دیگران	۱۹	۶۳

صفحہ	غلط	صفحہ	صحیح
۱۴	۱	دوہ	دروینا
۶۵	۱۳	سرور و سماع	سرود و سماع
۶۷	۸	نقشبندہ پربیب	نقشبندہ پربیب
۶۸	۴	ہمہ خلفای	برہمہ خلفای
۶۸	۱۶	نصیب العین ماوشما	نصیب العین ماوشما
۶۹	۱	.	نفس پروری و تن آسانی
۷۲	۱۷	تواسد	توانید
۷۵	۱۷	قصد در	در قصد
۷۸	۱	تم	ہم
۷۹	۱۹	ے	بے
۸۱	۱۹	.	امید آنکہ فیض
۸۲	۱۵	بعضے و بعضے	بعضے جنیں بعضے جنوں
۸۳	۳	کراست	کراست
۸۴	۴	زروی	فروزی
۸۵	۱۰	صح	صح
۸۶	۷	وفی	و باقی
۹۰	۱۸	تبریت	تربت
۹۱	۲۱	خود بخند	خواہد بخند
۹۳	۱	اموش	باہوش

اشتہار

بجاست مجمع صاحبان مطالع و تاجران کتب نزدیک و دور کے التماس ہے کہ یہ کتاب موجب قانون ہستم شدہ داخل ہی رجسٹری ہو چکی ہے اسلئے اطلاع دیجاتی ہے کہ کہانی صاحب بدون اجازت راقم قصد طبع نفرمائیں اور جب قدر جلدوں کی خریداری منظور ہو اس پتہ سے طلب فرمائیں فوراً بھیجی جائیگی قیمت فی جلد کاغذ سیرام پوری مع محصول ڈاک چیمہ آنہ اور ولایتی کاغذ پر مع محصول ڈاک نو آنہ۔ شہر والوں سے آدہ آنہ کم لیا جائیگا فقط

المشتہر سید محمد قاسم علی گلی غفرلہ و نو بہ دہلی۔ کلاں محل

کتبخانه
 جامعہ کمالیہ
 ۱۔ اگر کسی کتاب کو چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۲۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۳۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۴۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۵۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۶۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۷۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۸۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۹۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔
 ۱۰۔ اگر کوئی کتاب چاہیے تو اس کے نام پر ایک خط لکھ کر
 محکمہ کتب و خطبات کو بھیج دیا جائے گا۔

